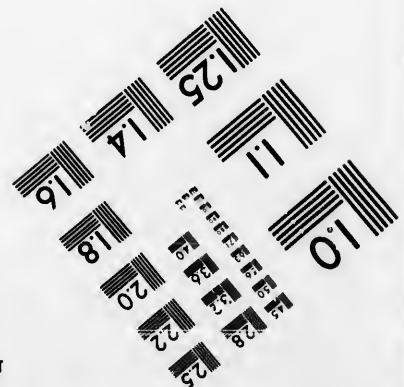
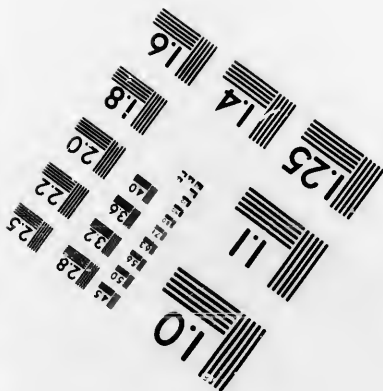
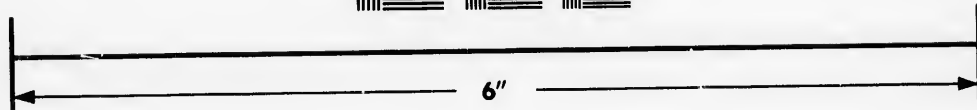
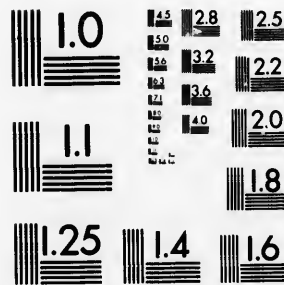

**IMAGE EVALUATION
TEST TARGET (MT-3)**

**Photographic
Sciences
Corporation**

23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4503

18
20
22
25
28
32
36
40

**CIHM/ICMH
Microfiche
Series.**

**CIHM/ICMH
Collection de
microfiches.**

Canadian Institute for Historical Microreproductions / Institut canadien de microreproductions historiques

10
11
12
13
14
15
16
17

© 1985

Technical and Bibliographic Notes/Notes techniques et bibliographiques

The Institute has attempted to obtain the best original copy available for filming. Features of this copy which may be bibliographically unique, which may alter any of the images in the reproduction, or which may significantly change the usual method of filming, are checked below.

L'Institut a microfilmé le meilleur exemplaire qu'il lui a été possible de se procurer. Les détails de cet exemplaire qui sont peut-être uniques du point de vue bibliographique, qui peuvent modifier une image reproduite, ou qui peuvent exiger une modification dans la méthode normale de filmage sont indiqués ci-dessous.

Coloured covers/
Couverture de couleur

Covers damaged/
Couverture endommagée

Covers restored and/or laminated/
Couverture restaurée et/ou pelliculée

Cover title missing/
Le titre de couverture manque

Coloured maps/
Cartes géographiques en couleur

Coloured ink (i.e. other than blue or black)/
Encre de couleur (i.e. autre que bleue ou noire)

Coloured plates and/or illustrations/
Planches et/ou illustrations en couleur

Bound with other material/
Relié avec d'autres documents

Tight binding may cause shadows or distortion along interior margin/
La reliure serrée peut causer de l'ombre ou de la distorsion le long de la marge intérieure

Blank leaves added during restoration may appear within the text. Whenever possible, these have been omitted from filming/
Il se peut que certaines pages blanches ajoutées lors d'une restauration apparaissent dans le texte, mais, lorsque cela était possible, ces pages n'ont pas été filmées.

Coloured pages/
Pages de couleur

Pages damaged/
Pages endommagées

Pages restored and/or laminated/
Pages restaurées et/ou pelliculées

Pages discoloured, stained or foxed/
Pages décolorées, tachetées ou piquées

Pages detached/
Pages détachées

Showthrough/
Transparence

Quality of print varies/
Qualité inégale de l'impression

Includes supplementary material/
Comprend du matériel supplémentaire

Only edition available/
Seule édition disponible

Pages wholly or partially obscured by errata slips, tissues, etc., have been refilmed to ensure the best possible image/
Les pages totalement ou partiellement obscurcies par un feuillet d'errata, une pelure, etc., ont été filmées à nouveau de façon à obtenir la meilleure image possible.

Additional comments:/
Commentaires supplémentaires:

Maps lacking in book

This item is filmed at the reduction ratio checked below/
Ce document est filmé au taux de réduction indiqué ci-dessous.

10X	14X	18X	22X	26X	30X
☐	☐	☐	☒	☐	☐
12X	16X	20X	24X	28X	32X

The copy filmed here has been reproduced thanks to the generosity of:

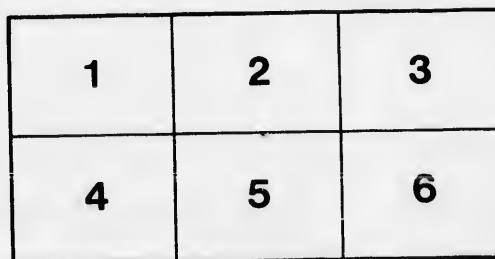
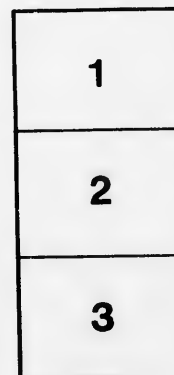
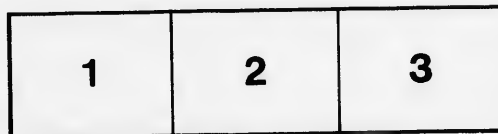
Library of Congress
Photoduplication Service

The images appearing here are the best quality possible considering the condition and legibility of the original copy and in keeping with the filming contract specifications.

Original copies in printed paper covers are filmed beginning with the front cover and ending on the last page with a printed or illustrated impression, or the back cover when appropriate. All other original copies are filmed beginning on the first page with a printed or illustrated impression, and ending on the last page with a printed or illustrated impression.

The last recorded frame on each microfiche shall contain the symbol → (meaning "CONTINUED"), or the symbol ∇ (meaning "END"), whichever applies.

Maps, plates, charts, etc., may be filmed at different reduction ratios. Those too large to be entirely included in one exposure are filmed beginning in the upper left hand corner, left to right and top to bottom, as many frames as required. The following diagrams illustrate the method:

L'exemplaire filmé fut reproduit grâce à la générosité de:

Library of Congress
Photoduplication Service

Les images suivantes ont été reproduites avec le plus grand soin, compte tenu de la condition et de la netteté de l'exemplaire filmé, et en conformité avec les conditions du contrat de filmage.

Les exemplaires originaux dont la couverture en papier est imprimée sont filmés en commençant par le premier plat et en terminant soit par la dernière page qui comporte une empreinte d'impression ou d'illustration, soit par le second plat, selon le cas. Tous les autres exemplaires originaux sont filmés en commençant par la première page qui comporte une empreinte d'impression ou d'illustration et en terminant par la dernière page qui comporte une telle empreinte.

Un des symboles suivants apparaîtra sur la dernière image de chaque microfiche, selon le cas: le symbole → signifie "A SUIVRE", le symbole ∇ signifie "FIN".

Les cartes, planches, tableaux, etc., peuvent être filmés à des taux de réduction différents. Lorsque le document est trop grand pour être reproduit en un seul cliché, il est filmé à partir de l'angle supérieur gauche, de gauche à droite, et de haut en bas, en prenant le nombre d'images nécessaire. Les diagrammes suivants illustrent la méthode.

tails
du
odifier
une
image

rrata
to

pelure,
n à

32X

OB

57757-13

NIEUWE 114

R E I Z E

DOOR

NOORD-AMERIKA,

IN DEN JAARE 1781.

DOOR DEN HEERE

ABT R O B I N.

UIT HET FRANSCH.

TE AMSTERDAM, BIJ
ALLART EN HOLTROP.
MDCCLXXXII.

1968

E163

F68

AMERICAN

231214

16

1. B. de 7. 16

I N H O U D.

EERSTE BRIEF. . . . . Bladz. I

<i>Waarneemingen op de Zee.</i>	3
<i>Over den Melkweg.</i>	6
<i>Beschrijving van Boston, deszelfs Huizen.</i>	10
<i>Deszelfs Bevolking.</i>	13
<i>Godsdiensten.</i>	14
<i>Zeden en Gewoonten.</i>	18
<i>Mindere Langleevendheid der Amerikanen dan der Europeaanen.</i>	19
<i>Koophandel der Bostonniaanen.</i>	22
<i>Universiteit te Cambridge.</i>	30
<i>Treurspeelen, welke de Studenten aldaar vertoonen.</i>	ald.
<i>Aanmerkingen op onze [de Fransche] Tooneelsstukken.</i>	31 (Aant.)
<i>Vooroordeel der Amerikanen tegen de Franschen.</i>	32
<i>Aanmerking op de Verovering van St. Eustatius door de Engelschen.</i>	36
<i>Gedrag van 't Fransche Leger te Newport.</i>	37

TWEDE BRIEF. 42

<i>Oorsprong der stad Providence.</i>	43
<i>Marsch van 't Fransche Leger in Amerika.</i>	45
<i>Omwenteling, welke deszelfs goede Krijgstucht in de begrippen des Volks te wege brengt.</i>	47
<i>Spijzen en Zeden der Inwooneren van Connecticut.</i>	50
<i>Boschen in Amerika; gemeensie soorten van Hout.</i>	57
<i>Inlandsche Vogelen.</i>	65
<i>Bergen in Connecticut.</i>	67

163
768

DERDE BRIEF.	Bladz. 71
Vereeniging van het Fransche Leger met dat van WASHINGTON.	71
Hulpmiddelen der Engelschen om die te voorkoomen.	74
Welstand onzer [Fransche] Troepen, ondanks haare vermoeijensissen en de hitte.	75
De Engelschen zoeken onze leevensmiddelen te onderscheppen, door middel van de Noordlijke Riviere.	ald.
Dapperheid van twaalf Soldaaten van 't Regiment Soissonnois.	76
Zedigheid van den Serjeant.	77
Karakter van WASHINGTON.	78
Kleedij der Amerikaansche Troepen.	83
Straffe onder haar gebruikelijk.	85
Onzekerheid der Ontwerpen van den Veldtogt.	87
Gedrag van den Marquis DE LA FAYETTE in Virginia.	91
VIERDE BRIEF.	95
Overtogt van het Vereenigde Leger over de Noordlijke Rivier.	ald.
VIJFDE BRIEF.	97
Werkeloosheid der Engelschen.	100
Scheis van Nieuw-Jersey.	101
ZESDE BRIEF.	106
Trenton, merkwaardig door eene Overwinning van WASHINGTON.	108
ZEVENDE BRIEF.	110
Aankomst van het Leger te Philadelphia.	ald.
Het Regiment Soissonnois vuurt aldaar af.	111
Af-	

I N H O U D. vii

Bladz. 71
 Leger met . . . 72
 die te voor- . . . 74
 oepen, on- . . . 75
 de hitte. 75
 smiddelen
 el van de . . . ald.
 ten van 't . . . 76
 . . . 77
 . . . 78
 pen. . . 83
 . . . 85
 den Veldtogt. 87
 A FAYETTE . . . 91
 . . . 95
 Leger over de . . . ald.
 . . . 97
 . . . 100
 . . . 101
 . . . 106
 nie Overwin- . . . 108
 . . . 110
 Philadelphia. ald.
 t aldaar af. 111
 Af-

<i>Afbeelding van TOMPSON, Sekretaris van het Congres.</i>	Bladz. 115
<i>Beschrijving van Philadelphia.</i>	116
A C H T S T E B R I E F.	
<i>Beschrijving van Baltimore.</i>	124
<i>Volkplantingen van Akadië's in die stad.</i>	125
N E G E N D E B R I E F.	
<i>Onderscheid tuschen de Zeden en Gewoonten der Zuidlijke en Noordlijke Provinciën.</i>	ald.
T I E N D E B R I E F.	
<i>Landing van het Leger in Virginie.</i>	134
<i>Williamsburg, Hoofdstad dier Provincie.</i>	135
<i>Derzelver. Klimaat.</i>	137
<i>Voortbrengzels.</i>	138
<i>Koophandel.</i>	ald.
<i>Volkrijkheid.</i>	140
<i>Rupzen, van de Europeaansche onderscheiden.</i>	143
<i>De steek van een Spin, in het Leger voor Williamsburg.</i>	144
<i>Eerste Versteeningen van Schelpen in Maryland.</i>	146
E L F D E B R I E F.	
<i>Aankomst van het vereenigde Leger voor York.</i>	ald.
<i>Beleg dier stad.</i>	148
<i>Beschrijving der Loopgraaven.</i>	151
<i>TARLETON bij Gloucester geslagen, door den Hertog DE LAUZUN.</i>	156
<i>Naijver der Franschen, gedurende dit Beleg.</i>	157
<i>CORNWALLIS geeft zich over.</i>	163
<i>Artikelen der Kapitulatie.</i>	165
<i>Nader berigt van de Overgaave.</i>	174
T W A A L F T	

TWAALFDE BRIEF.	Bladz. 182
<i>Veldtogt van BOURGOYNE.</i>	183
<i>Vergelijking tusſchen BOURGOYNE en CORNWALLIS.</i>	216
<i>Misſlagen des laaſten.</i>	222
DE RTIENDE BRIEF.	227
<i>Voordeelen van den grond en de Burger- lijke Wetgevinge der nieuwe Staaten van Amerika.</i>	228
<i>Aanmerking over de Tweegevegten.</i>	233
<i>Natuurlijke en Zedelijke Oorzaaken van het tegenwoordig Karakter der Amerikaanen.</i> 236	
<i>Voortgang der nutte Kunſten en Weeten- ſchappen onder hen.</i>	238
<i>Hun verſtandig en beredeneerd gedrag ten tijde der Onluſten.</i>	241
<i>Opening van het Algemeen Congres.</i>	250
<i>Uittrekzel van het Verzoekſchrift aan den Koning van Groot-Britannie.</i>	254
<i>— van de Memorie aan het Volk.</i>	256
<i>— van een Adres aan Canada.</i>	257
<i>Redenen, waarom zij als niet zeer geducht voor Engeland moeten ſchijnen.</i>	261
<i>Zamenloop van beweegredenen, welke tot de Omwenteling hebben doen beſluiten.</i> 265	
<i>Hulpmiddelen, welke zij ons [de Fran- ſchen] zal verleen.</i>	267
<i>Beweegredenen, welke hunne Verbintenifen met het Moederland nog lang zullen te rug houden.</i>	268
<i>Onderscheid tusſchen de Staatkundige beſtaan- lijkheid van Amerika en die van Europa.</i> 272	
<i>Aanmerkingen over de Verdraagzaamheid.</i> 274	

NIEUWE
REIZE

DOOR

NOORD-AMERIKA.

EERSTE BRIEF.

*Waarneemingen op de Zee. De Melk-
weg. Beschrijving van Boston en des-
zelfs huizen. Zijne Volkrijkheid —
Godsdiensten — Zeden en Gewoonten.
Minder langleevendheid der Ameri-
kaanen, dan der Europeaanen. Koop-
handel der Bostonniaanen. Univerfi-
teit te Cambridge. Tooneelstukken,
welke de Kweekelingen aldaar vertoo-
nen. Aanmerkingen op onze [Fran-
sche] Toneelspelen. Vooroordeel der
Amerikaanen tegen de Franschen.
Aanmerking op de verovering van St.
Eustatius door de Engelschen. Ge-
drag*

A

drag

NIEU-

drag van 't Fransche Leger te Newport.

BOSTON, 14 Juny, 1781.

MYN HEER!

I. **E**indelijk ben ik den uitgebreiden Océ-
BRIEF. aan ontkoomen, en heb, gedurende
 den tijd van vijftachtig dagen, mijne
 wooning voelen suifebollen, en telkens
 door haar middelpunt van zwaarte tot
 haaren eersten stand wederkeeren. Wel-
 ke poogingen! hoe veel tijds is 'er noo-
 dig geweest om tot volmaaktheid te
 brengen deeze zwaare gevaarten, met
 welke de menschen aldus met de golven
 den draak steeken! Als nieuwe EOLUS-
 SEN, maaken zij de woede der winden
 ijdel, of noodzaaken hen om langs bij-
 kans strijdige richtingen tegen elkander
 te werken. Maar, helaas! hunne ge-
 leerde kunst heeft tot nog toe den Rei-
 ziger niet kunnen behoeden tegen de
 Mislijkheid, welke hem zijne slingering
 ver-

ZE

ger te New-

Juny, 1781.

breiden Oce-
geduurende
dagen, mijne
n, en telkens
zwaarte tot
eeren. Wel-
ds is 'er noo-
lmaaktheid te
vaarten, met
met de golven
euwe EOLUS-
de der winden
om langs bij-
tegen elkander
as! hunne ge-
g toe den Rei-
den tegen de
zijne slingering
ver-

DOOR NOORD-AMERIKA. 3

veroorzaakt. Meer dan iemand heb ik I.
deeze wreede ziekte ondervonden, en BRIEF.
in weerwil van het veelvuldig gebruik
van Zuuren, mij van alle bezigheid
moeten onthouden. Kwijnende, op-
geslooten in dit slag van gevangenisfe,
van den ogtend tot den avond bijkans
niets anders hoorende dan de Barbaarsche
spraak der Zeelieden, was ik niet zeer
geschikt om de geduchte schoonheden
der Zee te gevoelen en te overdenken.
Met een onverschillig oog zag ik haar zich
beweegen, kooken, schuimen, als ber-
gen voortrollen, woedende tegen zich
zelve klotzen, onder de gedaante van
dampen in de lucht uitwaasfemen, voor-
bij onze schepen bruisfchen; ik zag haar,
op andere tijden, nederdaalen, effen
worden, den Gezigteinder vergrooten,
en terstond daar naa eene olijagtige Mas-
sa zamenvoeren, terwijl zij nog eene
heen en weder slingerende beweging
hadt. Nogthans heb ik niet kunnen na-
laaten verwonderd te staan over de licht-

I. vonken, welke de geringste beweging, BRIEF. in het donker, uit haar doet voortkoomen. Wanneer inzonderheid de wind het schip den snelsten voortgang deede maaken, schein het als gedompeld in stroomen van een brandenden Phosphorus. Ik tragte de oorzaak te raaden van dit zonderling en gemeen verschijnzel, waar van ik mij niet herinnerde ooit te hebben hooren spreken. Waren het zoutdeelen, wier kanten en hoeken aldus de lichtstralen te rug kaatsten? Of was het hunne strijdigheid met de zwa-velagtige deelen, welke deeze in brand staken; of liever die vuurige vloeistoffe, dat hoofdstoffelijk vuur, de eerste oorzaak der vloeibaarheid van de andere Elementen?

Wij richtten onzen koers na het Zuiden, tot op de hoogte van ongeveer dertig Graaden Noorder - Breedte. Hier schein mij de zee blaauwer, en het bovengemelde Phosphorisch vuur in grooter menigte op te werpen. Hier vonden
wij

beweëging,
 et voortkoo-
 eid de wind
 ortgang deelt
 edompeld in
 den Phospho-
 te raaden van
 verschijnzel,
 nerde ooit te
 Waren het
 en hoeken al-
 kaatsten? Of
 met de zwa-
 eeze in brand
 ge vloeistoffe,
 de eerste oor-
 an de andere
 rs na het Zui-
 n ongeveer der-
 Breedte. Hier
 er, en het bo-
 vuur in groo-
 . Hier vonden
 wij

wij den zilverkleurigen Zeebraasem, den I.
 vraatagtigen Haaij, en den vliegen-^{BRIEF.}
 den visch, die, om hem te ontvlugten,
 zo ras in de zee nederviel, als de lucht
 zijne vleugels hadt doen opdroogen. Ik
 kende den Galeivisch niet, hoewel vrij
 gemeen op onze kusten; men ving 'er
 eenen, sien ik met de onverduldigste
 nieuwsgierigheid onderzocht. De Natuur
 heeft hem begiftigd met een blaas, die
 hem op het water doet drijven en tot
 een Roer verstrekt om zijnen koers te
 regelen. Deeze blaas bestaat uit een slij-
 merigen klomp; ik had geen tijd om de
 bewerktuiging van denzelven te onder-
 zoeken. Hij is voorzien van lange ban-
 den met ringen bezet; ik geloof dat de-
 zelve bestemd zijn om hem voor touw-
 werk te verstrekken, om door middel
 van dezelve de winden ten zijnen nutte
 aan te wenden. Ik wilde den visch aan-
 raaken; doch dit kwam mij duur te staan:
 straks ondervond ik eene pijnlijke aandoe-
 ning als of ik mij brandde, en achtën-

I. veertig uren daar naa had ik nog het ge-
BRIEF. voel van dit doordringend vuur.

Een liefhebber zijnde , om in onze
schoone nachten het pragtig schouwtooneel der starren op te merken , schein mij de orde der hemelen geheel geschonden te zijn. De *Eklipika* bevondt zich op een grooter afstand van den Gezigt-einder; de Pool-star was nader aan denzelven; de groote Beer ging op en onder. 't Geen mij, in de daad, deedt verbaasd staan, was, dat de Melkweg verdweenen was, hoewel ik den Zwaan wedervond, die midden door denzelven loopt. Gaarne wenschte ik dat de Natuurkenners mij deeze Starrekundige verborgenheid openbaarden; dezulken inzonderheid, die beweeren dat de Melkweg eene verzameling van ontelbaare starren is, terwijl alle hemelsche Lichamen aldaar even zichtbaar zijn als elders.

Ik verwonderde mij nu niet meer over het denkbeeld der Ouden, raakende het op- en ondergaan der Zonne in de Zee.

Om

Om mijne gezondheid verplicht, dikmaals I.
 getuige te zijn van dit oogenblik, schein BRIEF.
 zij zich van den Gezigteinder los te maaken, en rechtstandig in de golven te vallen; het misleide oog geloofde, den Gezigteinder zich verre agter de Zon te zien verlengen.

De Zee, gelijk gij weet, heeft haare bijzondere gewasfen; 't is 'er verre af dat de Natuur aan hunne kleuren, gedaanten en eigenschappen de aangename verscheidenheid heeft geschonken, aan de Aardgewasfen eigen; de reden is, om dat dit Element niet bestemd was om Weezens voort te brengen, die haar even dierbaar waren. Nogthans vertoonen de Zeegewasfen, in allen deele, de wijze hand, die ze geformeerd heeft. Dikmaals zag ik 'er de Zee mede bedekt; ik merkte op, dat ze allen, in stede van vezelagtige wortels, handen hadden om hen te vaster aan de Rotzen te doen kleeven; een platagtigen kruin, dikke bladeren om aan het stooten der

I. BRIEF. golven te meer weerstands te kunnen bieden, en allen, op zeer korte afstanden van elkander, voorzien van bijkans luchtledige holligheden, die daar door hunne foortlijke zwaarte opwoogen, en hen noodzaakten, altoos na de oppervlakte van het water te neigen.

Onbeschrijflijk is de aandoening, welke het gezigt van het Land in mij verwekte; in 't eerst was dit niets meer dan eene kleine wolk aan het uiteinde des Gezigteinders. Maar, hoedanig is het oogenblik, waar in men zijne gezondheid van nieuws begint te genieten; de voorwerpen te naderen, in welke ons verstand, ons hart en onze zintuigen belang hebben; in plaats van het beeld des verderfs en van den Chaos, weder te vinden eene overal bewerktuigde Natuur; op gras en kruiden te treden, den lieflijken reuk der bloemen te ademen; het lommer der boomen te gevoelen; het kwinkelen der vogelen te hooren, hen zich in de lucht te zien verheffen, en daar

daar in hangen ! Het gemis deezer din- I.
 gen doet 'er de waarde te beter van ge- BRIEF.
 voelen, en ontfluit het hart voor dank-
 erkentenisfe aan Hem, die ze voort-
 brengt: De tak eens booms met bla-
 deren beladen, dien ik in de Zee zag
 drijven, deedt mij van vreugde opsprin-
 gen. Reeds waren wij *Kaap-Anna*
 voorbij gezeild; wij waren de uitgebrei-
 de Baai van *Masfachuset* binnen geloo-
 pen; wij zagen de Zee aanbruisfchen
 tegen de rotzen van *Kaap-Cod*, en bin-
 nen weinige uren moesten wij te *Bos-*
ton zijn, wanneer wij eensklaps van een
 zwaaren Mist overvallen wierden. Hier
 door verliezen wij onzen koers in 't
 midden der Rotzen. Men laat het an-
 ker vallen; doch het lijdt niet lang, of
 een hevige en dwarrelende wind doet
 onze Ankers doorgaan, breekt onze tou-
 wen, en brengt onze fchepen in gevaar
 om tegen elkander te ftooten of in deeze
 gevaarlijke Vaarwaters te verbrijzelen.
 De meeste fchepen verlaaten deeze zo

I. zeer begeerde haven en kiezen de ruime
 BRIEF. Zee. Eindelijk, naa twee dagen in on-
 zekerheid en gevaar, en, wat mij be-
 treft, in ziekte te hebben doorgebracht,
 doet eene gunstige koelte ons op de Ree
 van *Boston* aankoomen. Van deeze Ree,
 met aangename Eilandtjes bezaaid, ont-
 dekten wij, midden door de boomen,
 aan de Westkust, een pragtig ver-
 schiet van huizen, schouwburswijze ge-
 plaatst, en onder de gedaante van een
 halven cirkel eene uitgestrektheid van
 ruim eene halve Mijl beslaande; dit was
Boston. Deeze gebouwen, hoog en re-
 gelmatig gebouwd, en met hooge To-
 rens doormengd, vertoonden zich niet
 zo zeer als eene hedendaagsche Volk-
 planting, dan als eene aloude stad, door
 den Koophandel en de Kunsten verfierd
 en bevolkt.

Het binnenste gedeelte der stad beant-
 woordt aan het denkbeeld, welk men
 terstond daar van heeft opgevat. Eene
 pragtige Kaai, omtrent tweeduizend
 voe-

voeten in de Zee uitlopende, is breed I.
 genoeg, om over haare geheele lengte BRIEF.
 met pakhuizen en werkplaatzen bezet te
 weezen. In een rechten hoek heeft
 zij gemeenschap met de voornaamste
 Straat der stad, die breed en wijd,
 in de zelfde kromme gedaante loopt
 als de Ree. Deze Straat is bebouwd
 met fraaie huizen, meestal twee of drie
 verdiepingen hoog. Aan weerkanten
 loopen in dezelve verscheide kleine stra-
 ten uit. De gedaante der huizen is be-
 kwaam om Europische oogen te bekoo-
 ren; zij zijn geheel van hout, niet in
 de bedonpte en naargeestige houding
 van onze oude steden, maar regelmatig
 en behoorlijk verlicht. Het Bintwerk is
 ligt, wel zamengevoegd, van buiten ge-
 dekt met dunne en net geschaafde plan-
 ken, even gelijk de pannen op onze da-
 ken op elkander geleid. Van buiten
 zijn ze graauw geverfd, 't geen de fraai-
 heid van het aanzien oneindig vermeer-
 dert. De daken zijn met Balusters om-
 gee-

I. BRIEF. geven , ongetwijfeld ter oorzaake van brand. Zij rusten op een muur, ongeveer een voet hoog. Ligt is het te begrijpen, hoe veel beter voor de gezondheid deeze huizen zijn moeten dan de onze.

Alle deelen der huizen zijn zodanig zamengevoegd, en de zwaarte is zo gering, in vergelijking van de grootte, dat ze van plaatze kunnen veranderen. Ik heb 'er huizen van twee verdiepingen gezien, die ten minste een half kwartier uur gaans vervoerd waren (*). Het geen verhaald wordt van de beweegende huizen der *Scythen*, verdient veel minder onze bewondering. De huisgraaden zijn eenvoudig, maar, op de *Engelsche* wijze, van kostbaar hout gemaakt; dit vermindert eenigzins derzelve vrolijkheid. De vermogenden bedekken hunne Vloeren met Tapijten of Mat-

(*) 't Gehee'e Fransche Leger is hier van getuige geweest te *Newport*.

Matten; de anderen bestrooien dezelve I.
 met een zeer fijn zand. Men telt aldaar BRIEF.
 zesduizend huizen, en dertigduizend in-
 wooners. 'Er zijn negentien Kerken van
 allerlei Gezinten. Allen zijn zindelijk
 en net, zommigen zeer fraai, inzonder-
 heid die der Presbyteriaanen en Episko-
 paalen. Van gedaante zijn ze langwerpig
 vierkant, rondom met eene Galerij ver-
 sierd, en bezet met banken van eene
 zelfde gedaante. De arme zo wel als
 de rijke hoort aldaar GODS Woord in
 eene gemaklijke en welvoeglijke lichaams-
 houding. Zeer naauwgezet wordt hier
 de Zondag gevierd; alle zaaken, hoe
 gewichtig ook, staan 'er stil; zelf worden
 'er de onschuldigste vermaaken niet ge-
 doogd. *Boston*, deeze zo volkrijke stad,
 alwaar steeds een groot vertier is, schijnt
 op die dagen verlaaten te zijn. Men
 loopt langs de straten, zonder een
 mensch te ontmoeten; en indien men
 'er gevallen iemand ontmoete, durft men
 niet blijven stil staan en met elkander
 spree-

I. spreken. Een Franschman, bij mij ge-
BRIEF. huisvest, kreeg den inval om op de fluit
te speelen; straks wordt de menigte gaan-
de en zou tot uitersten zijn overgesla-
gen, indien de Huisheer hem niet ge-
waarschuwd hadde wat 'er gaande was.
Men kooft in geen huis, of men vindt
alle de inwooners in den Bijbel zitten
lezen. Zeer aandoenlijk is het schouw-
spel, een Vader te zien zitten in 't mid-
den zijner huisgenooten, hun ontvou-
wende de verhevene Waarheden van dat
heilig Boek.

Niemand blijft in gebreke om zich na
de Kerk zijner Gezinte te begeeven; 'er
heerscht eene stilte, eene orde en eer-
bied, welke men zedert langen tijd niet
ontmoet heeft in de meeste van onze
[Roomsch-] Katholijke Kerken. Het
Psalmgezag is 'er langzaam en deftig.
De welluidendheid der Dichtkunde, in
de Landtaale, doet 'er het belang van
toeneemen, en moet de aandagt der
Toehoorderen vermeerderen.

Al-

Alle deeze Kerken zijn van sieraaden I.
ontbloot. Niets spreekt aldaar tot de BRIEF.
verbeelding en tot het hart; niets her-
innert aldaar den mensch wat hij 'er koo-
me verrigten, wat hij zij, en wat hij
worden zal. De Schilder- en Beeldhouw-
kunst schetzen aldaar niet die volwigtige
gebeurtenissen, die hem tot zijne pligten
noopen, en zijne dankerkentenis wek-
ken; zij doen aldaar niet herleeven die
godvrugtige Helden, welke hij moet
bewonderen en tragten naa te streeven.
De staatelijkheid der plegtigheden ver-
toont hem niet, als in eene schilderij, de
grootheid van dat Weezen, welk hij aan-
bidt. Plegtige ommegangen kondigen
hem niet aan de hulde, welke hij ver-
schuldigd is aan Hem, door wien de Na-
tuur herleeft, door wien de Velden met
oogsten bedekt en de Boomen met vrug-
ten beladen worden.

De *Quakers*, nog grooter vijanden van
den openbaaren Eerdienst, hebben zelf
allen schijn van Kerkelijke heerschappije
ver-

I. vernietigd. Vergeefs zoekt men in hun-
ne Kerk den Leeraar, inzonderheid ge-
lastigd om uit naam der Godheid te spre-
ken. Het oog ontdekt niets dan eene
stilzwijgende, peinzende Vergadering,
zonder eenig blijk van de beweegreden,
welke haar deedt zamenkoomen, tot dat
de Heilige Geest, zich eensklaps van een
der aanwezenden verzekerende, hem
verhit, hem beweegt, en hem voor dit
oogenblik tot een Priester stelt. Bij dee-
zen Heiligen Geest is geene aanneeming
van ouderdom, rang of sexe. Hij, die
zijn geheele leven lang zich met den
geringsten arbeid onledig heeft gehou-
den, den kring van wiens denkbeelden de
Natuur binnen de engste grenzen heeft
bepaald, wordt op een sprong het Ora-
kel, de Tolk der verhevenste waarheden
van den Christlijken Godsdienst. De
hoofddeugd der Quakers moet het ge-
duld zijn; hunne van den Geest aange-
blaazene Redenaars stellen het zomwijlen
op de proef; en de Vrouwen, altoos ge-
hoor-

hoorzaam aan deezen Heiligen Geest, I.
 maaken 'er, zegt men, een rijklijk ge- BRIEF.
 bruik van het dierbaar geschenk der
 Spraake.

Een zo ongewoone Eerdienst kon niet voor veragting bevrijd blijven en stand houden, indien deszelfs Voorstanders niet hadden uitgemunt in eenvoudigheid van het uitwendig voorkoomen, in menschlievendheid jegens de Naasten, in oprechtheid en belangeloosheid omtrent de Zamenleving. Doch deeze drift, het hoofdstunzel der Aanhangen, verdwijnt; men moet zich in dit tijdstip plaatzen om hen te beoordeelen.

Met een voorspoediger uitflag en langer hebben de Quakers deeze deugden kunnen doen bloeien in Amerika, om dat het klimaat, en het leeven, welk zij aldaar leiden, haar gunstig waren.

Godsvrugt is ondertusfchen niet de eenige beweegreden, welke de Amerikaanse Vrouwen na de Kerken voert. Zonder Schouwspelen, zonder openbaa-

I. re Wandelplaatzen, zijn de Kerken het
BRIEF. eenige Tooneel, daar zij om strijd haare
opkoomende weelde ten toon spreiden.
Zij vertoonen zich aldaar in Zijden stof-
fen gekleed, en zomtjids met pragtige
pluimen gekapt. In haare hooge Kapzels
volgen zij de zulke naa, welke, voor etlij-
ke jaaren, bij de Fransche Dames in ge-
bruik waren. In plaats van poeder, was-
schen zij haar hoofdhair met zeepwater;
dit misstaat haar niet, om dat het veelal
van eene fraaie blonde kleur is. Nog-
thans beginnen de Vrouwen, die meest
op den optooi gesteld zijn, de Euro-
pische mode naa te volgen. De Vrou-
wen zijn groot en welgemaakt; in 't al-
gemeen zijn haare trekken regelmatig;
zeer blank zijn ze van verf, zonder blan-
ketzel. Zij bezitten minder bevallig-
heid, minder ongedwongenheid dan de
Fransche Vrouwen, maar meer deftig-
heid. Zelf heb ik mij verbeeld in haar
iets opgemerkt te hebben van het geen
de Meesterstukken van de Kunstenaaren
der

Kerken het
 n strijd haare
 on spreiden.
 Zijden stof-
 met pragtige
 ooge Kapzels
 ke, voor etlij-
 Dames in ge-
 poeder, was-
 et zeepwater;
 dat het veelal
 eur is. Nog-
 ren, die meest
 lijn, de Euro-
 en. De Vrou-
 maakt; in 't al-
 en regelmatig;
 rf, zonder blan-
 hinder bevallig-
 genheid dan de
 aar meer deftig-
 verbeeld in haar
 en van het geen
 de Kunstenaaren
 der

der Aloudheid, die tot ons gekoomen I.
 zijn, kenmerkt. De gestalte der Man- BRIEF.
 nen is 'er insgelijks hoog opgeschooten
 en welgemaakt; zij zijn niet zeer zwaar-
 lijvig, en hunne kleur is eenigzins bleek.
 Naar evenredigheid zijn ze minder ge-
 steld op den opschik dan de Vrouwen,
 doch zeer zindelijk. Op den ouderdom
 van twintig jaaren bezitten de Vrouwen
 niet meer den blos der jeugd; op dien
 van vijfendertig of veertig jaaren zijn ze
 gerimpeld en afgeleefd. Bijkans even
 vroeg volwasfen zijn de Mannen. Ik heb
 vermoed dat het leeven aldaar van korter
 duur zijn moest. Ik heb de Begraaf-
 plaatzen te *Boston* bezogt; men heeft
 'er de gewoonte; op ieder graf den naam
 en den ouderdom des Overleedenen aan
 te wijzen; en ik heb met 'er daad be-
 vonden, dat onder de Mansperfoonen
 de meesten niet hooger dan den ouder-
 dom van vijftig jaaren bereikten; zeer
 weinigen heb ik 'er gezien van zestig,
 bijkans niemand van zeventig jaaren, en

I. in 't geheel geen voorbeeld ontmoet van
BRIEF. hooger ouderdom (*).

Boston legt op een Schiereiland, naar den Zeekant afloopende. Dit Schiereiland is allcen aan het land vast met een smallen strook, die bij hoog water niet breeder is dan de groote wegen in Frankrijk; weinig kunst was 'er daarom noodig, deeze stad in staat te stellen om tegenweer te kunnen bieden. Men vindt 'er eene hoogte, die de geheele stad bestrijkt; de *Bostonniaanen* hebben op dezelve een zeer hoogen Vuurtoren gebouwd, op welken een Vat met Teer legt, om 'er, in gevalle van een vijandlijken aanval, den brand in te steeken. Op dit zein, zullen ruim veertigduizend Man de wapens opvatten, en binnen vierentwintig uren voor de poorten der stad zijn.

Van

(*) Met de zelfde nauwkeurigheid heb ik onderzocht de Begraafplaaizen van *Boston* tot aan *Williamsburg*, eene uitgestrektheid van bijkans driehonderd Mijlen, altoos met den zelfden uitslag.

Van hier ziet men de puinhoopen van **I.**
Charlestown, door de Engelschen in **BRIEF.**
 brand gestoken, op den zeventienden
 van Zomermaand des jaars 1775, in den
 Slag bij *Bunkers-hill*: een droefheid wek-
 kend schouwspel, geschikt om in de ziel
 der *Bostonniaanen* het gevoel van vrij-
 heid te voeden. Alleen door de rivier
Charles was deeze stad van het Schier-
 eiland afgescheiden; zij lag op den hoek,
 welken de zamenloop deezer riviere
 met de *Mistic* formeert. Zij was wel ge-
 bouwd, en bekwaam om 'er Vesting-
 werken aan te leggen. Naar gissing
 schijnt zij half zo groot geweest te zijn
 als *Boston*.

De Ree van *Boston*, bekwaam om
 aan meer dan vijfhonderd schepen tot
 eene legplaats te verstrekken, heeft geen
 veiligen ingang of mond, dan een Ka-
 naal, naauwlijks wijd genoeg voor drie
 schepen. Sterke Batterijen, op het na-
 buurig Eilandtje aangeleid, stellen de
 Ree, en gevolglijk ook de stad, veilig

I. tegen allen aanval van den Zeekant. De BRIEF. Kaapen, die den ingang der Baai ver-
naauwen, de reeks Bergen, welke de
Ree van agteren omringt, en de Eiland-
tjes, met welke zij bezaaid is, zijn zo
veele hinderpaalen, die de woede der
golven verminderen en beteugelen, en
oorzaak zijn dat deeze schuilplaats onder
de veiligsten des aardbodems moet gere-
kend worden.

Vóór den Oorlog was de Koophandel
der Bostonnaanen zeer uitgebreid, en
strekte zich uit tot eene menigte verschil-
lende voorwerpen. Aan *Groot-Britan-
nie* leverden zij Masten en ander Rond-
hout voor de Koninklijke Vloot. Voor
anderen, of voor hunne eigen rekening,
bouwden zij een groot getal Koopvaardij-
schepen, beroemd om hun snel zeilen.
Zo ligt zijn ze getimmerd, dat 'er wei-
nig kunde noodig zij, om hunne schepen
midden onder die van alle andere Na-
tiën te onderkennen. De zulken, wel-
ke zij voor hunne eigen rekening be-
vragt-

vragtten; waren gelaaden, voor de Ame- I.
rikaansche Eilanden of na Europa be- BRIEF.
stemd, met Timmerhout, Planken, Vat-
hout, Pek, Teer, Terebintijn, Harst,
Osfenvleesch, gezouten Spek, en eenige
Pelterijen. Doch het voornaamste on-
derwerp van hunnen handel was de Bak-
keljaauw, welke zij vingen op hunne
kusten, en voornaamlijk in de *Massa-*
chuset-Baai (*). Deze Vischerij
bragt op vijftigduizend Kwintaalen, wel-
ke zij uitvoerden na de andere provinciën
van *Nieuw-Engeland*, zelf na *Spanje*,
Italië en de Middellandsche Zee. De
slegtste soort diende ten gebruike voor
de *Negers der Eilanden*. Zij gebruikten

of het niet meer in de Zee uitloopt, even
gelijk een arm met eene geboogene hand, maakt de
Baai uit; zij heeft haaren naam van deeze Vischerij
ontleend; *Cod* betekent in 't Engelsch een Bakkeljaauw.
De Engelsche Vastigheden hebben dit bijzonder, dat,
naar het voorbeeld der Ouden, haar naam bijkans
alzoos aanwijst de eigenschappen des lands, of der-
zelve ligging, of den tijd, op welken zij ontdekt
wierden.

I. daar toe een groot getal menschen, en
BRIEF. vormden uitmuntende Matroozen. De
provincie *Masfachuset*, eene der minst
vermogenden ten aanzien van haaren
grond, zal altoos magtig zijn door dee-
zen tak van Koophandel; en indien, ten
eenigen dage, dit Vastland een geduch-
te magt ter Zee verkrijge, zal men van
Boston de eersten zien uitloopen. In
betaaling van deze Koopmanschappen,
bragten zij den wijn van *Madera*, *Mal-
laga* en *Porto*, welke zij boven de Fran-
sche wijnen schatten, uit hoofde van
hunne zoetheid, en, misschien, nog
meer uit gewoonte. Van de Eilanden
haalden zij eene groote menigte Suiker,
welke zij veel bij hunne Thee gebrui-
ken, die de Amerikanen ten minste
tweemaal 's daags drinken; zij haalden
daarenboven van daar veel Melisse of
Siroop, van welke zij de *Rhum*, hun-
nen voornaamsten drank, stookten. Zo
aanmerkelijk was de invoer vóór den
Oorlog, dat, vóór het uitbreken der
on-

onlusten, de *Gallon* niet meer dan twee I. schellingen kostte (*). Zeer dikwijls BRIEF. gebeurde het, dat zij in Europa de schepen nevens de laading verkogten, en voorts na *Engeland* toogen, om aldaar Manufaktuuren te koopen, welke zij met schepen dier Natie na hun Land zonden. Aldus vermeerderde het Moederland, door middel van den Koophandel der *Amerikaanen*, de somme van zijn gangbaar geld, terwijl het aan hun geene andere dan gewerkte goederen leverde. Door deezee dubbelen ruilhandel der *Amerikaanen*, bleeven de Engelsche Fabrieken in bloei, hoewel zij niet bestand waren tegen den naijver van die van andere Natiën, van wegens de overgrootte duurte van den arbeidsloon. In Hunne Visfcherij, deezee wisselhandelingen, en het groot getal schepen, welke

(*) Een Engelsche schelling is waardig elf stuivers Hollandsch, en 'een Gallon houdt na genoeg vier flessen.

I. ke zij timmerden, hadden hen gemaakt
 BRIEF. tot de kusthandelaars van alle Noordfche
 Volkplantingen.

Men rekent dat, in de jaaren 1748 en 1749, uit deeze haven voor den buitenlandfchen handel waren uitgelopen vijf- honderd fchepen, en daar binnen waren gekoomen vierhonderddertig fchepen; het getal der Vifch- en andere kleine fchuiten wordt op wel duizend gerekend. Het blijkt, nogthans, volgens de aanmerking van een *Engelsman*, dat hunne Koophandel verminderd was.

In den jaare 1738, wierden te *Boston* getimmerd eenenveertig fchepen, te zamen laadende zesduizenddriehonderd- vierentwintig Tonnen [of halve Holland- fche Lasten]; in den jaare 1743, liepen er van stapel achtendertig fchepen; in den jaare 1746, twintig; in den jaare 1749, vijftien: laadende te zamen twee- duizendvierhonderdvijftig Tonnen. Waar- fchijnlijk ontftondt deeze vermindering van Koophandel te *Boston* van de nieu-
 we

we Bezittingen, welke, op de kusten I.
 aangeleid wordende, de onderscheidene BRIEF:
 takken lokten, tot welke zij best gele-
 gen lagen.

Het veelvuldig gebruik, welk de Ame-
 rikaanen van de Rhum maakten, moest
 hen eigenaartig noopen om verbintenis-
 sen aan te gaan met de Fransche Eilan-
 den; dewijl onze Wijn en Brandewijn
 aldaar niet zo veel gedronken wierdt,
 vleiden zij zich de Siroop beter koop van
 daar te zullen haalen. Dit ontwerp slaag-
 de boven verwagting; zij konden niets
 anders in betaaling geeven dan hout en
 gezouten visch. 't Leedt niet lang of
 de Engelsche Regeering begreep het na-
 deel, welk haare eigen Eilanden daar bij
 leeden, en verboodt daarom deezzen han-
 del. Bitter klaagden de Volkplantingen,
 dat men haar belettende voordeel te
 doen met de voortbrengzels van haa-
 ren grond, haar in de onmogelijkheid
 stelde om te betaalen de voorwerpen tot
 nut of vermaak dienende, tot een bui-
 ten-

I. tenspoorigen prijs in *Engeland* gekogt. BRIEF. De Regeering koos een middelweg; zij stelde den uitvoer van het hout open, en leide zwaare belastingen op de Suiker en alle andere goederen van buiten ingevoerd. Dit hulpmiddel was niet toereikende om het misnoegen der Volkplantingen te doen bedaaren. Het Moederland beschouwden zij in geen ander licht dan dat van eene inhaalige en nijdige Stiefmoeder; bedagt om te verstoppen en na haar eigen land af te leiden de Kanaalen, die haar den overvloed en welvaart aanbragten. Dit is eene der voornaamste oorzaaken van het misverstand tuschen *Engeland* en de Volkplantingen. Van toen af aan zagen deeze, wat zij bij de Onafhankelijkheid zouden winnen; en *Frankrijk* bemerkte 'er voordeden in voor zich zelve.

Iersche Presbyteriaanen, misnoegd op hunne Heeren, en door de gelijkheid van gevoelens gelokt, hebben 'er, met eenigen opgang, Linnen-Fabrieken aange-

geleid, en omtrent de Laken-Fabrieken I.
 eenige poogingen aangewend. Die men BRIEF.
 'er zedert bereid heeft, zijn vast en
 sterk, doch hard en grof. Even weinig
 opgangs hebben hunne Hoede-Fabrieken
 gemaakt; hunne hoeden zijn dik, voos
 en zonder lichaam; oneindig schieten zij
 te kort bij de fraaiheid en vastheid van
 de Fransche hoeden.

De Provincie Masfachuset-Baai heeft
 IJzer- en Koper-Mijnen; haar ijzer over-
 treft alle andere soorten des aardbodems
 in rekbaarheid en smeedbaarheid.

In Europa heeft men ons ontvouwd
 de natuurlijke en zedelijke gevaaren der
 Opvoedinge in groote steden; de Boston-
 niaanen hebben nog meer gedaan: zij
 hebben ze voorkoomen. Zij hebben eene
 Universteit te *Cambridge*, zeven mij-
 len van *Boston*, aan de oevers der rivie-
 re *Charles*, in een aangenaamen en ge-
 zonden oord. 'Er zijn vier Kollegiën,
 van gebakken steen in eene regelmatige
 gedaante gebouwd. De Engelsche Troe-
 pen

I. pen bezetteden dezelve in den jaare
BRIEF. 1775, en noodzaakten de Hoogleeraars
en Studenten om ze hun af te staan. De
Bockerij bevat meer dan vijfduizend
boekdeelen. Men heeft 'er eene zeer
fraaie Drukkerij, oorspronkelijk voor een
Indiaansch Kollegie aangeleid. Om u
een denkbeeld te geeven van de ver-
dienste der tegenwoordige Hoogleeraa-
ren, behoef ik alleen te zeggen, dat zij
briefwisseling houden met onze Geleer-
den in Europa, en dat de Heer SE-
WALL, die onderwijs geeft in de
Oosterfche Taalen, een van de zulken
is, van welke de Schrijver van het boek
le Monde primitif het meeste werk
maakt. De Hoogleeraars laten hunne
Leerlingen Treurspelen ten tooneele
voeren; de onderwerpen van dezelve
zijn altoos Nationaal: als, de Brand van
Charlestown, de Verovering van BOUR-
GOYNE, het Verraad van ARNOLD.
Gij vermoedt dat bij een nieuw volk
deeze Stukken oncindig moeten te kort
fchie-

schieten bij de volmaaktheid van de on-
 ze. Doch, met dit alles doen zij meer ^{I.}
 uitwerking, om dat zij zeden schilderen, BRIEF.
 welke de hunne zijn, om dat zij gebeur-
 tenissen herinneren, bij welke zij belang
 hebben: 't is het Tooneel, tot zijnen
 alouden oorsprong weder gebragt (*).
 Be-

(*) Tot de onderwerpen onzer Tooneelstukken heeft
 men genomen of verzielde Heiden, wier karakters en
 zeden geenerhande gelijkheid hebben met de onze, en
 bij wier bedrijven wij klein belang kunnen hebben, of
 een tafereel van de minst talrijke klasse der samenlee-
 yinge, die der Grooten en Rijken. De menigte kan
 'er geen belang in stellen, dan door de bijkoomende
 sieraaden, als de verbintenissen der ontwerpen, de keuze
 der toestanden, de welluidendheid der verzen, enz.
 De Grieken, welke wij ongetrouw hebben naage-
 volgd, hadden redelijker gehandeld: alle hunne onder-
 werpen hadden betrekking tot hunne Fabelkunde, hun-
 ne Eerdiensten, hunne Regeeringsvormen, en op de
 Zeden van alle standen; van hier dat hunne Tooneel-
 stukken dikmaals geregeld afsiepen zonder minnehandel
 en zonder veel verscheidenheids. Men heeft geroepen
 over de verbastering van den smaak, en de verkeerdheid
 van zeden, wanneer men de *Paryzenaars* de groote
 Tooneelen heeft zien verlaten en de zwerfende Troe-
 pen naalopen. Men heeft zich bedroogen; zij, die
 voornaamlijk derwaarts liepen, waren de meest werk-
 zaame, en, gevolgtijk, de minst verdorvene lieden.
 't Was

I. Bezwaarlijk valt het zich te verbeelden, welk een denkbeeld de Amerikanen, vóór den Oorlog, wegens de Franschen voedden. Zij beschouwden hen als gebukt gaande onder het juk der Dwingelandije, bijgeloovig, bijkans afgodendienaars in hunnen Eerdienst, en als zo veele ligte, mismaakte werktuigen, onvatbaar voor vastheid en stevigheid, eeniglijk bezig met hun hair te tooien en hunne wangen te blanketten; zonder kieschheid, zonder trouwe, geenen eerbied.

*t Was niet de losbandigheid, die hen derwaarts lokte, maar het vermaak, welk zij schepten in het weder vinden van tafereelen, die hun geleeken. Wij hebben geen belang bij de dingen, dan naar gelange van de meerdere of mindere betrekking, welke zij tot ons hebben. De Kunstenaar, die mij schildert de verlegenheid van PARIS tuschen de schoone HELENA en den driftigen HECTOR, hem zijne verwijfdheid verwijzende, doet mij bewonderen zijne geleerde kunst in de zamenstelling van het onderwerp, in de juistheid van het desfeln, in de houding en eenstemmigheid der kleuren. Doch GREUZE, mischlen minder volmaakt, minder regelmatig, mij wijzende op eenen Vader, die zijnen Zoon vloekt, laat mij den tijd niet tot verwonderinge: ik beef.

bied hebbende zelf voor de geheiligdste I. pligten. Met vermaak hadden de En-^{BRIEF.} gelschen deeze vooringenomenheden verspreid en versterkt. De Presbyteriaane-rij, eene onverzoonbaare vijandin van den [Roomsche-] Katholijken Godsdienst, hadt de Bostonnaanen, alwaar zij de heerschende Gezinte was, nog meer gezind gemaakt om ze te gelooven.

Alle's schein, in den aanvang des Oorlogs, dezelve te bevestigen. Het meere deel der eerste Franschen, op het gerugt der omwenteling in Amerika toegeschooten, waren lieden met schulden beladen en die ter kwaader naam stonden, die zich valsche naamen en tijtels aanmatigden, aanzienlijke waardigheden in het Amerikaansche Leger verwierven, groote handgelden ontvingen en zich voorts te zoek maakten. De eenvoudigheid der Amerikanen en hunne geringe ervarenis deden deeze bedriegrijen gelukkig slaagen. Zelf hebben veele deezer gelukzoekers aldaar euveldaa-

I. den gepleegd, de zwaarste straffen waar-
BRIEF. dig. De eerste koopmanschappen, wel-
ke de Bostonniaanen van de Franschen
ontvingen, hebben, daarenboven, niet
weinig toegebracht om hen te versterken
in deeze denkbeelden, zo min gunstig
aan hunne goede trouwe en nijverheid.
Om de zelfde reden worden de goederen,
die uit Frankrijk koomen, nog tegen-
woordig voor minder prijs verkogt dan de
Engelsche van de zelfde soort. Bij de
aankomst van den Graave D'ESTAING,
stondt het volk zeer verbaasd, omdat zij
niet zo heel zwakke en mismaakte lieden
zagen; de Bostonniaanen geloofden dat
men dezelve met voordagt hadt uitge-
zocht, om hun een voordeeliger denk-
beeld van de Natie te doen opvatten.
Niet tegenstaande ik een Franschman en
een Roomschegezind Leeraar ben, geniet
ik, egter, dagelijks nieuwe beleefdheden
in veele aanzienlijke huizen van deeze
stad; doch het volk blijft nog zijne aloude
vooroordeelen aankleeven. Ik heb 'er,
dee-

deezzer dagen, het bewijs van gezien, in I.
 een voorval, 't welk tevens gediend BRIEF.
 heeft om mij hun karakter te leeren ken-
 nen. 'Er ontstondt brand in het huis,
 daar ik mijnen intrek had; het behoorde
 aan een Franschman; ligt kan men zich
 verbeelden, welk eene opschudding dit
 gezigt moest verwekken in eene stad van
 hout gebouwd. Het volk schoot in me-
 nigte toe; doch zo dra het vernomen
 hadt, waar de brand was, bleef het de
 zaak aanzien, zonder hand aan 't werk
 te slaan. Ik deed de deuren sluiten, om
 den aandrang der lucht te weeren; ik
 sloot van boven den schoorsteen, waar-
 in de brand was, met een stuk nat La-
 ken; om het nat te houden, deed ik 'er
 onophoudelijk water op gieten. De
 vrouwen van het huis wierden woedende
 op het zien van haaren nat geworden en
 bemorsten vloer; en indien ik geen ge-
 weld gebruikt hadde, zouden zij lie-
 ver het gevaar hebben zien toeneemen.

Wij hebben de tijding ontvangen van

C 2 de

I. de verovering van *St. Eustatius* door de BRIEF. *Engelschen*; heblust meer dan de gezonde Staatkunde, heeft ongetwijfeld deeze onderneeming aan de hand gegeven. De *Amerikaanen*, niet zeer voldaan over de eerste *Fransche* koopmanschappen, gingen 'er die der *Engelschen* koopen, welke deeze, zedert den Oorlog met *Holland*, onder onzijdige vlag derwaarts voerden. Zij berooven dus zich zelven van een aanzienlijken tak van Koophandel, en noodzaaken de *Amerikaanen* om de toevlugt te neemen tot de *Fransche* voortbrengzels, welke de ondervinding hun hooger zal leeren waardeeren.

De aankomst van het Leger van den Graave DE ROCHAMBEAU op *Rhode-Eiland* verspreidt aldaar den schrik; het vindt de velden verwoest, en de zulkken, welke de nieuwsgierigheid na *Newport* dreef (*), ontmoetten geen mensch op

(*) Het is de hoofdstad dier Provincie; de vrugtbare.

op deszelfs ftraaten. Allen gevoelden I.
 de aangelegenheid om deeze vooroor- BRIEF.
 deelen te verdrijven, en wierden door
 Eigenliefde genoopt om daar toe mede
 te werken. De voornaamfte Krijgsbe-
 velhebbers voerden de strengfte krijgs-
 tucht in; de andere Officiers handelden
 met die befchaafdheid, die vrolijkheid,
 welke den Franfchen Adel ten allen tijde
 gekenmerkt heeft. De Soldaat zelve is
 'er zagzinnig, omzigtig en gemaatigd
 geworden, en gedurende het verblijf
 van een jaar, is 'er niet ééne klagte ge-
 vallen. De *Franfchen te Newport* wa-
 ren niet meer die litzinnige, vermete-
 le, oploopende en pragtige Natie; uit-
 gezonderd de feestmaalen, die zij ga-
 ven, leefden zij ftíl, afgezonderd, in
 hun-

baarheid van den grond en de zagtheid van het klimaat
 deden haar het *Paradijs van Nieuw-Engeland* noe-
 men. Vóór den Oorlog was haare Koophandel in een
 zeer bloeienden ftaat; behalven haar hout en gezouten
 vifch, welke zij na de Eilanden voerde, zondt zij
 derwaarts veel boter, kaas, gevogelte en fineer,

I. hunne verkeerung zich bepalende tot
 BRIEF. den omgang met hunne huiswaarden ,
 wien zij van dag tot dag aangenaamer
 wierden. De jonge Heeren , die
 door hunnen rijkdom , geboorte en ver-
 blijf ten Hove meest moesten overge-
 geeven zijn aan verkwisting , weelde
 en allerlei pragtvertooning , zijn de eer-
 ste geweest, die een voorbeeld hebben
 gegeven van eenvoudigheid en eene in-
 getogene leevenswijze ; zij hebben zich
 gespraakzaam en volksbehaagende ge-
 draagen , even als of zij nimmer met ar-
 dere lieden dan huns gelijken verkeerd
 hadden. De aanhoudenheid van dusda-
 nig een gedrag heeft eene omwenteling
 in de gemoederen veroorzaakt. De *To-*
rrys (*) zelve hebben niet kunnen na-
 laten de *Franschen* te beminnen , door
 het wraaken van de zaak , welke zij
 voorftonden ; en hun vertrek baart on-
 ein-

(*) Door de *Torrs* worden de Koningsgezinden
 verstaan ; dit is van afkomst een *Saxisch* woord.

eindig meer droefheids, dan hunne I.
 komst ongerustheid hadt veroorzaakt. BRIEF.

Al voor lang heeft men den *Franschen* verweeten, dat zij, in hunne Minnarijen, niet altoos de heiligste banden geeerbiedigd hebben. Misschien heeft *Newport* 'er voorbeelden van uitgeleverd. Men verhaalt dat een Fransch Officier, door zijne geduurige oppassingen, indruk maakte op het hart eener jonge en beminnelijke Dame. Haar Echtgenoot, die haar teder beminde, hadt proeven van deeze nieuwe genegenheid. Door drongen van de hartgrievendste droefheid, berstte hij niet uit in klagten en verwijten: de goede naam zijner schuldige huisvrouw was hem nog dierbaar; hij vreesde zelf dat zij een vermoeden mogt hebben dat hij agter het geheim was. Indien zij 'er aan twijfelde, sprak hij tot zijnen vriend, zal zij de hoop verlooren geeven om mijne agting te herwinnen; zij is verlooren, en ik insgelijks. Laat ons liever haare liefde doen herleeven;

I. BRIEF. laat ons haar door wroegingen tot haaren pligt doen wederkeeren. Zints dit oogenblik houdt hij haar meer gezelschap, en gedraagt zich met nog meer beschaafdeheids, dan naar gewoonte; met droefheid en wanhoop in de ziel, toont hij haar een helder en vergenoegd gelaat. Met beleefdheid en hartlijkheid ontvangt hij den Krijgsmann, het voorwerp zijner boezemsmarte; doch, met behulp van zijnen vriend, beneemen zij hem zo veel zij, zonder gemaktheid, kunnen, de gelegenheden tot heimelijke zamenkomsten. Deze kanswifeling beschouwt de Franschman in geen ander licht, dan als loutere toevaligheid; nogthans wordt hij een weinig gemelijk van aart; hij wordt minder beminnelijk, doch de Echtgenoot wordt dies te beminnelijker. 't Leedt niet lang, of de deugd, die al haaren invloed op het hart der verleide Vrouwe niet verlooren hadt, deedt haar wederkeeren. Dusdanig een gedrag onderstelt eene grondige kennis van het menschelijk

DOOR NOORD-AMERIKA. 41

lijk hart, en nog uitgebreider heerschap- I.
pij over zich zelven. BRIEF.

Het Leger, op den negenden van Zo-
mermaand van *Newport* vertrokken, met
oogmerk, gelijk men wil, om Zuidwaarts
te trekken, is tegenwoordig te *Provi-
dence*. Ik staa op mijn vertrek, om mij
aldaar bij hetzelfde te voegen: en indien
het zijnen optogt voortzette, zal ik stof-
fe hebben om u over gewigtiger zaaken
te onderhouden.

Ik ben, enz.

T W E E D E B R I E F.

Oorsprong der stad Providence. Optogt van het Fransche Leger in Amerika. Gemoedsverandering des Volks, door deszelfs geregelde Krijgstucht veroorzaakt. Voedzel, zeden der bewoone- ren van Connecticut. Boschen in Amerika; gemeenste soorten van Hout. Inlandsche Vogels. Bergen in Con- necticut.

Dit het Leger bij PHILIPSBURY, 30 July, 1781.

MIJN HEER!

II. **I**k heb het Leger aangetroffen bij *Pro-
BRIEF. vidence*, op eene hoogte neergeslagen.
— Vrij aanzienlijk is deeze stad en tamelijk
volkrijk; de meeste huizen zijn van
hout, zommige van steen gebouwd.
Zij legt aan den mond der riviere *Pa-
tuxit*, aan 't hoofd van eene Golf, tus-
schen de Provinciën *Masachuset*, *Con-
nec-*

necticut en *Rhode-Eiland*. Deze ligging verschaft haar eene voegzaame gelegenheid om een voordeeligen handel te drijven in Kaas, Maïs, Hout en gezouten Visch met de Eilanden; ook worden 'er veele schepen getimmerd. Het is de hoofdstad eener Volkplantinge van den zelfden naam, van de Provincie *Rhode-Eiland* afhankelijk. Zekere ROGER WILLIAMS, Leeraar in de Provincie *Masachusetts-Baai*, door de Wethouderfchap gebannen, om het prediken van vreemde begrippen, week derwaarts met zijne aanhangers, en stigte-deeze Volkplanting, onder den naam van *Providence* (*), met oogmerk om de naagedagtenis der haatlijke behandeling, hem aangedaan, te vereeuwigen. Hij leefde aldaar veertig jaaren, zijnen tijd besteedende aan de zorg om deeze Vastigheid te doen bloeien, aan het onderwijzen der *Indiaanen*, en het schrijven van eenige Boekjes tegen de Leer-

II.
BRIEF.

stel-

(*) Dit woord betekent *Voorzienigheid*.

II. Stellingen en Gebruiken der *Quakers*.

BRIEF. Zijn geregeld en menschlievend gedrag noodzaakte zijne vijanden berouw te hebben van de behandeling, die zij hem hadden aangedaan. De Jaarboeken der Nieuwe Waereld, gelijk gij ziet, mijn Heer, zullen voorbeelden van Onverdraagzaamheid opleveren, zelf onder de Volken, die zich vijandigst tegen de zelve gedraagen.

Hoe zeer verschillen de voorwerpen, welke mij omringen, van die mij tot op dit oogenblik hadden bezig gehouden! Opgevoed in het vreedzaam verblijf der Kunsten en Weetenschappen, verkeerende met de geenen, die ze kweken of vereeren, door zucht genoopt om de zelve te stellen tot voorwerpen mijner werkzaamheden en vermaaken, vind ik mij thans verplaatst in 't midden van het gedruis der Legerplaatzen, aldaar in beweeging, aldaar duizend behoeften ondervindende. Hier is het, dat ik de gelegenheid heb om de nuttige uitvindingen

te

te vergelijken met dezulke, welke of beuzelagtig, of slegts voorwerpen van nieuwsgierigheid zijn. Een stuk Lijwaat verstrekt mij hier tot eene schuilplaats tegen de ongemeatigdheid van wind en weder. Zonder boeken om eenige afleiding te maaken van mijne vermoeijensissen (*), schrijve ik dikmaals, bij gebrek aan Inkt, met het zap van zeker plantgewas: gelukkig ware ik nog, indien ik eenigen tijd gerust aan 't werk konde blijven. Maar neen; reeds ten twee uren in den ogtentstond, gebiedt mij het rammelend gedruis der Tamboers mijn harden Bultzak te verlaaten, in alderijl deeze wandelende wooning op te pak-

(*) De moeijelijkheid, om wagens genoeg te kunnen bekoomen, en de paerden of osen van het noodige te verzorgen, noodzaakte den Graaf DE ROCHAMBEAU den Officieren te gebieden om niet meer dan honderdvijftig ponden pakkaandje met zich te voeren, hune tent, bed, enz. daar onder begreepen: zo dat, op een zo langdurigen optogt, en in een land, alwaar zo weinige hulpmiddelen voorhanden zijn, bijkans allen aan de noodwendigste behoeften gebrek leeden.

II. pakken, te paerd te stijgen en op een
BRIEF. slakkendraft te volgen den langzaamen
optogt van den Fantazijn, onder de
zwaarte van zijnen zak geboogen. Ge-
koomen zijnde aan de plaats, tot de Le-
gerplaats bestemd, moet men nog, ge-
duurende het brandendste gedeelte van
den dag, de aankomst der Pakkaadje-
wagens afwagten. Zomwijlen heeft de
Zon bijkans haaren loop voleindigd,
voor dat onze zwakke Maagen een aan-
vang gemaakt hebben met haare aangele-
genste verrigtingen. Uitgestrekt in het
zand leggende, smagtende van dorst,
heb ik dikmaals gewenscht, even als de
Rijkeman, dat een tweede LAZARUS
zijnen vinger in het water doopte, om
mijne verschroeiide tong te bevoigten.
Onze jonge Bevelhebbers, in overvloed
en weelde opgevoed, droegen deeze
vermoeijenisfen met eene kloekmoedig-
heid, die mij over mijn eigen zwakheid
doet bloozen. Terwijl hunne wel voor-
ziene en maatige tafel den Officieren een
lec-

leevensonderhoud verschafft, welk het II.
 gemis van dienstboden en middelen bij- BRIEF.
 kans onmogelijk zou maaken, moedigen
 zij den Soldaat aan, door aan het hoofd
 van dezelve te voet op te trekken (*).
 Daar gij u over zult verwonderen, is,
 dat gij, op deeze moeilijke togten, al-
 toos de Fransche vrolijkheid ontmoet.
 De Amerikanen, welke de nieuwsgie-
 righeid bij duizenden na onze Leger-
 plaatzen voert, worden aldaar beleefd
 ontvangen. Men onthaalt hen op ons
 Veld-Muzijk, daar zij zeer op gesteld
 zijn. Officieren, Soldaaten, Amerika-
 nen, Amerikaninnen, allen mengen
 zich dan onder één en dansen gezament-
 lijk. 't Is het Feest der Evengelijkheid;
 't zijn de eerstelingen der verbintenisfe,
 welke tuschen deeze Natiën moet heer-
 schen. De huisvaders worden bewoo-
 gen op het gezigt van deeze aandoenlij-
 ke

(*) De Burggraaf DE NOAILLES in 't bijzonder
 heeft den geheelen Marsch te voet gedaan.

II. ke tooneelen; die zelfde huisvaders, BRIEF. welke, den optogt van ons Leger vernomen hebbende, gezidderd hadden voor hunne bezittingen, en voor zich zelve (*). De Soldaat, dronken van vreugde, vergeet de vermoeijenissen van den ogtent, en denkt niet aan die van den volgenden dag. Deeze Volken, nog leevende in die gelukkige tijden, in welke het onderscheid van rang en geboorte onbekend is, aanschouwen met het zelfde oog den Soldaat en den Officier, en vraagen dikmaals aan den laatsten, wat bedrijf hij in zijn Vaderland bij de hand hebbe; zij begrijpen niet dat het Oorlogsberoep bestendig en aanhoudend zijn kan. De Tijtelt van Schoonbroeder van den *Marquis* (†) heeft alermeest hunne nieuwsgierigheid en eerbied

(*) Hunne Nieuwspapieren hebben, gedurende den optogt van het Leger, den lof van deszelfs Krijgstucht ten breedste uitgemeeten.

(†) Geen anderen naam geeven de Amerikanen aan den *Marquis DE LA FAYETTE*.

bied gewekt; de jonge Amerikaanfche Dames hebben het als eene groote eer aangemerkt, met hem gedanst te hebben. II.
BRIEF.

Hoedanig ook de uitflag van dit Leger zijn moge, altoos zal het den roem wegdraagen van in deeze gewesten onuitwischaare indrukzels, en het herdenken van den Franschen naam voor altoos dierbaar gemaakt te hebben: een hartstreeklender en, mischien, zwaarwigtiger werk, dan veldslagen gewonnen en veroveringen behaald te hebben.

Ik had niet verwacht, spooren van de Fransche Moden te zullen vinden, zelf in 't midden der Amerikaanfche boschen. De Kapzels van alle vrouwen, die der Quakers uitgezanderd, zijn 'er hoog, zwaar en met onze Gaazen getooid. Men verzinkt in de diepte zijner eigen bespiegelingen, over het aantreffen, door de geheele Provincie *Connecticut*, van een zo overhellenden smaak voor den opschik, ik had bijkans gezegd, van zo veele weelde, gepaard

D met

II. met zo eenvoudige en zuivere zeden, **BRIEF.** welke met die der aloude Patriarchen zo veel overeenkomst hebben. Peulvrugten, Maïs en Melkkost zijn hunne meest gewoone spijzen. Zij drinken veel Thee; 't gebruik van deezen lafferdrank is al hun vermaak. Geen ingezetene is 'er, die de Thee niet uit Porcelain drinkt. Het grootste bewijs van welleevendheid onder hen, is, elkander Thee aan te bieden.

In de Landen, alwaar de menschen zeer voedzaame spijzen en dranken gebruiken, is, misfchien, de Thee heilzaam voor de gezondheid; doch ik beschouw dezelve als nadeelig in zulke gewesten, alwaar zij bijkans niets anders dan Plantgewasfen en Melkspijzen gebruiken, en inzonderheid wanneer de grond, nog te dicht met bosfchen bedekt, dezelve minder voedende maakt. Veelligt is dit eene der oorzaken, waarom de *Amerikaanen*, in weerwil van een gezond lichaamsgestel en eene geluk-

lukkige levenswijze, minder langlevende II.
 zijn dan de bewooners van andere landen. BRIEF.
 Aan de Thee wordt ook het uitvallen
 hunner Tandem toegeschreeven. De
 vrouwen, die doorgaans zeer schoon
 zijn, zijn 'er menigmaal, reeds op den
 ouderdom van achttien of twintig jaaren,
 van dit edel sieraad ontbloot. Ik ver-
 moed dat het meer een uitwerkzel is
 van warm brood. De *Engelschen*, *Vla-*
mingen en *Hollanders* behouden zeer
 lang hunne Tandem.

De bewooners van *Connecticut*, die
 zulk fraai korn inzamelen, verstaan,
 egter, de dierbaare kunst niet, om het,
 door middel van gistinge, ligter om te
 vertecren en voedzaamer te maaken. Zo
 dikmaals zij het willen gebruiken, maa-
 ken zij een platten koek, welken zij op
 eene ijzeren plaat half gaar bakken. De
Franschen konden zich in *Amerika* hier
 aan niet gewennen; zij leerden hun dee-
 ze kunst een weinig meer tot volkomen-
 heid brengen. In de Herbergen vindt

II. men brood , 't welk eenigzins eetbaar BRIEF is , maar op verre na niet zo goed als in ons Leger. De bewoners , op eenigen afstand van de openbaare wegen woonagtig , blijven bij het oud gebruik.

In hunne boschen verspreid , houden zij geene onderlinge gemeenschap , dan op de dagen , op welke zij ter Kerke gaan. Hunne huizen zijn ruim , zindelijk , luchtig , van hout gebouwd , en ten minste ééne verdieping hoog. Zij hebben 'er allerlei gerijflijkheden ; in allen heb ik kentekens van hun werkzaam en vindingrijk vernuft gevonden. Allen kunnen leezen ; bijkans allen houden de Courant , die gedrukt wordt in hun Vlek , waar aan zij dikwijls den naam van Stad geeven. In geen een huis ben ik geweest , of ik heb 'er den Bijbel gevonden , welke des avonds en op Zondagen voor het gantsche gezin wordt geleezen. Hun karakter is koelzinnig , langzaam en zagtaartig. Zij zijn niet zeer werkzaam ;
de

igzins eetbaar
 niet zo goed
 e bewoners,
 de openbaare
 n bij het oud

 spreid, houden
 menschap, dan
 e zij ter Kerke
 n ruim, zinde-
 ebouwd, en ten
 hoog. Zij heb-
 eden; in allen
 un werkzaam en
 vonden. Allen
 allen houden de
 rdt in hun Vlek,
 n naam van Stad
 huis ben ik ge-
 en Bijbel gevon-
 en op Zondagen
 wordt gelezen.
 nig, langzaam en
 t zeer werkzaam;
 de

DOOR NOORD-AMERIKA. 53

de grond levert altoos meer uit dan zij II.
 noodig hebben. Zij gaan na hunne vel- BRIEF.
 den en keeren van daar te rug altoos te
 paerd; in alle deeze landen ontmoet men
 geenen Reiziger te voet. De zagtzin-
 nigheid van hun Karakter moet wel zo
 zeer aan het Klimaat als aan de zeden
 worden toegeschreeven; want men ont-
 dekt die zelf in hunne dieren. De paer-
 den, hoewel voortreffelijk in hunne
 soort, en die gemakkelijk, op eene lange
 reize, alle dagen zestig mijlen (*) kun-
 nen afleggen, zijn 'er gezeggelijk; men
 vindt 'er geene, die schichtig zijn. De
 hond is 'er liefkoozende en schroomag-
 tig; vreemde vertooningen hebben niets
 van zijne aanvallen te vreezen. In 't
 voorbijgaan zal ik hier aanmerken dat
 hij eene heesche en schorre stem heeft,
 even gelijk een Haan. Zeer herbergzaam
 zijn de *Amerikaanen*; zij hebben niet
 meer dan één Bed; de kuische Echtge-
 noo-

(*) Ongeveer twintig *Hollandsche* Mijlen.

II. noote, al ware zij ook alleen , deelt
BRIEF. het, zonder wroeging en vreeze , met
haaren gast. Veel minder zonderling is
het geen van de kuischheid der jonge *Lacedemonische* vrouwen wordt verhaald.
't Is dit vertrouwen op de algemeene
eerlijkheid, 't welk mij, op mijne Reize
van *Boston* na *Providence*, heeft doen
ontmoeten Vrouwen en jonge Maagden ,
alleen reizende te paerd of in een wa-
gen, midden door de boschen, zelf in
het vallen van den avond.

De huisvader ziet zijn geluk en aan-
zien toeneemen met het getal zijner kin-
deren. Hij wordt niet gefolterd door de
eierzuchtige begeerte om hen te plaatzen
in eenen rang , in welken zij zouden
kunnen bloozen dat zij hem tot Vader
hadden. Onder zijn oog opgevoed, door
zijn voorbeeld gevormd , zullen zij zij-
nen ouderdom niet met schande bedek-
ken; zij zullen hem geen hartzeer noch
zorgen baaren , om hem met te meer
smarte ten grave te doen daalen. Hij is
niet

alleen , deelt
 vreeze , met
 zonderling is
 d der jonge *La-*
 ordt verhaald.
 de algemeene
 op mijne Reize
 e, heeft doen
 onge Maagden,
 of in een wa-
 schen, zelf in
 geluk en aan-
 getal zijner kin-
 folterd door de
 hen te plaatzen
 ten zij zouden
 hem tot Vader
 opgevoed, door
 , zullen zij zij-
 schande bedek-
 en hartzeer noch
 m met te meer
 daalen. Hij is
 niet

niet beducht dat de behoefte, hem ten II.
 eenigen dage omringende, zijne vaderlijke BRIEF.
 ingewanden zal verscheuren, en zijne ge-
 liefde huisvrouw doen zuchten, omdat zij
 vrugtbaar geweest is. Even als hij, zul-
 ten zij hunne zorg, hunne vermaaken,
 hunne eerzucht bepaalen bij het kwee-
 ken en vermenigvuldigen hunner kud-
 den, bij het bebouwen en uitbreiden
 hunner akkers en wijngaarten.

Deeze Landlieden, eenvoudiger dan
 onze Boeren, hebben noch derzelver
 boerschheid, noch lompheid; met meer-
 der kunde, hebben zij noch derzelver laag-
 hartigheid, noch geveinsdheid; afkeeri-
 ger van de kunsten, en minder werk-
 zaam, zijn ze minder gezet op hunne
 aloude gebruiken, en beter afgericht op
 het volmaaken en uitvinden van hetgeen
 tot hun gerijf kan dienen.

Van een oneindig getal beeken en ri-
 vieren wordt dit Land doorsneeden; die
 van *Connecticut* is de aanzienlijkste der
 Provincie. De stad *Harfort*, aan haare

II. oevers gelegen, is 'er de Hoofdstad van.
 BRIEF. Tot nog toe bestaat zij uit slegts vier of
 vijfhonderd huizen, welke meer dan
 twee Mijlen in de lengte beslaan. Tot
 aan de stad toe kan de haven door sche-
 pen van honderdvijftig Tonnen bevaaren
 worden. De grond is 'er ligt, uitgezon-
 derd aan den Zuidlijken oever der riviere;
 hij levert Maïs en veel Tarwe uit; het
 brood, daar van gebakken, is witter dan
 het *Fransche*, en zeer aangenaam van
 smaak. Voormaals dreeven de *Ameri-
 kaanen* een aanzienlijken handel in Tar-
 we met de Eilanden, alwaar, egter, aan
 de Europische Tarwe, als zijnde voller
 van Meel en kunnende langer duuren,
 de voorkeuze wordt gegeven. Het hout
 is aldaar ligter dan het onze, en minder
 op den duur. De wortels der boomen
 liggen bijkans aan de oppervlakte van
 den grond. Dewijl deeze grond nog
 nieuw is, zijn de groeiende deelen over-
 vloedigst aan de oppervlakte: van hier
 dat de wortels zich inzonderheid der-
 waarts

Hoofdstad van.
 t slegts vier of
 ke meer dan
 beslaan. Tot
 ven door sche-
 nnen bevaaren
 ligt, uitgezon-
 ver der riviere;
 Tarwe uit; het
 , is witter dan
 angenaam van
 en de *Ameri-*
 handel in Tar-
 vaar, egter, aan
 s zijnde voller
 langer duuren,
 even. Het hout
 nze, en minder
 els der boomen
 ppervlakte van
 eze grond nog
 de deelen over-
 vlakte: van hier
 zonderheid der-
 waarts

DOOR NOORD-AMERIKA. 57

waarts richten. Van hier ook dat zij ge- II.
 reeder ontvangen de indrukzels van kou- BRIEF.
 de, warmte, droogte en vogtigheid, en
 diensvolgens meer aan de veraartinge on-
 derhevig zijn. Ik heb opgemerkt dat de
 boomen bijkans altoos van de wortels af
 beginnen te sterven.

Ik had mij verbeeld, in deeze bos-
 schen, aan wier wortels de hand des
 menschen nog nooit zijne vernielenden
 Bijl hadt geleid, op ieder stap te zullen
 ontmoeten die hoogbejaarde boomen,
 wier oneffene, knoestige, holle, en
 door den Regen en Rijk geknaagde stam,
 niets meer dan een naakten, dorren en
 van zijne prachtige takken ontblooten
 kruin vertoonde. In stede van dit in-
 drukzel des tijds, heb ik nergens iets an-
 ders gevonden dan den bloei en de kragt
 der sterke Jeugd. De dicht in een ge-
 flootene, rechte en hemelhoog opge-
 schootene telgen zijn 'er gekroond met
 een groen, veel donkerder dan dat van
 onze boomen. De Eikenboom is 'er

II. inzonderheid overvloedig. De nuttigste
BRIEF. boom voor den mensch, is de boom van
 alle klimaatē; ik heb 'er zes of zeven
 foorten van opgemerkt. De bladen van
 zommige zijn breed, met onmerkbaare
 getakte randen; zigbaarder zijn zij in
 andere; zommigen hebben ze zo diep,
 dat zij alleen voor de voornaamste ve-
 zels plaats laten; ik heb 'er deezer da-
 gen gevonden, alwaar zij lang en smal
 zijn gelijk die van den Persikboom. De
 koning deezer boschen is de *Tulpboom*,
 of de *Geele Boom*; zijn trotsch hoofd
 steekt uit boven de hoogste Eiken, en
 zijne uitgebreide Takken strekken hun-
 ne schaduw wijd en zijd. Zijne gepak-
 te, dunne en smalle bladeren staan
 overshands; het langwerpigste gedeelte
 schijnt overdwars doorgesneeden. Ieder
 blad is oorspronkelijk opgerold in een bij-
 zonder vlies of omslag, geformeerd uit
 twee andere eijronde bladeren, die el-
 kander in alle punten van den omtrek
 aanraaken; dit blad scheidt ze van een.
 De

De nuttigste
 de boom van
 zes of zeven
 de bladen van
 onmerkbaare
 er zijn zij in
 ze zo diep,
 ornaamte ve-
 er deezer da-
 lang en smal
 ikboom. De
 de *Tulpboom*,
 trotsch hoofd
 de Eiken, en
 trekken hun-
 Zijne gepak-
 laderen staan
 gste gedeelte
 eden. Ieder
 ld in een bij-
 eformeerd uit
 ren, die el-
 den omtrek
 ze van een.
 De

De Tulp, die luistervolle bloem, aan II.
 welke onze Bloemisten hunne zorg en ^{BRIEF.}
 oppassingen besteedden, bekoort bij dui-
 zenden, aan deezen agtbaaren boom,
 het oog des *Amerikaans*, en maakt de
 lucht welriekende, die hij onder des-
 zelfs lommer inademt. 't Is deeze
 boom, van welken de Indiaanen hunne
 Schuitjes of Kanoes plagten te maaken:
 de *Amerikaanen*, hen op het spoor vol-
 gende, maaken ze 'er nog van. Ik heb
 'er gezien, die meer dan dertig men-
 schen konden voeren. Voor onderschei-
 dene Klimaatē geschikt, zou deeze
 boom ongetwijfeld in *Frankryk* welig
 tieren. Aangenaamer voor het oog dan
 de Kastanjeboom, zou hij even digte en
 hooge laanen formeeren; zijn hout zou
 van veel dienst zijn tot Schrijnwerk. De
Sasafia, een welriekend heestergewas,
 ontmoet men op alle opene plaatzen, die
 aan de Zon bloot staan; hij groeit langs de
 wegen, en rondom de velden. Zijn blad,
 gelijkende naar dat van den Vijgeboom,
 is

II. is kleiner, dunner, en bleeker groen.
 BRIEF. Hij draagt eene kleine vrugt, in een
 kelk, melkagtig wanneer zij groen is,
 en, rijp zijnde, violetkleurig. De
 reuk zit voornaamlijk in den schors,
 meestal in dien des wortels; hij bezit
 eene zweetverwekkende hoedanigheid.
 Men wil dat de vroegste *Europeaanen*,
 in *Amerika* gekoomen, aangetast van
 dat schroomlijk ongemak, welks voort-
 gang zo verderflijk is geweest voor *Euro-
 pa*, met een gelukkigen uitflag dien bast
 gebruikt hebben. Aan de oevers van de
Connecticut hebben wij eene soort van
 Laurier-Roos gevonden, bedekt met
 bloemen, die een bekoorlijk aanzien
 hadden. De Waschboom, welken men
 hier en daar ontmoet, is een wilde Lau-
 rierboom, welks reuk iets van onzen ge-
 meenen Laurierboom heeft, doch zoeter.
 De vrugt, gelijk aan Peperkorrels, is
 bedekt met eene vetagtige zelfstandig-
 heid, waar van Waschkaarzen gemaakt
 worden; men maakt dezelve los en za-
 melt

bleeker groen.
 rugt, in een
 zij groen is,
 tkleurig. De
 den schors,
 als; hij bezit
 hoedanigheid.
Europeaanen,
 aangetast van
 , welks voort-
 est voor *Euro-*
 tflag dien bast
 oevers van de
 ne soort van
 bedekt met
 orlijk aanzien
 , welken men
 en wilde Lau-
 van onzen ge-
 , doch zoeter.
 perkorrels, is
 e zelfstandig-
 rzen gemaakt
 ve los en za-
 melt

melt ze in door middel van kookend wa- **II.**
 ter. Deze Waschkaarzen, wanneer ze ^{BRIEF.}
 branden, waasfemen een zeer lieflijken
 reuk uit. Te veel oppasfens heeft dee-
 ze Inzameling noodig, en is niet rijk
 genoeg, om immer tot een tak van Koop-
 handel te kunnen strekken.

De Ahornboom schiet 'er zeer hoog
 op; hij is een der waardigste voortbreng-
 zelen van *Noord-Amerika*. Ten tijde
 als hij bloeit, maakt men insnijdingen
 in denzelven, waar uit een vogt loopt,
 welk, gestold zijnde, de plaats van
 Suiker bekleedt. Hij gelijkt volmaakt
 naar den onzen. Waarom bezit hij dee-
 ze onderscheidende hoedanigheid? Zou
 het zijn, omdat hij groeit in een nieu-
 wen grond, alwaar de zappen meer dan
 overvloedig zijn tot zijnen groei; of
 zouden wij, mischien, van de eigen-
 schappen van onzen boom onkundig
 zijn?

De Kastanje- en Nooteboom zijn 'er
 insgelijks gemeen. De soorten van den
 laatst-

II. laatstgemelden zijn zeer onderscheiden;
BRIEF. zij verschillen in bladeren en vrugten.

— Eén boom vindt men 'er, van wiens gaderd hout zeer fraaie stukken huisge-
raaden gemaakt worden, en de oppervlak-
te van wiens vrugt als een Citroen riekt.
Allen brengen Nooten voort, welke men
niet kan pellen, en die zeer hard zijn
om te breeken. De vrugt wordt be-
zwaarlijk en bij kleine stukjes uit den
dop gehaald; en hij is daarenboven zeer
scherp en onaangenaam van smaak.

Wijders vindt men 'er eene soort van
Kerzen, die klein en een weinig bit-
ter zijn. De Wijnstok, welchen men
niet heeft weeten te kweeken, zelf niet
in *Virginie*, klimt allerwege bij de boo-
men om hoog (*).

't Is

(*) Ik heb twee algemeene soorten opgemerkt;
de vrugt van de eene was vast, vleeschig en zo groot
als kleine Pruimen; de smaak was ondraaglijk walge-
lijk. Ik geloof niet dat de Akkerbouw 'er immer voor-
deel van zou kunnen trekken. De vrugt van de an-
dere was klein, met een harden bast, en groote plit-
ten,

onderscheiden;
 en vrugten.
 van wiens ge-
 kken huisge-
 de oppervlak-
 Citroen riekt.
 t, welke men
 er hard zijn
 t wordt be-
 kjes uit den
 nboven zeer
 smaak.

ne soort van
 a weinig bit-
 welken men
 en, zelf niet
 e bij de boo-

't Is

ten opgemerkt ;
 chig en zo groot
 draaglijk walge-
 'er immer voor-
 rugt van de an-
 en groote pit-
 ten,

't Is het werk van den Mensch, de II.
 nuttige voortbrengzels der gewesten BRIEF.
 te vermenigvuldigen, vrugbaar te maa-
 ken en tot volkomenheid te brengen,
 door de gronden te veranderen, en de
 zappen te regelen en te mengen. Aan
 deeze gelukkige uitvindingen zijn wij
 verschuldigd de vrugt der proefneemingen
 van zo veele eeuwen, den rijkdom en de
 sic-

ten, terwijl zij rijp was nog een rauwen smaak be-
 houdende. Ik houd mij verzekerd, dat indien deeze
 soort voorgeplant wierdt, zij tot grooter volkomen-
 heid zou koomen. De Ranken, welke wij, in
Frankryk in de Wijnlanden, aan de heggen, van zel-
 ve zien voortkoomen, zijn niet beter. De Engel-
 schen hebben eene proeve genomen om in *Virginia* Wijn-
 gaarten te planten; zij zijn niet geslaagd. In stede
 van planten te gaan zoeken in afgelegene gewesten, en
 ze naar de wijze dier landen aan te kweeken, moest
 men zich bepaalen tot die, welke de Natuur in het
 land zelve heeft doen voortkoomen, en dezelve voort-
 planten op eene wijze, met het Klimaat strookende.
 'Er is alle grond om te vermoeden, dat de planten
 zouden voortgekoomen zijn. De *Roomsch-Katholyke*
 Leeraar van *Baltimore*, in *Maryland*, heeft mij ver-
 haald, eene proeve te hebben genomen van deeze
 Kweeking, van welke hij zich veel goeds beloofde.

II. sieraaden onzer Tuinen en Wijngaarten.
BRIEF. De Mensch, wat men 'er ook van zegge, is de hersteller der Natuure; hij doet haar herleeven, verrijkt en verfiert haar; de bloote Veldzoode dient niet tot een tapijt voor de aarde, dan op de plaatzen, welke hij geruimd heeft. De beschroomde Vogel, die zijn gezigt ontvliedt, het wilde Dier, welk op zijne annadering ziddert, bewoonen zelf geene andere oorden, dan die hem omringen. Indien de Nieuwsgierigheid mij zomtjids diep in deeze bosfchen heeft gedreeven, ik hoorde 'er niet meer het gezang, ik vond 'er niet meer de sporen van bezielde weezens; ik trad niet meer dan op de puinhoopen van plantgewassen. Mij bedroevende over dit treurig ftilzwijgen, over deeze voorwerpen, die mij niet meer voor oogen stelden de heerschappij van mijns gelijken, haaste ik mij om van nieuws te aanschouwen de plaatzen, beter gefchikt voor eene aandoenlijke ziele.

De

Wijngaarten.
 ook van zeg-
 Natuure ; hij
 jkt en verfiert
 de dient niet
 de, dan op de
 nd heeft. De
 e zijn gezig
 , welk op zij-
 bewoonen zelf
 die hem om-
 gierigheid mij
 osfchen heeft
 niet meer het
 eer de spooren
 trad niet meer
 n plantgewas-
 ver dit treurig
 orwerpen, die
 n stelden de
 ijken, haaste
 aanschouwen
 kt voor eene

De

DOOR NOORD-AMERIKA. 65

De kennis der Vogelen deezes lands **II.**
 zal een van de gewigtigste stukken van **BRIEF.**
 deszelfs Natuurlijke Historie zijn. In *Con-*
necticut heb ik eene soort van Spreeuwen
 gezien, wier vleugelen op het midden
 donker rood van kleur zijn. Ik heb 'er
 een Vogel gezien van kleur als een Cijs-
 je, doch een weinig grooter. De Vo-
 gel, welken zij den Virginifchen Nach-
 tegaal noemen, gemeener naar gelange-
 men meer het Zuiden nadert, heeft gee-
 nerlei gelijkheid met den onzen ; hij is
 grooter ; zijn hoofd en borst zijn van een
 roode kleur, gelijk aan die van den Pa-
 pegaai. Indien de Natuur hem gunsti-
 ger geweest zij van den kant der plui-
 maadje, 't is 'er verre af dat zij hem met
 een zo lieflijkzingend gorgel heeft be-
 deeld. De *Spotter*, bijkans van grootte
 als een Lijster, wit en graauw gevlekt,
 bezit de gaave om het gezang van alle
 vogelen, welke hij hoort zingen, te
 kunnen naabootzen. De Vlieg-Vogel,
 van welken verhaald wordt dat hij al-

E leen-

II. leenlijk van het zap van bloemen leeft,
 BRIEF. is 'er zeer zeldzaam; weinige lieden heb-
 ben dien gezien.

De Eckhoorentjes zijn 'er donker graauw van kleur, grooter dan de onze, zeer menigvuldig, en zeer gemakkelijk te temmen. De zo genaamde vliegende Eckhoorentjes zijn donkerder graauw, en kleiner; hun vel wijd en ruim, tot aan de einden der pooten, geeft hun de gelegenheid om het van een te spreiden, terwijl ze van den eenen tak eens booms op een anderen springen, en doet hun, gevolglijk, eene grooter oppervlakte lucht beslaan om hen te onderschraagen.

Van *Boston* tot aan *Providence* is het land vlak. Ik heb 'er Beckjes gezien, die wij Rivieren zouden noemen; hunne beddingen, op de plaatzen, daar ik over dezelve trok, zijn uitgegraaven in graauw- en roodkleurige steenbanken. Ik heb gevonden eenige brokken versteen- de Klei, binnen welke kleine Keifteen- jes beslooten waren. Wanneer men 'er
 met

oemen leeft,
e lieden heb-

'er donker
an de onze,
gemaklijk te
de vliegende
er graauw, en
aim, tot aan
t hun de ge-
te spreiden,
eens booms
n doet hun,
oppervlakte
derfchraagen.
vidence is het
ekjes gezien,
oemen; hun-
zen, daar ik
tgegraaven in
enbanken. Ik
ken versteen-
ine Keifteent-
neer men 'er
met

DOOR NOORD-AMERIKA. 67

met een hamer op klopte, gingen zij ge- II.
maklijk los, en lieten 'er het merk hun- BRIEF.
ner gedaante agter.

De Provincie *Connecticut* is met kleine bergjes bedekt: zij zijn niet groot en het land is niet open genoeg, om hunne algemeene strekking naa te gaan. Voor 't meerengedeelte moeten zij geplaatst worden op de lijst der zulken, welke de Natuurkenners Bergen van de tweede klasfe noemen. Dikmaals afgehouden, om de steilte der Landwegen te verminderen, schijnen zij mij alleenlijk geformeerd te zijn van hoopen steenen van verschillende foorten en verschillende grootte, met gebrokene hoeken. Veele hebben meer dan een vierkanten voet in den omtrek, anderen drie of vier diergelijke voeten; de tusschenruimten zijn opgevuld met eene losse aarde. De oppervlakte van den grond is met de zelfde steenen bedekt; de bosfchen en velden zijn 'er mede bezaaid. De Landzaaten stapelen ze zonder kunst op el-

II. kander, in de gedaante van een Muur, **BRIEF.** op de grenzen hunner eigendommen. In gevolge der proeven, welke ik met sterk water op deeze steenen genomen heb, behooren ze, voor het meerengedeelte, onder de klasfe der Granitsteenen; zeer weinigen zijn geheel kalkagtig. 'Er zijn 'er van louter *Spath*; veelen bevatten *Mica*, anderen ijzeragtige deelen, op welke de Zeilsteen werkte.

De Provincie *Nieuw-York*, nog bergagtiger, en het grondgebied van *Philips-bury*, daar wij thans gelegerd zijn, hebben mij de zelfde voorwerpen opgeleverd. Zo veele miljoenen van deeze steenen, op een gestapeld, en ginds en herwaarts verspreid over eene uitgestrektheid van meer dan tweehonderd Mijlen, zijn de onlochenbaarste en in 't ooglopendste gedenktekens van het langduurig verblijf der wateren in deeze gewesten. Slagregens en rivieren hebben ze aldus niet kunnen rond maaken, vermengen en op elkander hoopen; de Zee
al-

ZE

een Muur,
ommen. In
ik met sterk
nomen heb,
engedeelte,
eenen; zeer
g. 'Er zijn
en bevatten
deelen, op

, nog berg-
van *Philips-*
d zijn, heb-
oen opgele-
van deeze
en ginds en
e uitgestrekt-
erd Mijlen,
in 't oogloo-
met langduu-
eeze gewes-
hebben ze
aken, ver-
en; de Zee
al-

DOOR NOORD-AMERIKA. 69

alleen heeft ze langzaam kunnen van een II.
scheiden, vervoeren, vereenigen, en BRIEF.
door wrijvingen hun deeze algemeene
gedaanten indrukken. Hoe aandagtig ik
ook in mijne opmerkingen geweest ben,
tot nog toe heb ik geenerlei sporen
kunnen vinden van versteeningen van
dieren, boomen en schelpen. De Noord-
lijke Rivier heeft mij, in haare bedding,
minder Graniten, doch meer Marmer,
Bik- en Arduinsteen verschaft. Dicht
bij Nieuw-York ontmoeten wij hartgrie-
vende blijken van den Oorlog, geplun-
derde, vernielde, verlatene of verbran-
de woningen. Deeze zagtmoedige,
vredelievende, weldadige Amerikaan-
nen, zijn aldaar hardhartig, bloedgierig
en roofzuchtig geworden. De geest van
partijzucht heeft tuschen hen den haat
ontstookten. Beurt om beurt vallen zij
de een op den anderen aan, en bestee-
len elkander, vernielen de woonplaat-
zen, of verjaagen, om 'er hunnen in-
trek te neemen, de zulken, die reeds

II. anderen van daar verjaagd hadden (*).
 De Oorlog, die zo verschriklijke gees-
 tel der Kunsten en der Bevolkinge, is
 het nog meer van de zeden, omdat der-
 zelve veraarting bezwaarlijker kan her-
 steld worden.

Ik ben, enz.

(*) Zommigen hunner, in eene hinderlaage ge-
 plaatst, schooten op twee *Aides de Camp*, en op den
 Heer BERTHIER, Aide-Maarschalk, terwijl hij uit
 was op kondschap na *Nieuw-Tork*; deeze vervolgden
 hen, namen een gevangen; en de Heer BERTHIER
 doodde een anderen. Aan deezen Krijgsman en aan
 zijnen broeder (†), door den Heer DE ROCHAMBEAU
 zedert tot *Aide-Marechal des Logis* benoemd, zijn wij
 verschuldigd een Aardrijkskundig Plan van den optogt
 van het Leger: een stuk van te grooter waarde, omdat
 'er nog geene naauwkeurige Kaart van deeze Landen
 voorhanden is.

(†) Deeze jonge Officieren zijn Zoonen van den Heere BERTHIER, Ridder van de Koninklijke Orde en van die van ST. LODEWYK, en Gouverneur van het Hotel van Oorlog.

D E R D E B R I E F.

Vereeniging van het Fransche Leger met dat van WASHINGTON. Middelen der Engelschen om de Vereeniging te voorkoomen. Goede staat der Fransche Troepen, in weerwil der vermoeyenssen en der hitte. De Engelschen tragten onze levensmiddelen te onderscheppen, door middel van de Noordlijke Rivier. Dapperheid van twaalf Soldaaten van het Regiment Soissonnois. Zedigheid van een Serjeant. Karakter van WASHINGTON. Kleedij der Amerikaansche Troepen. Straffe onder haar gebruikelijk. Onzekerheid der Ontwerpen van den Veldtogt. Gedrag van

E 4 den

*den Marquis DE LA FAYETTE in
Virginia.*

Uit het Leger bij PHILIPSBURY, 4 Augustus, 1781.

MIJN HEER!

III. **D**e eerste bedoeling van onzen optogt
 BRIEF. hadt ten oogmerke, ons te vereenigen
 met het Leger van WASHINGTON. Deze Vereeniging is tot stand gebragt bij *Philipsbury*. De *Amerikaanen* zijn 'er te gelijk met ons aangekoomen. Zij hadden voorheen verschanst gelegen op de bergen van *West-Point*, de Noordelijke rivier bestrijkende. Vermids de rivier te deezer plaatze merklijk smaller wordt, hebben de *Amerikaanen*, aan de beide oevers, Forten angeleid, wier Batterijen de Kogels kunnen wisselen. Het Fort aan den linker oever is geplaatst op eene streek gronds, welke in de rivier uitsteekt, ten Oosten door *Moc-rassen* verdeedigd wordt, en alleenlijk
 aan

onzen optogt
 e vereenigen
 SHINGTON.
 stand gebragt
 rikaanen zijn
 koomen. Zij
 t gelegen op
 , de Noord-
 Vermids de
 merklijk smal-
 rikaanen, aan
 ngeleid, wier
 en wisselen.
 oeyer is ge-
 ds, welke in
 en door Moe-
 en alleenlijk
 aan

DOOR NOORD-AMERIKA. 73

aan den Noordkant open legt. Een Le- III.
 ger zou aldaar ongenaakbaar zijn voor BRIEF.
 veel grooter overmagt; en de Batterijen
 der Forten verhinderen de schepen om
 tot deeze hoogte te durven opzeilen :
 eene ligging, zo veel te gewigtiger voor
 de Amerikaanen, dewijl de Engelschen,
 tegenwoordig in het bezit van *Nieuw-
 York*, het diensvolgens ook zijn van den
 mond der Noordlijke Riviere.

Als Bondgenooten, zijn wij gelegerd
 ter flinkerzijde der Amerikaanen. Hun-
 ne rechter vleugel stoot tegen de Noord-
 lijke Rivier beneden *Dobbs*, en onze
 flinker vleugel strekt tot aan de kleine
 rivier *Bruny*. De stand des Legers is op
 aanmerkelijke hoogten; eene diepe va-
 lei scheidt ze van elkander. Wij liggen
 niet meer dan vijftien Mijlen van *Nieuw-
 York*. Om deeze plaats te bereiken,
 hebben wij langs het Eiland moeten trek-
 ken, en landen doorkruizen, van vlug-
 telingen krielende. In 't eerst was het
 Fransche Leger, in zijnen optogt, in

III. Regimenten verdeeld ; bij het naderen BRIEF. van de Provincie *Nieuw-York*, heeft het zich in eene Brigade zamen gevoegd. Genoodzaakt om in eene enkele Kolom op te trekken, en zijne pakkaadje van Osfen te laten aanvoeren, was het langzaam en belemmerd in zijnen optogt, en besloeg eene uitgestrektheid van verscheiden Mijlen. In bergagtige en nog zeer dicht met bosch bedekte ianden, hadt men reden om te vreezen, dat vijandlijke benden op de pakkaadje en het geschut zouden aanvallen ; dezelve verbranden, en de osfen en paerden de knieschijven affnijden, voor dat men dezelve te hulpe konde koomen. Onherstelbaar ware dit verlies geweest. De Engelschen, hoewel het voor hun van veel belang was onze Vereeniging te beletten, hebben, nogthans, ten dien einde, geene eene pooging aangewend.

Een optogt van tweehonderdvijftien Mijlen, geduurende eene brandende hitte, in een land bijkans zonder hulpmidde-

IZE

het naderen
rk, heeft het
nen gevoegd.
enkele Kolom
pakkaadje van
n, was het
zijnen optogt,
heid van ver-
agtige en nog
ekte ianden,
en, dat vijand-
lje en het ge-
zelve verbran-
den de knie-
t men dezel-
. Onherstel-
st. De En-
hun van veel
ing te belet-
n dien einde,
wend.
onderdvijftien
randende hit-
der hulpmid-
de-

DOOR NOORD-AMERIKA. 75

delen, alwaar de Soldaat dikmaals gebrek III.
aan brood hadt en genoodzaakt was zijne BRIEF.
leevensmiddelen voor verscheiden dagen
te draagen, heeft, nogthans, minder
ziekten veroorzaakt, dan de Fransche
Garnisoenen. De oplettendheid der be-
vevoerende Officieren heeft, in de daad,
daar toe zeer veel geholpen, door niet
te gedoogen dat de Soldaaten water dron-
ken, ten zij met Rhum gemengd, om
het aldus zijne ongezonde hoedanig-
heid te beneemen. De Graaf ST. MAI-
ME liet, bij voorraad, op ieder rust-
plaats, op ieder veldlegering, eenige
vaten Cider koopen, en dezelve onder
zijne Bende, tot een zeer geringen prijs,
uitdeelen. Dit voorbeeld, vervolgens
door andere Benden gevolgd, hadt de
heilzaamste uitwerkzels.

De Engelschen, zedert onze lege-
ring, der toevoer willende onderschep-
pen, dien wij van boven van de Noord-
lijke Rivier kreegen, hebben een Fregat
van twintig stukken en eenige Sloepen
op-

III. opgezonden tot aan *Turytown*, een dorp zes mijlen van den rechter vleugel agter het Leger gelegen. Tweehonderd man hebben getragt aldaar te landen; de eersten, die voet aan land zetteden, hebben den tijd gehad om den brand te steeken in eenige Affuiten en een Vaartuig; en een ander weg te neemen, met een aanzienlijken voorraad brood gelaaden. Doch een Serjeant van het Regiment *Soissonois* en twaalf Soldaaten hebben de eersten genoodzaakt wederom scheep te gaan, en tot aan den middel in 't water gewaad, om hen te vervolgen en de landing der andere te beletten. Deeze eerste proeve der Fransche wapenen in *Amerika* verftendigde de *Engelschen* van 't geen zij van een geheel Leger te vreezen hadden. De Bevelhebbers hebben zich als om strijd bevljigt om den verdienden lof aan deeze dappere Soldaaten toe te zwaaien. „Heer Generaal”, antwoordde de Serjeant aan den Baron DE VIOMESNIL, die hem over zijn

EIZE

town, een dorp
er vleugel agter
eehónderd man
anden; de eer-
zetzungen, heb-
n brand te stee-
n Vaartuig;
men, met een
rood gelaaden.
het Regiment
daaten hebben
ederom scheep
n middel in 't
e vervolgen en
eletten. Dee-
nsche wapenen
de Engelfchen
heel Leger te
elhebbbers heb-
ijtijd om den
dappere Sol-
Heer Gene-
rjeant. aan den
die hem over
zijn

DOOR NOORD-AMERIKA. 77

zijn gedrag prees, „ aan den raad van III.
„ mijnen Korporaal, welken hij mij ge- BRIEF.
„ geeven heeft, als mede aan zijne dap-
„ perheid, met welke hij mij zo kloek-
„ moedig ondersteund heeft, heb ik
„ mijne verrigting dank te weeten.”
Dapperheid is eene niet zeer zeldzaame
deugd in *Frankrijk*; Zedigheid is 'er een
weinig scharzzer; voor een Krijgsman is
het eene zeer netelige omstandigheid,
wanneer hij 'er eene proeve van geeft.
Met leedweezen, moet ik u bekennen,
heb ik een voornaam Bevelhebber den
lof hooren berispen, aan de gemeene
Soldaaten gegeven, en het wraaken dat
de Baron DE VIOMESNIL hen bij zich
op het middagmaal hadt genodigd. Kan
ooit de deugd te zeer vereerd en beloond
worden?

In allerijl wierp men Batterijen op, be-
neden aan den *Dobbs*; de Engelfchen
deden zij, bij hunne landing, aan een
zeer hevig schutgevaarte bloot staan. De
zeilen van een Fregat wierden in brand
ge-

III. BRIEF. geschooten. De schrik sloeg onder het Bootsvolk. Tweeëntwintig man sprongen in 't water, de meeste van welke verdronken zijn.

De Generaal WASHINGTON wilde de Vestingwerken van *Nieuw-York* verkondschappen. Tweeduizend *Franschen*, en even zo veele *Amerikaanen*, zijn op weg getoogen om hem te dekken, en hebben zich, met het aanbreeken van den dag, binnen het bereik van het geschut der vijandlijke verschanfingen bevonden. Twee dagen zijn ze aldaar blijven leggen. De *Engelschen* hebben zich vergenoegd met op hun te schieten en een waakend oog te houden.

Ik heb WASHINGTON gezien, dien Man, de ziel, het schraagpunt van eene der grootste omwentelingen, welke ooit gebeurd zijn. Ik heb hem beschouwd met de aandacht, welke het zien van groote mannen altoos inboezemt. Men verbeeldt zich in hunne gelaatstrekken te vinden de sporen van het vernuft, welk

vloeg onder het
antig man spron-
este van welke

NGTON wilde
Nieuw-York ver-
end *Franschen*,
Amerikaanen, zijn
hem te dekken,
het aanbreeken.
t bereik van het
verschanfingen
n zijn ze aldaar
Engelschen hebben
hun te schieten
houden.

n gezien, dien
nagpunt van eene
gen, welke ooit
hem beschouwd
e het zien van
boezemt. Men
e gelaatstrekken
an het vernuft,
welk

welk hen onderscheidt van en verheft III.
boven huns gelijken. Meer dan iemand BRIEF.
is WASHINGTON geschapen om dit be-
grip te voeden: van eene groote, ede-
le, welgemaakte gestalte; open, zag-
aartig en bedaard van uitzigt; van een
eenvoudig en zedig voorkoomen, trest
en neemt hij een iegelijk in, *Franschen*,
Amerikaanen, zelf de vijanden. Ge-
plaatst aan 't hoofd eener Natie, alwaar
ieder Lid deel heeft aan het hoogste ge-
zag; alwaar de dwangwetten bijkans nog
zonder kragt zijn; alwaar het klimaat en
de zeden luttel aandrangs geeven; alwaar
partijzucht, het bijzonder belang, de
Nationaale traagheid en langzaamheid de
best beraamde maatregels vertraagen, op-
schorten en om verre stooten: heeft hij
de Troepen weten te vormen tot de
volstrektste ondergeschiktheid, haar na-
ijverig van zijnen lof maaken, haar zelf
zijn stilzwijgen doen vreezen, haar ver-
trouwen zelf naa de nederlaagen doen
stand houden, de schitterendste ver-
maard-

III. BRIEF. maardheid verkrijgen, de uitgebreidste magt verwerven, zonder den Nijd te zaren, zonder vermoedens te doen gebooren worden; zich overal boven de Fortuin verheeven toonen; in tegenspoed altoos onbekende middelen ontwikkelen, en, even als of zijne bekwaamheden met de zwaarigheden aangroeiden, nimmer meerder redmiddelen bezitten, dan wanneer hij 'er niet meer schein te hebben; den vijanden nooit geduchter slagen toebrengen, dan wanneer zij overwonnen hebben; den geestdrift van een Volk gaande maaken, 't welk daar voor minst vatbaar is; den eerbied en de hulde ontvangen van hun, die 't meest belang hadden om ze hem te weigeren; zijne ontwerpen volvoeren door middelen, die bedekt blijven zelf voor hun, die daar van de werktuigen zijn; onverzaagd in de gevaaren, en dezelve niet te gemoete streevende, dan in gevalle het heil des Vaderlands zulks vordert; liefst verkiezende den tijd te rekken en ver-

de uitgebreidste
 den Nijd te zar-
 te doen geboo-
 boven de For-
 in tegenspoed
 n ontwikkelen,
 waamheden met
 eiden, nimmer
 tten, dan wan-
 een te hebben;
 hter slagen toe-
 zij overwonnen
 van een Volk
 daar voor minst
 n de hulde ont-
 t meest belang
 weigeren; zijne
 oor middelen,
 voor hun, die
 n zijn; onver-
 en dezelve niet
 dan in gevalle
 zulks vordert;
 d te rekken en
 ver-

verweerder wijze te handelen, omdat III.
 hij alles van den tijd moet verwagten en BRIEF.
 den aart zijner Natie kent; spaarzaam en
 maatig voor hem zelve, en verkwis-
 tende voor de algemeene zaak: heeft
 hij, even gelijk PETER DE GROOTE,
 door nederlaagen zijne Troepen den weg
 tot de overwinning gebaad; gelijk FA-
 BIUS, doch met minder hulpmiddelen
 en meer zwaarigheden, heeft hij over-
 wonnen zonder te strijden en zijn Vader-
 land behouden. — Zodanig is het denk-
 beeld, welk men zich vormt van deezen
 grooten man, wanneer men hem ziet,
 wanneer men de gebeurtenissen onder-
 zoekt, aan welke hij deel gehad heeft,
 waarvoor men ze hoort en spreekt, die ge-
 meenzaamst met hem verkeeren. Zijne
 tegenwoordigheid is, in alle deeze ge-
 westen, die van eene weldaadige God-
 heid. Grijzaarts, vrouwen, kinderen,
 allen loopen hem met de zelfde drift te
 gemoete, en rekenen zich gelukkig wan-
 neer ze hem gezien hebben. Men volgt
 F. hem

III. hem in de steden met brandende fak-
BRIEF. kels; men viert zijne aankomst met
openbaare kunstverlichtingen. De Ame-
rikaan, dat koelzinnig volk, 't welk, te
midden der onlusten, nooit anders dan
den aandrang der bedaarde Reden heeft
gevolgd, is om zijnent wille moedig en
vol vuur geworden; en de eerste gezan-
gen, welke het inwendig gevoel hem
heeft in den mond geleid, diende om
WASHINGTON te verheerlijken.

Men weet niet naauwkeurig hoe sterk
zijn Leger zij; men schat het doorgaans
tussehen de vier en vijf duizend man.
De Veldheer heeft altoos de kunst be-
zeeten om het getal verborgen te hou-
den, zelf voor hun, die in het Leger
dienen. Nu eens beslaat hij, met wei-
nig troepen, eene uitgebreide Leger-
plaats, en vermeedert zijne Tenten;
dan wederom, met een talrijker manschap,
beslaat hij minder gronds en vertoont
minder Tenten; zomtjids, zonder dat de
meesten het merken, Benden na elders
heb-

ZE

ndende fak-
komst met
n. De Ame-
, 't welk, te
t anders dan
Reden heeft
le moedig en
eerste gezan-
gevoel hem
diende om
lijken.
rig hoe sterk
het doorgaans
duizend man.
de kunst be-
orgen te hou-
in het Leger
ij, met wei-
reide Leger-
ijne Tenten ;
ker manschap,
en vertoon-
zonder dat de
den na elders
heb-

DOOR NOORD-AMERIKA. 83

hebbende afgevaardigd, bevat de Leger- III.
plaats niets anders dan eene schets van 't BRIEF.
Leger, terwijl de voornaamste Bende
elders heenen verplaatst is.

Deeze Troepen draagen tot nog toe
geen eenpaarig Livrei ; de Officiers en
de Artilleristen zijn de eenigen, daar van
voorzien. Veele Regimenten draagen
kleine witte wambuisen met franjen, 't
welk geene onaangenaame uitwerking
doet. De lange, ligte en wijde linnen
Broeken verveelen hun niet bij warm
weêr, en belemmeren de vrije bewee-
ging niet in de Optogten. Mèt een min-
der voedenden kost, een minder kloek
gestel dan de onzen, zouden zij, mis-
schien, alleen om deeze reden, derzelve
vermoeijenissen ligter kunnen draagen.
In *Frankrijk* heeft men dit voordeel niet
behoorlijk opgemerkt ; men heeft te veel
aan 't uiterlijk aanzien opgeofferd ; men
heeft vergeeten dat de Troepen bestemd
waren om werkzaam te zijn, en niet om
eene vertooning te maaken. De vol-

F 2

maakt-

III. maaktte kleedij zou 't weezen, die, met **BRIEF.** de meest mogelijke ligtheid, den Krijgsman meest dekte en minst belemmerde. Het Regiment *Soissonois* heeft, op deezē Marsch, de minste zieken gehad: eene der voornaamste oorzaken hier van moet ongetwijfeld worden toegeschreeven aan de voorzorge, door den Kolonel gebruikt, die, ten dienste van deezē Veldtogt, voor het geheele Regiment linnen Broeken hadt laten maaken.

Deeze Amerikaansche kleedij, hoe wel zij schielijk bemorst worde, wordt, nochtans, zeer zindelijk gehouden; inzonderheid bespeurt men deezē zindelijkheid onder de Officiers; wanneer men hen ziet, zou men zich ligt verbeelden dat zij eene aanzienlijke Kleerkamer in hun gevolg hebben. Ik stond ten uiterste verbaasd, wanneer ik hunne Tenten, waar in drie of vier man huisvesten, met hunne pakkaadje geen veertig pond zwaar vond. Bijkans niemand heeft een Matras; eene enkele Deken, over den on-

ef-

effenen schors eens booms uitgespreid, **III.**
 verstrekt hun tot een bed. De zelfde **BRIEF.**
 oplettendheid heb ik opgemerkt in hun-
 ne Soldaaten, om niet op den grond te
 slaapen; terwijl de onze zulks ver-
 kiezen.

Hunne levenswijze is weinig omflag-
 tig. 't Is hun genoeg alleen zij hun
 vleesch een weinig te roosteren, en
 een koek van Mais en Tarwe, zonder
 dat hij gegist hebbe, op heete asch
 gebakken.

In zommige Regimenten hebben zij
 Kompagnien Negers; doch deeze staan
 altoos onder 't bevel van Blanken.

Zeer streng is de Krijgstucht; de magt
 der Officier over de Soldaaten is zeer
 uitgebreid. Geringe mislagen straffen
 zij met stoklagen. Nevens etlijke Fran-
 sche Officiers, was ik toevallig ooggetui-
 ge van deeze strenge strafoeffeninge. De
 misdaadige wordt vastgebonden aan het
 wiel van een Affuit, met naakte schou-
 ders, de armen voorwaarts uitgestrekt,

III. om de spieren te stijver te doen gespannen staan. Ieder Soldaat van zijne Kompagnie geeft hem beurtelings een zeker getal slagen met een grooten Rietstok. Welhaast gudst hem het bloed ten rugge uit. 't Geen ons verbaasd deedt staan, en langer bij dat pijnlijk schouwspel tegenwoordig zijn, is, dat twee der ongelukkigen, welke wij de zelfde straffe zagen ondergaan, geene enkele klagte, niet eene eenige zucht loosden, en niet de geringste ontsteltenis lieten blijken. Is dit dapperheid? is het, omdat de natuurlijke gevoeligheid minder groot is onder een volk, bij 't welk de lucht der boschen, nevens het gebruik van Thee en Melk, de vezels aanmerkelijk verslappen?

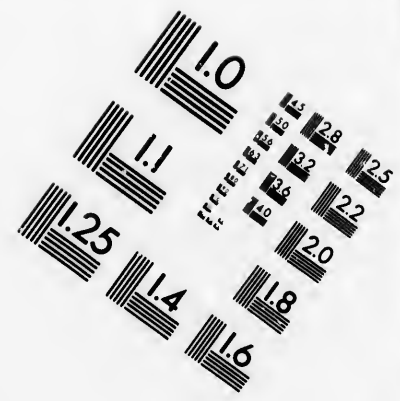
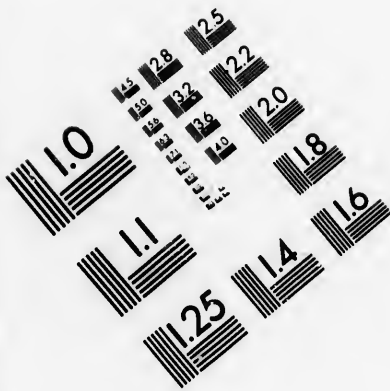
In weerwil van de verschijninge der Legerhoofden voor *Nieuw-York*, is men geheel onzeker wegens de ontwerpen van den Veldtogt. Zommigen zeggen, dat men de Franschen vertoont aan de Amerikanen, vermoeid van den Oorlog

en

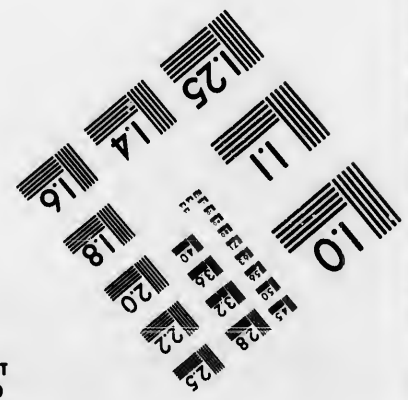
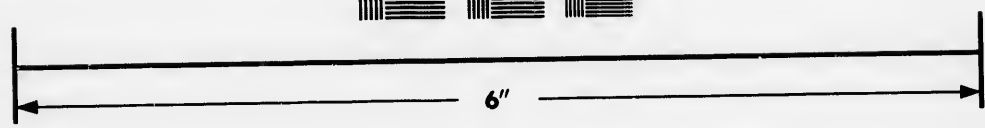
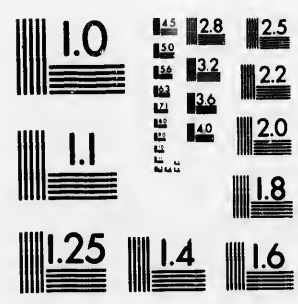
EIZE

r te doen ge-
daat van zijne
scurtelings een
n grooten Riet-
n het bloed ten
verbaasd deedt
bijnlijk schouw-
e, dat twee der
de zelfde straffe
enkele klagte,
osden, en niet
lieten blijken,
e, omdat de na-
ninder groot is
lk de lucht der
bruik van Thee
nmerkelijk ver-
D. H. H. H. H.
rschijninge der
v. York, is men
de ontwerpen
migen zeggen,
vertoont aan de
van den Oorlog
en

**IMAGE EVALUATION
TEST TARGET (MT-3)**

**Photographic
Sciences
Corporation**

23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4503

18 20 22 25
18 20 22 25
18 20 22 25

**CIHM/ICMH
Microfiche
Series.**

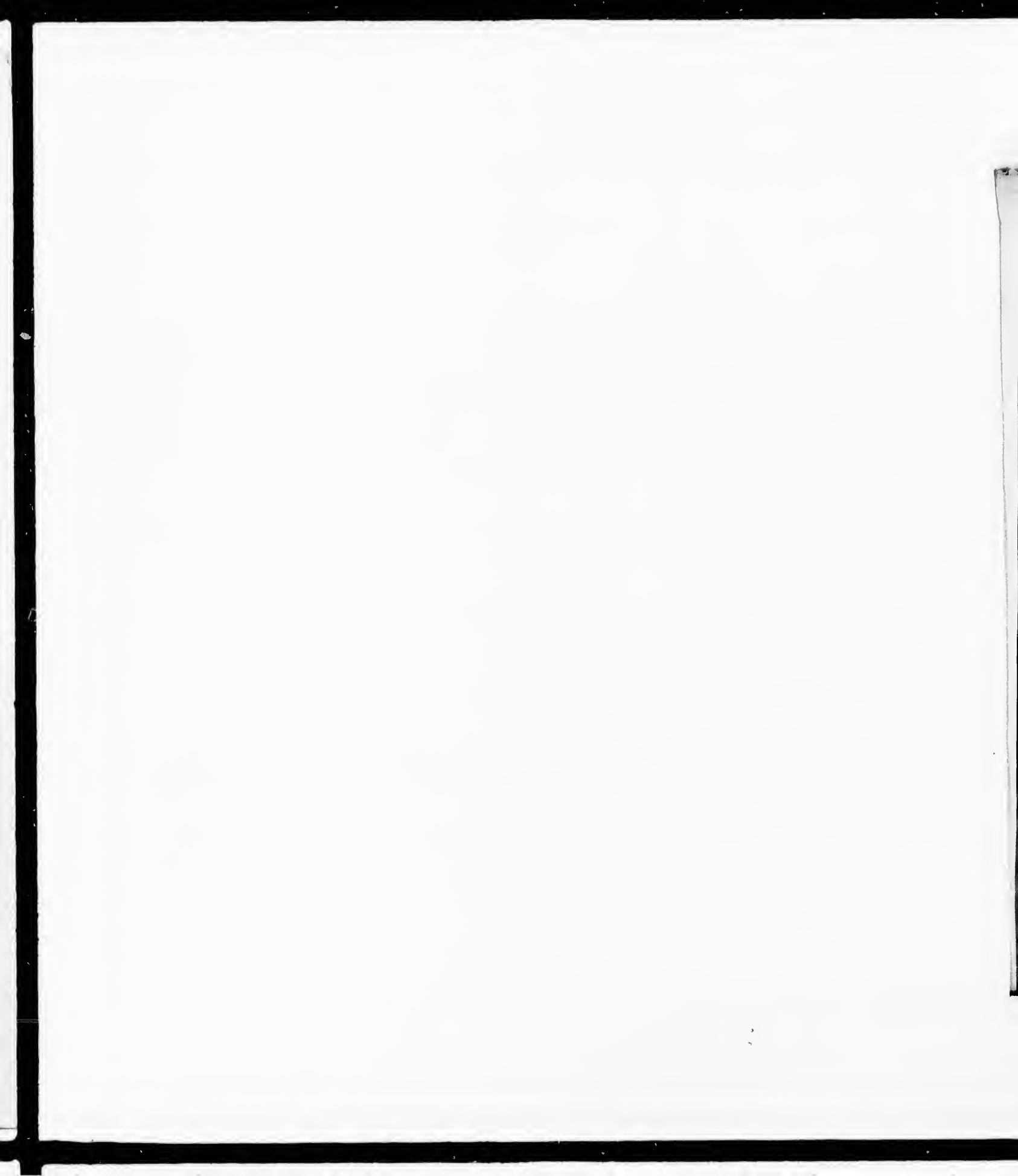
**CIHM/ICMH
Collection de
microfiches.**

Canadian Institute for Historical Microreproductions / Institut canadien de microreproductions historiques

18 20 22 25
18 20 22 25
18 20 22 25

© 1985

en misnoegd over onze werkeloosheid, **III.**
alleenlijk om hunnen moed te wekken. **BRIEF.**

Wijders zegt men dat zedert ARNOLD'S afval, WASHINGTON, niet zeer gerust omtrent de getrouwheid zijner eigen Troepen, het besluit heeft genomen om den gewigtigen post van *West-Point* aan de Franschen toe te vertrouwen. Gewisfelijk zijn de uitzigten van deezen Veldheer uitgebreider. Wij hebben vernomen dat de Heer BARRAS, Bevelhebber van ons Eskader, 't welk nog bij *Rhode-Eiland* ten anker legt, tijding heeft ontvangen van den Heere DE GRASSE, en hem een Fregat zendt met Lootzen, deezer vaarwaters kundig; hier uit kan men afleiden dat men 't oog heeft op *Nieuw-York*. Dit Eiland is het algemeen Magazijn der *Engelschen*; 't is het middelpunt hunner verrigtingen; het stelt hen in staat om éene gemaklijke gemeenschap te onderhouden tusfchen het Noorden en het Zuiden; het binnenste gedeelte des lands te ontrusten door mid-

III. del van de Noordlijke Rivier, en de Noord-
BRIEF. sche magten te beletten om zich na het
Zuiden te begeeven. Daarenboven is het eene zekere wijkplaats voor de Vlooten, van waar zij hunne verrigtingen ten aanzien van de Eilanden kunnen beraamen. De bemagtiging van dat Eiland zou eene beslissende daad zijn. Van dat oogenblik af zouden de Engelschen de hoop moeten opgeeven om hunne Volkplantingen te onder te brengen; en, in de magteloosheid, in welke zij zich bevinden, zouden zij het verlies van Magazijnen en Troepen, aldaar geleeden, niet kunnen herstellen. *Charlestown* en *Sayannah*, het hoofd moetende bieden aan al de magt van het Vaste Land, zouden geen stand kunnen houden; hunne Eilanden, minder gelegen om hulpe te ontvangen, zouden meer bloot leggen.

Van de andere zijde, is *Nieuw-York* van den Land- en Zeekant zeer versterkt; zijne punten van verdediging zijn zeer uitgebreid. Het wordt verdedigd door
de

r, en de Noord-
om zich na het
Daarenboven is
voor de Vloo-
verrigtingen ten
kunnen beraa-
an dat Eiland
zijn. Van dat
Engelschen de
n hunne Volk-
engen; en, in
ke zij zich be-
erlies van Ma-
daar geleeden,
Charlestown en
etende bieden
ste Land, zou-
houden; hunne
n om hulpe te
bloot leggen.
is *Nieuw-York*
zeer versterkt;
ginge zijn zeer
erdeedigd door
de

de beste Troepen van *Groot-Britannie*. III.
Men telt aldaar vijftienduizend man, de BRIEF.
inlandsche Troepen daar onder begree-
pen. Om derhalven dit beleg te onder-
neemen, zouden 'er, behalven eene groo-
ter Zeemagt, ten minste dertigduizend
man vereischt worden. Ons vereenigd
Leger is geen tienduizend man sterk.
Men zou, in de daad, de Land-Mili-
tie kunnen zamenroepen; maar wat zijn
onbedrevene Benden, die slegts een be-
paalden tijd in dienst blijven, in verge-
lijking van geregelde Troepen, in zes of
zeven Veldtogten in den krijg geoeffend,
en zeer sterk verschanst? Het Fransche
Leger zelf, hoe dapper en wel onder-
weezen het ook zijn moge, bestaat uit
Troepen, van welke slegts een kle-
tal in den Oorlog heeft gediend. In al-
len gevalle zou dit beleg lang duuren;
en het Eskader van den Heere DE
GRASSE kan de Eilanden niet verlaten
dan om winterlaag te houden, en niet lan-
ger dan gedurende dien tijd hier blijven;

III. anderzins zou het zijne beraamde Ont-
 BRIEF. werpen niet kunnen volvoeren, en onze
 ——— Bezittingen open laten.

Indien, daarenboven, deeze gewigtige onderneeming mislukte, zou alles verlooren zijn. De Amerikanen, uitgeput, verschrikt door ARNOLD's afval, na rust zuchtende, in ons niets dan een zwakken Bondgenoot ziende, zouden den moed verliezen, hun oog na den Vrede wenden, en, misfchien, denzelven, tot welken prijs ook, tragten te koopen.

Waarfchijnlijk is het Zuiden het eigenlijk bedoelde voorwerp van den Veldtogt. Zints langen tijd hebben dezelfs Provinciën alle de oorlogsonheilen ondergaan; vijandlijke en vrienden Legers verwoestten ze beurt om beurt. Onlangs is *Virginie* het tooneel van ARNOLD's afgrijslijkheden geworden; en CORNWALLIS, door onzen optogt veront- rust, heeft *Charlestown* verlaaten, met eene talrijke Bende de beide *Karolina's*
 en

ne beraamde Ont-
olvoeren, en onze
n.

, deeze gewigtige
e, zou alles ver-
merikaanen, uitge-
ARNOLD's afval;
ons niets dan een
ziende, zouden
hun oog na den
nischien, denzel-
s ook, tragten te

et Zuiden het ei-
erp van den Veld-
d hebben deszelfs
orlogsonheilen on-
n vrienden Legers
m beurt. Onlangs
l van ARNOLD's
den; en CORN-
en optogt veront-
n verlaaten, met
beide *Karolina's*
en

en *Virginie* doortrokken, derzelver plan- III.
taadjn geplonderd, de Negers medege- BRIEF.
voerd, en bloedige voetsappen van zij-
nen Optogt agter zich gelaaten. Zo veele
rampen hebben hen ter neder geflagen
en gezind doen worden alles te doen om
zich aan dezelve te onttrekken. De
aankomst onzer Troepen alleen kan hen
van de onderdrukking verlossen, en hun-
nen moed doen herleeven.

Een Krijgsman, aan het hoofd van
twaalf of vijftienhonderd man, houdt, nog-
thans, het veld in *Virginie*, zonder dat
de woedende ARNOLD en de werkzaa-
me CORNWALLIS iets tegen hem heb-
ben durven onderneemen. Ongetwij-
feld onderstelt gij dat zulk een Krijgs-
man een dier lieden is, welken eene lang-
duurige ervarenis, luisterrijke en aanhou-
dende voorspoeden, zints langen tijd,
geducht gemaakt hebben. Deez' Krijgs-
man is een persoon van vierentwintig
jaaren, die de armen eener liefheb-
bende en beinnelijke Echtgenoot, en
het

III. het verblijf der vermaaken en der groot-
 BRIEF. heid is ontvlugt, alwaar zijn naam en
 een doorluchtig geflagt hem zonder
 moeite den weg tot waardigheden moes-
 ten baanen, om, onder den FABIVS
 van *Amerika*, de Vrijheid te gaan ver-
 dedigen, en te leeren zijn Vaderland te
 dienen. Reeds is het woord MARQUIS,
 't welk onder ons zo menigmaalen heeft
 gediend om de ligtzinnigheid en beuzel-
 agtigheid te kenmerken, voor de Ame-
 rikaanen een geliefde naam geworden,
 die hunne bewondering en dankerkente-
 nis wekt.

Minder stout, minder beslifende,
 doch dringender en zekerder zou het
 Ontwerp zijn, de Krijgsverrigtingen
 na dien kant te wenden. Men ver-
 neemt dat CORNWALLIS zich versterkt
 heeft te *York*, eene kleine stad in *Virgi-
 nie*, aan de rivier van dien naam gele-
 gen. Deeze tijding doet onze Franschen
 het hoofd om hoog heffen, die, naa de
 aankondiging van de aankomst des Graa-
 ven

n en der groot-
 r zijn naam en
 e hem zonder
 rdigheden moes-
 r den FABIVS
 eid te gaan ver-
 ijn Vaderland te
 ord MARQUIS,
 nigmaalen heeft
 heid en beuzel-
 voor de Ame-
 naam geworden,
 en dankerkente-

er beflisfende,
 kerder zou het
 Krijgsverrigtingen
 en. Men ver-
 s zich versterkt
 ne stad in *Virgi-*
 dien naam gele-
 t onze Franfchen
 en, die, naa de
 komst des Graa-
 ven

ven DE GRASSE, niet gelooven dat de III.
 Veldtogt een einde kan neemen, zon- BRIEF.
 der dat 'er iet gewigtigs gebeure. Ver-
 fcheiden Officieren hebben hunnen ledi-
 gen tijd in den winter befteed aan het
 doen eener Reize in die gewesten.
 Een hunner, die bekend staat voor zeer
 bedreeven te zijn in alles wat tot zijn
 beroep behoort, en die niet met de
 minfte vrugt deeze reize heeft gedaan,
 heeft *York* gezien. Hij is van oordeel
 dat de stad niet gevoeglijk kan versterkt
 worden, en geenen uitweg heeft om na
 elders te wijken: zo dat zij voor een
 Eskader, meester van *Chesapeak-Baai*,
 zou moeten bukken. 't Valt bezwaar-
 lijk te gelooven, dat CORNWALLIS,
 die het Land zo volmaakt wel kent, die
 in deezen Oorlog zo veel roems behaald
 heeft, en daarenboven van de bewe-
 gingen onzer Legers niet onkundig is,
 dusdanig eenen stand zou verkoozen heb-
 ben, zonder zekere hulpmiddelen te be-
 zitten. Dikmaals is een vijand nooit
 meer

III. meer te vreezen, dan wanneer hij de BRIEF. houding aanneemt dat hij voordeelen op zich zelve geeft.

Het faizoen verloopt; men kan niet lang in de onzekerheid blijven. In mijnen volgenden Brief, zal ik gewisfelijk beslissender tijdingen kunnen mededeelen.

Ik ben, enz.

REIZE

wanneer hij de
zij voordeelen op
; men kan niet
blijven. In mij-
zal ik gewisfelijk
kunnen mededee-

DOOR NOORD-AMERIKA. 95

VIERDE BRIEF.

*Overtogt van het Vereenigde Leger over
de Noordlijke Rivier.*

Uit het Leger bij PHILIPSBURY, 15 Augustus, 1781.

MIJN HEER,

De Generaal WASHINGTON en de IV.
Graaf DE ROCHAMBEAU zijn deezer BRIEF.
dagen over de Noordlijke Rivier ge-
trokken, en op kondschap uit geweest.
Zij, die wilden dat men na *Virginie*
toog, begonnen te vreezen dat zij zich
vergist hadden. Men heeft een aanvang
gemaakt met het baanen der wegen
aan deeze zijde, aan den kant van *King-
Bridge*. Ook heeft men bevel gegee-
ven om ze in gereedheid te brengen aan
de andere zijde, aan den kant van *Staa-
ten-Eiland*, en zelf om 'er ovens te
bouwen; en, nogthans, begint men ook
te arbeiden aan die van *Philadelfia*. Wat
moet men gelooven? Dit gelijkt naar
de Tooneelverrigtingen: het belang en
de bedremmeldheid der aanschouweren
nec-

VIER-

IV. neemen gestadig toe ; zal de ont-
 BRIEF. ping daar aan beantwoorden ? *Staaten-*
 — *Eiland*, zegt men, wordt door acht of
 negenhonderd man geregelde Troepen
 bewaard. De verovering zou een ge-
 lukkig begin zijn. Het legt niet meer
 dan zeven of acht mijlen van 't *Lange-*
Eiland. Deeze nabuurigheid zou de
 Engelschen ten uiterste belemmeren,
 en ons in staat stellen om gemaklijker
 een aanslag op het groote *Eiland* te kun-
 nen doen. De Troepen zijn vol moed
 en vertrouwen ; de Bevelhebbers zijn
 geschikt om ze in te boezemen. W A S-
 H I N G T O N ' s tegenwoordigheid vermeer-
 dert die, door het gevoelen, welk men
 van zijne bekwaamheden heeft, als me-
 de van zijne kundschap van de gelegen-
 heid des lands, en door den ondoor-
 dringbaaren sluier, onder welken hij
 zijne ontwerpen beraamt en tot rijpheid
 brengt. Men zegt dat het Leger dee-
 zer dagen zal opbreken ; dit zal ons in
 staat stellen om naauwkeuriger te wee-
 ten, wat men in 't oog hebbe.

Ik ben, enz.

V I J F-

REIZE

zal de ontknoo-
oorden? *Staaten-*
wordt door acht of
eregelde Troepen
ring zou een ge-
et legt niet meer
len van 't *Lange-*
uurigheid zou de
rste belemmeren,
n om gemaklijker
te Eiland te kun-
en zijn vol moed
Bevelhebbers zijn
oetzemen. *Was-*
ordigheid vermeer-
voelen, welk men
en heeft, als me-
p van de gelegen-
oor den ondoor-
nder welken hij
nt en tot rijpheid
t het Leger dee-
n; dit zal ons in
keuriger te wee-
g hebbe.

V I J F-

DOOR NOORD-AMERIKA. 97

V I J F D E B R I E F.

*Terug marsch van het Vereenigde Leger.
Werkeloosheid der Engelschen. Tafe-
reel van Nieuw-Jersey.*

PRINCETOWN, 1 September, 1781.

M I J N H E E R !

Eindelijk is het Leger bij *Philipsbury*. V.
opgebroken; het heeft een terug marsch BRIEF.
gedaan, en is wedergekeerd te *North-*
Castle, langs eenen weg van tweeën-
twintig mijlen. Van wegen een zeer
sterken regen, is deeze optogt ten uiter-
ste bezwaarlijk geweest. In plaatze van
's morgens ten tien of elf uuren, is het
niet voor 's anderendaags ten acht uuren
aangekoomen. Officiëren en Soldaaten
hebben, bij zeer slegt weêr, den nacht
in het open veld doorgebracht, ter hal-
ver knie in 't water staande. Ik zelve

G heb

V. heb mijn deel gehad van dezen algemeen BRIEF. meenen wederspoed. Onvoorzigtig had ik mij na de voorhoede begeeven, langs een weg, die onveilig was geworden door Vlugtelingen, die den Franschen geen kwartier geeven. Een knecht is ter naauwernood, en omdat hij gewapend was, het gevaar ontkoomen. Den Sekretaris van eenen onzer Commisfarisfen hebben zij opgehangen, en een Officier van het Legioen van *Lausun* vermoord. Mij alleen en ongewapend in deeze bosfschaadjen bevindende, vreesde ik, ik moet het bekennen; het getal der slagtofferen van deeze Anti-Republikeinen te zullen vergrooten. Gelukkig ben ik in de Legerplaats aangekoomen. Zonder Tent, zonder schuilplaats, heb ik den nacht doorgebracht, liggende voor een groot vuur; aan de eene zijde verbrandde ik, en aan de andere wierd ik van het water bespoeld. Ik heb middel gevonden om 'er eenige uuren te slaapen. Hoe veelen uwer rij-
ke

van deezē alge-
Onvoorzigtig had
e begeeven, langs
ilig was geworden
die den Franschen

Een knegt is ter
mdat hij gewapend
koomen. Den Se-
zer Commisarisfen
n, en een Officier
van *Lausun* ver-
en ongewapend in
evindende, vreesde
kennen, het getal
deezē Anti-Repu-
ergrooten. Geluk-
Legerplaats aange-
ent, zonder schuil-
nacht doorgebracht,
root vuur; aan de
e ik, en aan de an-
et water bespoeld.
nden om 'er eenige
oe veelen uwer rij-
ke

ke ledigloopers, op hunne vergulde Le- V.
dikanten en Donsbedden, hebben niet BRIEF.
zo goed kunnen slaapen! Zeer verbaasd
stonden de Landzaaten, omdat zij ons
zo spoedig ter zelfder plaatze zagen we-
derkeeren. Kwaadaartiglijk vraagden ons
de *Torys*, of wij kwamen om van onze
vermoeijingen uit te rusten. 't Heeft
niet lang geduurd of zij bemerkten
den list. Hooger op zijn wij de Noord-
lijke Rivier genade, en in den tijd van
drie dagen over dezelve getrokken bij
Bac-de-Kings. De Amerikaanen, die
den weg langs de rivier hadden geno-
men, zijn 'er vóór ons aangekoomen.

Men heeft beweerd dat indien de
Engelschen gewapende vaartuigen de
Rivier hadden opgezonden, zij onzen
optogt merkelyk zouden hebben kunnen
vertraagen en ons veel nadeels toebre-
ngen. De terug marsch, welken WAS-
HINGTON ons heeft laten doen, heeft,
ongetwijfeld, ten oogmerke gehad om
hen van dit ontwerp af te trekken. Daar-

V. enboven, uit de ondervinding, welke zij gehad hadden van de behendigheit onzer Artilleristen, zouden zij reden gehad hebben om beducht te zijn voor hunne fchepen, inzonderheit indien zij van ftilte of tegenwinden overvallen waren.

Het Vereenigde Leger is door de Provincie *Nieuw-Jerfey* getrokken, op wagens medevoerende eene aanzienlijke menigte Schuiten, gefladig het oog hebbende op *Staaten-Eiland*. Het Leger trok op in twee kolommen; die der Amerikaanen trok langs den zeekant, op een afstand van niet meer dan vijf of zes Mijlen. De werkeloosheit der Engelfchen, op dit oogenblik, is onbegrijpelijk; zonder veel te waagen, zouden zij ons geduurig kunnen afmatten en onherftelbaare nadeelen toebrengen. De gegrondfte redenen hadden zij om het te onderneemen. Hoewel WASHINGTON de kunst bezeeten hebbe om hen dag aan dag in onzekerheit te houden, waren zij niet onkundig van de verwagting der aanftaan-

de

EIZE

inding, welke zij
nendigheid onzer
zij reden gehad
zijn voor hunne
indien zij van
vervallen waren.
r is door de Pro-
getrokken, op
ene aanzienlijke
dig het oog heb-
nd. Het Leger
nmen; die der
den zeekant, op
er dan vijf of zes
heid der Engel-
, is onbegrijpe-
n, zouden zij ons
en en onherstel-
n. De gegrondste
met te ondernee-
GTON de kunst
n dag aan dag in
, waren zij niet
ting der aanstaan-
de

DOOR NOORD-AMERIKA. 101

de aankomste van den Heere DE GRAS- V.
SE; zij weeten dat de Heer DE BAR- BRIEF.
RAS al zijn zwaar geschut heeft inge-
scheept, en zich gereed maakt om on-
der zeil te gaan. 't Is hun belang, de
vereeniging onzer magt te voorkoomen;
en hoe kunnen zij daar toe een gunstiger
tijdstip verkiezen, dan dat van eenen
Optogt in een land met bergen bezaaid,
met bosfschaadjen bedekt, en van rivie-
ren doorfneeden, alwaar men, bij gebrek
aan hulpmiddelen, zijnen nasleep moct
vergrooten?

Het lijdt thans geen twijfel, of wij zul-
len na *Virginie* trekken, althans indien
men niet onderstelle, dat, op de aan-
komst van den Heere DE GRASSE, het
Leger nogmaals zal te rug marcheeren.

In alle opzigten is dit Land onderschei-
den van dat geen, waar door wij onzen
weg genomen hebben. Het is niet,
gelijk *Connecticut*, bedekt met dicht
aan elkander liggende bergjes, die den
optogt bezwaarlijk maaken, het ge-
zigt

V. BRIEF. ligt belemmeren, en beletten een naauw-keurig denkbeeld van het geheel te vormen. Verscheiden ketens bergen, welke takken schijnen te wezen van de *Apalaches*, loopen aldaar van het Noord-Oost na het Zuid-West, en formeeren, in hunne tuschenruimten, uitgebreide en bekoorlijke vlakten, welke de hand des Landmeeters waterpas schijnt gemaakt te hebben. Deeze vlakten worden doorfneeden van groote en fraaie huizen, van wijngaarten, Maïsvelden en kleine boschjes.

De inwoners, meestal afkomstig uit den *Elzas* en *Holland*, vertoonen, in hun ongedwongen, vrolijk en inneemend voorkoomen, het karakter der gelukkige landstreeken, welke zij bewoonen. Van alle kanten worden levensmiddelen in onze Legerplaatze aangevoerd. Zij, die ze ons brengen, hebben, om hunnen rijkdom, geheel het voorkoomen niet van Fruitverkoopers en Groenboeren. Gekapte en met edelgesteenten ver-

verfierde Juffrouwen geleiden zelve haa- V.
re ligte Boerewagens , getrokken van BRIEF.
moedige paerden , twee of drie voor el-
kander gespannen.

'Ik heb de toppen deezer hooge ber-
gen bezogt ; het zijn granitagtige rot-
zen , van een ongelijkflagtigen aart. Het
Sterkwater veroorzaakt geene opbrui-
fching in dezelve. De Spath is 'er over-
vloedigst. Indien deeze bergen , die
noodzaaklijk onder de klasfe der Oor-
spronklijken moeten gerekend worden ,
dus sprak ik tot mij zelve , terwijl ik ze
bespiegelde , hunnen oorsprong waren
verschuldigd aan eene verglaasde gefmol-
tene stoffe , welke duizenden van jaaren
hadt gekookt , zouden zij noodwendig
van een gelijkflagtigen aart zijn ; ik zou
'er niet vinden dat mengzel van veele
zelfftandigheden in korrels vereenigd ,
regelmaatige gedaanten en verschillende
kleuren aanneemende. Zij moeten gewig-
tige veranderingen ondergaan hebben.

V. Zij zijn op veele plaatsen gespleeten.
BRIEF. Schroomlijke brokken hebben hunnen
 eersten stand veranderd. Op een der
 hoogste toppen ziet men een bijster
 groot blok, op zich zelve leggende,
 rond van hoeken, op een zeer smallen
 grondslag rustende, en elk oogenblik
 dreigende neder te vallen. Hoedanig
 was zijn eerste stand? Wie kan het op
 deezen top gebragt hebben?

De stad *Princetown* is niet zeer groot.
 Zij is merkwaardig om haare bekoorlij-
 ke ligging, eenige fraaie huizen, en
 voornaamlijk een Kollegie, van gebak-
 ken steen gebouwd, verscheiden ver-
 diepingen hoog, met vijfentwintig Raa-
 men in den Voorgevel. Ik heb 'er twee
 Mecsterstukken van Werktuigkunde ge-
 zien: 't was de beweging der hemel-
 sche Lichaamen, in werking gebragt vol-
 gens het zamenstelzel van NEWTON
 en dat van COPERNICUS. De Maa-
 ker is een *Amerikaan*, en woont te-
 gen-

REIZE

matzen gespleeten.
hebben hunnen
d. Op een der
nen een bijster
elven leggende,
een zeer smallen
n elk oogenblik
allen. Hoedanig
Wie kan het op
oen?
is niet zeer groot.
haare bekoorlij-
maie huizen, en
gie, van gebak-
verscheiden ver-
ijfentwintig Raa-
Ik heb 'er twee
erktuigkunde ge-
ging der hemel-
king gebragt vol-
van NEWTON
cus. De Maa-
en woont te-
gen-

DOOR NOORD-AMERIKA. 105

genwoordig te *Philadelfia*. Men heeft V.
mij verzekerd dat hij diergelijk stuk on- BRIEF.
der handen hadt, om te dienen tot een
geschenk voor den Monarch, de ver-
bintenis met welken de dankerkente-
nis deezer Volken altoos moet wek-
ken.

Ik ben, enz.

G 5

Z E S-

Z E S D E B R I E F.

Trenton, merkwaardig door eene overwinning van WASHINGTON.

TRENTON, 2 September, 1781.

M I J N H E E R !

VI. **G**ister waren wij gelegerd bij eene **BRIEF.** kleine zeer vermaaklijke stad. Hoewel wij 'er heden niet verder dan twaalf Mijlen af zijn, bevinden wij ons dicht bij eene andere stad, die in fraaiheid en gezondheid van lucht voor dezelve niet behoeft te wijken, doch ten aanzien van het voordeel der ligginge haar verre overtreft. Het is de grootste stad, die wij, naa *Providence*, gezien hebben. Zij legt aan de oevers van de *Delaware*, zevenentwintig Mijlen boven *Philadelphia*. Deeze ligging stelt haar in staat om een aanmerkelijken handel, voornaamlijk in eetbaare waaren, met de Hoofdstad

gelegd bij eene
stad. Hoewel
er dan twaalf Mij-
wij ons dicht bij
n fraaiheid en ge-
oor dezelve niet
h ten aanzien van
ginge haar verre
grootste stad, die
ezien hebben. Zij
n de *Delaware*,
boven *Philadel-*
telt haar in staat
andel, voornaam-
, met de Hoofd-
stad

stad te drijven. Van groote schepen kan VI.
de *Delaware* niet verder dan tot op BRIEF.
deezee hoogte bevaaren worden; eens-
klaps wordt de rivier aldaar zo ondiep,
dat zij, bij laag water, een weinig hoo-
ger op, van Rijtuigen kan doorwaad wor-
den. Niets vertoonen de oevers van
deezen stroom van het zomber en woest
voorkoomen der Noordlijke Riviere;
zij zijn effen en bekoorlijk, even gelijk
die van de *Loire*. De grond is 'er ligt,
gelijk op alle plaatzen, daar wij doorge-
trokken zijn, maar voortreffelijk. De
Mais, of Turksche Tarwe, die de aar-
de zeer sterk uitmergelt, schiet 'er,
zelf in die landen, welke zints langer
dan eene Eeuw bebouwd zijn, zeven of
acht voeten hoog; de stammen zijn dik
en kloek; de halmen lang en zwaar.

WASHINGTON heeft deeze plaats
voor altoos gedenkwaardig gemaakt,
door eene overwinning, in welke hij
de hulpmiddelen zijns vernufts zo geluk-
kig ontwikkeld heeft.

De

VI. De Engelsche Troepen, in den jaare
 BRIEF. 1776 gekantoneerd, besloegen eene Li-
 nie, van *Brunswyk*, aan de rivier de *Ra-*
ritan, tot aan de *Delhaware*. Veertien
 of vijftienhonderd man lagen te *Trenton*;
 even zo veel te *Bordentown*; eene der-
 de Bende lag te *Burlington*, niet meer
 dan twintig Mijlen van *Philadelfia*.
 WASHINGTON's Leger, 't welk, dag
 aan dag, meer verzwakt geworden zijnde,
 zich gedurende den gantschen veldtogt
 niet hadt durven vertoonen, liet de *En-*
gelschen in de grootste gerustheid. Twee
 nachten vriezens konden hen, door mid-
 del van de *Delhaware*, meester maaken
 van *Philadelfia*. In deezen hachelijken
 toestand was het *Congres* geweeken na
Baltimore, in *Maryland*; en het ont-
 stelde *Amerika* zag met schrik het
 oogenblik te gemoet, welk hetzelve van
 nieuws zou in ketens kluisteren. WA-
 SHINGTON, niet in staat om aan de
 vereenigde magt des vijands het hoofd
 te bieden, beraamde het ontwerp om
 hem

en, in den jaare
 sloegen eene Li-
 de rivier de *Ra-*
ware. Veertien
 lagen te *Trenton*;
town; eene der-
ngton, niet meer
 van *Philadelfia*.
 er, 't welk, dag
 geworden zijnde,
 antfchen veldtogt
 en, liet de *En-*
 erustheid. Twee
 en, door mid-
 meester maaken
 ezen hachelijken
es geweeken na
d; en het ont-
 met schrik het
 elk hetzelfde van
 luisteren. WA-
 staat om aan de
 jands het hoofd
 het ontwerp om
 hem

hem gedeeltlijk aan te tasten. In aller- VI.
 ijl riep hij de Landmagt van *Pensilvanie* BRIEF.
 en *Virginie* te zamen, en verdeelde de-
 zelve in drie Benden. Om het ijs kon-
 den twee van dezelve niet over de *Del-*
haware trekken. Zijne Bende slaagde
 gelukkiger. Hij overrompelde een troep
Hesfen, en maakte 'er acht of negen-
 honderd man gevangen. Kortens tijd daar
 naa, verscheiden vuuren in zijne Leger-
 plaats ontstookten, en bij ieder van de-
 zelve slegts een éénig man gelaaten
 hebbende, om ze telkens op te stoo-
 ken, trok hij agter den vijand om, ver-
 raste hem nogmaals en nam eene aanzien-
 lijke Bende gevangen. Op hunne beurt
 waren de *Engelschen* genoodzaakt af te
 trekken en verweerender wijze te han-
 delen.

Morgen trekken wij over de *Delha-*
ware, en binnen twee dagen zullen wij
 de hoofdplaats van het Congres zien.
 Niets zal ik aldaar vergeeten van 't geen
 uwer opmerkinge waardig is.

Ik ben, enz.

Z E-

ZEVENDE BRIEF.

Aankomst van het Leger te Philadelphia. Het Regiment Soissonois vuurt aldaar af. Karakter van TOMPSON, Sekretaris van het Congres. Beschrijving van Philadelphia.

PHILADELPHIA, 6 September, 1781.

M I J N H E E R !

VII. **BRIEF.** De aankomst der Franschen te Philadelphia hadt meer het voorkoomen van een zegepraal, dan van eene bloote intrede. Op den afstand van een half kwartier uurs hielden de Troepen sti! ; en in een oogenblik waren zij getooid en gekapt, even gelijk eene Bezetting op een dag van algemeenen wapenschouw. Zij trokken door de stad, voorafgegaan van haar Veldmuzik, een schouwspel, al-

REIZE

BRIEF.

er te *Philadel-*
Soissonois vuurt
er van TOMP-
n het Congres.
iladelfia.

, 6 September, 1781.

nschen te *Phila-*
voorkoomen van
eene bloote in-
d van een half
e Troepen stil;
en zij getooid en
ne Bezetting op
n wapenschouw.
d, voorafgegaan
een schouwspel,
al-

DOOR NOORD-AMERIKA. III

altoos nieuw voor de Amerikanen. De VII.
straaten krieden van menschen, en de ^{BRIEF.}
Dames waren op het luisterrijkst getooid.
Geheel *Philadelfia* stondt verbaasd
over het zien van reizigers, zo frisch
en zindelijk, over Franschen, die 'er
zo wél uit zagen. Deeze Troepen heb-
ben gedefileerd voor het Congres en
den Staatsdienaar van het Fransche Hof
(*), en zich vervolgens neêrgeflagen in
eene uitgebreide vlakke, die van de
Skuilkill wordt besproeid. 's Daags naa
zijne aankomst heeft het Regiment *Sois-*
sonnois afgevuurd. Twintigduizend men-
schen ten minste, en zeer veele Rijtui-
gen, bezienswaardig om hunne ligtheid
en fraaiheid, gaven nieuwen luister aan
dit schouwspel, die nog vermeerderd
wierdt door de bekoorlijkheid der lig-
ginge en de schoonheid van den dag.
De snelheid der Troepen in haare be-
weegingen, als mede derzelveer naauwkeu-
rig-

(*) Mijn Heer de Ridder DE LA LUZERNE

VII. righeid deden de aanbouwers ver-
 BRIEF. wonderd en opgetoogen staan. Hunne
 — deelneeming wierdt nog grooter, door
 in een der Opperhoofden te aanbou-
 wen den Bondgenoot, den vriend des
 jongen Helds, aan wien zij zo veel ver-
 schuldigd zijn, en dien zij zo zeer be-
 wonderen. Een verlies (*), om 't welk
 te gevoelen men Vader en van een aan-
 doenlijk hart zijn moet, hadt hem, zints
 eenige dagen, in droefheid en rouwe ge-
 dompeld. De aangenaamheden van *Phi-*
ladelphia konden hem niet uit zijne
 Tent lokken. Even als ACHILLES,
 hoorde hij niets dan het gedruis der wa-
 penen.

Zeer vermaakten wij ons met de dwaal-
 ling des gemeenen volks, 't welk voor
 een Generaal aanzag een dier lieden,
 welke onze groote Heeren dikmaals in
 hun gevolg hebben om hen vooruit te
 zen-

(*) Zints eenige dagen, hadt hij de tijding ontvan-
 gen van het overlijden zijner Dochter.

beschouwers ver-
staan. Hunne
grooter, door
en te aanschou-
den vriend des
zij zo veel ver-
zij zo zeer be-
(*), om 't welk
en van een aan-
hadt hem, zints
id en rouwe ge-
heden van *Phi-*
niet uit zijne
s *ACHILLES*,
gedruis der wa-

ns met de dwaas-
s, 't welk voor
en dier lieden,
ren dikmaals in
hen vooruit te
zen-

hij de tijding ontvan-
ter.

zenden of hunne Brieven te bestellen. VII.
Zijn korte rok, zijn kostbaare wapen- BRIEF.
rok met zilveren franjen, zijne rooze-
kleurde schoenen, zijn wapenhoed, zijn
lange stok, dit alles beschouwden zij als
zo veele tekens eener uitsteekende waar-
digheid. Zo dikmaals hij den Kolonel-
Commandant, zijnen Meester, nader-
de, om deszelfs bevelen te ontvangen,
verbeeldde men zich dat hij ze hem gaf.

De Voorzitter van het Congres, in 't
zwart fluweel gekleed, vereerde deeze
verrigting met zijne tegenwoordigheid.
De goede Pensilvaniërs zijn ons verre ten
agter in de Etiquette, gelijk wij hen in
de Wetgeving.

Deeze verrigtingen deeden den aan-
schouweren de streelendste verwagtingen
opvatten; zij geloofden dat dusdanige
Troepen onverwinnelijk zijn moesten.
Deeze dag onderscheidde zig door ge-
lukkige voortekens. De Ridder *DE LA*
LUZERNE, die, bij deeze gelegenheid,
zijne Landslieden ontvangt met den luis-

VII. ter en de weldaardigheid van den Gevol-
 BRIEF. magtigde van een groot' Vorst, en met
 de minzaamheid en hartlijkheid van een
 Burger, hadt, naa de Krijgsoeffening ,
 alle de Officieren bij zich ter maaltijd ge-
 nodigd. Naauwlijks waren wij aan tafel
 gezeeten, of 'er verschijnt een Courier.
 Met de oogen op den Ridder gevestigd,
 tragt men bij voorraad den inhoud zijner
 tijdingen te raaden. Een ongerust stil-
 zwijgen heerscht 'er onder alle de Gasten.
 Dertig schepen van Linie , zegt hij ons,
 onder bevel van den Graave DE GRAS-
 SE, bevinden zich in *Chesapeak-Baai*,
 en drieduizend man Landtroepen heb-
 ben zich een weg ter gemeenschap
 gebaad met den Marquis DE LA
 FAYETTE. Straks weergalmt de
 blijdschap door het Eetvertrek. Onze
 onverduldige Krijgslieden tellen , bere-
 kenen de oogenblikken , binnen welke
 zij eindelijk den vijand zullen onder de
 oogen zien, en hunne verhitte verbeel-
 dingen verkorten dezelve. Men drinkt
 de

an den Gevol-
Vorst, en met
ijkheid van een
Krijsoeffening,
ter maaltijd ge-
en wij aan tafel
jnt een Courier.
idder gevestigd,
n inhoud zijner
en ongerust stil-
r alle de Gasten.
e, zegt hij ons,
aave DE GRAS-
Chesapeak-Baai,
andtroepen heb-
er gemeenschap
arquis DE LA
weergalmt de
etvertrek. Onze
en tellen, bere-
i, binnen welke
d zullen onder de
verhitte verbeel-
lve. Men drinkt
de

de gezondheden; men vergeet die des VII.
Staatsdienaars niet, wiens kunde 'en BRIEF.
werkzaamheid onzer Zeemagt de Juister-
rijkste uitkomsten voorspellen; de te-
genwoordigheid van zijnen Zoone doet
'er de aangelegenheid van toeneemen.
TOMPSON, de Geheimschrijver van
het Congres, de Ziel van dit Staatkun-
dig Lichaam, heeft 'er de Complimen-
ten over ontvangen en afgeleid. Zijne
magere geraamtigige gestalte, zijne in-
gevallene schitterende oogen, zijn grijs
fluk hair; 't welk hem naauwlijks tot aan
de ooren reikt, trokken en bekoorden
onze aandagt.

Straks loopt deeze gewigtige tijding,
met snelle schreden, door alle oorden der
stad; een vreugdegelach weergalmt aller-
wege. Vrolijke baazen klimmen op ge-
stoelten, doen eene Lijkrede op CORN-
WALLIS, en stellen zich treurig aan
over de droefheid der Torijs. Het Volk
schoolt bij troepen voor het Hotèl van
den *Franschen* Staatsdienaar te zamen;

VII. men begroet hem met een *Lang leeye de BRIEF. Koning!*

Gij ziet hoe algemeen men verzekerd is van den gelukkigen uitflag van den Veldtogt. Mogt deeze strelende hoop vervuld worden! zij zal eenen Vrede verhaasten, die, in onzen tegenwoordigen toestand en onder den wijzen Vorst, die ons regeert, *Frankryk* zou plaatzen in het schitterendst verschiet, welk het, zo lang de Monarchie aanwezig geweest is, ooit vertoond heeft.

Philadelfia, Hoofdstad van *Pensilvanie*, is gebouwd in eene hooge en ruime vlakte, ter plaatze daar de *Skuilkill* haare waters met die van de *Delaware* vereenigt. De waereldvermaarde WILLIAM PENN, stigter deezer Volkplantinge, gaf 'er het Ontwerp van en stak de muuren af. Dit Plan heeft men gevolgd. Nogthans heeft men, ter oorzaake van den Koophandel, de stad een weinig nader aan de hoofdriviere gebouwd. Haare gedaante is een langwerp-

pig

Lang leve de
 men verzekerd
 uitflag van den
 treelende hoop
 eenen Vrede
 tegenwoordigen
 wijzen Vorst,
 k zou plaatzen
 hiet, welk het,
 weezig geweest
 ad van *Pensil-*
 eene hooge en
 daar de *Skuil-*
 e van de *Delha-*
 vaereldvermaarde
 er deezer Volk-
 Ontwerp van en
 Plan heeft men
 eft men, ter oor-
 del; de stad een
 hoofdrieviere ge-
 e is een langwer-
 pig

pig vierkant, twee Mijlen in de lengte. VII.
 Zij heeft achttien volmaakt rechte straa-
 ten, die gefneeden worden, met rechte
 hoekèn, door zestien andere straaten,
 van eene Mijl in de lengte, allen even
 breed en recht. Men heeft 'er opene ruim-
 ten gelaaten voor openbaare gebouwen.
 De twee voornaamste straaten, *High-*
street (*) en *Broad-street* (†) ge-
 naamd, zijn ieder honderd voeten breed.
 Schepen van tweehonderdvijftig Last
 kunnen 'er, niet verre van eene fraaie
 Kaai, ten anker koomen. Men heeft 'er
 twintig schepen tevens zien op stapel
 staan. Men telt 'er ten minste driedui-
 zend huizen; meer dan de helft van de-
 zelve zijn van gebakken steen gebouwd,
 en allen zeer fraai. De Bevolking be-
 draagt ongeveer twintig duizend Zielen.
 De *Roomsch-Katholyken* hebben 'er twee
 Kapellen, die onder opzigt staan van een
Ex-jesuit, en een *Duitscher*. Zij re-
 ke-

(*) De *Hoogstraat*. (†) De *Breedstraat*.

VII. **BRIEF.** kenen het getal hunner Leden op elf- of twaalfhonderd. Men heeft 'er Kerken voor *Presbyteriaanen*, voor *Lutherfchen*, voor *Hollandsche Calvinisten*, voor *Doopsgezinden*, enz. De talrijkste Gezinte is die der *Quakers*; deeze volgde den Stigter der Volkplantinge. Dewijl deeze Aanhang meer Verdraagzaamheid, strengheid van Zeden en Evengelijkheden betoont, en gevestigd wierdt in *Pensylvanie*, in eenen tijd, waar in de nabijheid aan zijnen oorsprong, de tegensprekingen en veragtingen van andere Godsdiensten, hem alle zijne kracht hadden doen bewaaren, nevens alle de strengheid zijner beginzelen, werkte de Wetgeving kragtiger mede om deeze Volkplanters vrij, evengelijk en eenvoudig te doen worden. De zagtheid van het Klimaat, de vrugtbaarheid van den grond, het akkerwerk, eene afgezonderde levenswijze: alles begunstigde de inzigten der Wetgevinge, en Pensylvanie wierdt de deugdzaamste en gelukkigste Volkplanting.

Leden op elf- of
 heeft 'er Kerken
 door *Lutherschen*,
sten, voor *Doops-*
 rijkste Gezinte
 deze volgde den
 ge. Dewijl dee-
 draagzaamheid,
 n Evengelijkheid
 wierdt in *Pensil-*
 ar in de nabijheid
 de tegenspreekin-
 n andere Gods-
 ne kragt hadden
 s alle de streng-
 werkte de Wet-
 om deeze Volk-
 en eenvoudig te
 heid van het Kli-
 l van den grond,
 afgezonderde lee-
 ftigde de inzigten
 Pensilvanie wierdt
 gelukkigste Volk-
 plan-

planting, welke wij in de Geschiedenis- VII.
 fen aantreffen. Doch zints zij uitgebrei- BRIEF.
 der is geworden, vreemdelingen heeft
 gelokt en handeldrijvende is geworden,
 zijn, de rijkdommen vermeerderd; de
 Weelde heeft 'er ingang gevonden; de
 Zeden zijn verbasterd; en zij zal wel-
 haast niets meer dan een blinkend ver-
 schijnzel zijn, 't welk zich een oogen-
 blik aan het Heelal vertoond heeft.

In deeze stad bevinden zich de Afge-
 vaardigden der dertien Provinciën, onder
 den naam van het *Congres* bekend. De
 voorgevel van het Gebouw, waar in zij
 vergaderen, is van gebakken steen, en
 gevolglijk zonder orde van Bouwkunde.
 Het is zo fraai als een Gedenkstuk van
 deezen aart zijn kan, en vertoont een
 edel, agtbaar en regelmatig gevaarte.
 Het staat in de gewoone rij der huizen,
 zonder een onderscheidend plein. Het
 verliest 'er zekerlijk veel bij, dat het in
 zijn waare gezigtspunt niet kan beschouwd
 worden. Ieder Provincie heeft aldaar

VII. haare Afgevaardigden , om 'er haare belangen te handhaaven , haare aandeelen op te brengen , en de maatregels ter verdediginge van de gemeene zaak te beraamen. Deze Vergaderingen bemoeien zich alleenlijk met dingen , het algemeene welzijn betreffende. De Provinciën hebben haar bijzonder Congres , alwaar zij het burgerlijk bestuur regelen en wetten maaken , onafhankelijk van het Algemeene Congres. Het getal der Afgevaardigden is evenredig aan de uitgebreidheid der Provincie ; twee is het kleinste , zeven het grootste getal ; doch hoe groot het ook zij , zij hebben maar ééne stem. De ligging dezer Stad in het middelpunt der Provinciën , en haare veilige plaatsing , hebben haar deezen voorrang doen geeven. De eerste Vergadering wierdt 'er gehouden op den tweeden van Herfstmaand des jaars 1774 , en de Akte van Onafhankelijkheid aldaar afgekondigd op den tienden van Wintermaand des jaars 1776 ; een tijdstip , nothans , waar
op

er haare belan-
 e aandeelen op
 gels ter verdec-
 zaak te beraa-
 gen bemoeien
 , het algeme-
 De Provinciën
 ongres , alwaar
 egelen en wet-
 van het Alge-
 getal der Afge-
 n de uitgebreid-
 is het kleinste,
 doch hoe groot
 maar ééne stem.
 in het middel-
 n haare veilige
 eezen voorrang
 ste Vergadering
 en tweeden van
 74, en de Akte
 naar afgekondigd
 wintermaand des
 nogthans, waar
 op

op de zaaken der Amerikanen zich in VII.
 den ergften staat bevonden, waar op de ^{BRIEF.}
 vijanden zich verzekerd hadden van alle
 steden, en van alle posten aan de *Del-*
haware, en waar op men zich niet meer
 durfde vleien, Philadelfia te zullen ver-
 deedigen.

De Markt, in het middelpunt der
 stad gelegen, is ruim en fraai. De Ge-
 vangenisfen, om schulden en misdaden,
 voornaamlijk voor de Krijgsgevangenen,
 zijn groot en luchtig.

Gij kent het Wijsgeerig Genootschap
 van deeze stad, waar van veele Gelcer-
 den in Europa Leden zijn. Maar eene
 Stigting, welke meerder eere doet aan
 deeze nieuwe Staaten, is de Wijkplaats,
 ter huisvestinge bestemd voor de verdec-
 digers van 't Vaderland, die, door li-
 chaamszwakheid of bekoomene wonden,
 onbekwaam zijn geworden om voor hun
 onderhoud te zorgen.

Het Plan van WILLIAM PENN is
 tot nog toe op verre na niet ten uitvoer

VII. gebragt; maar men vervolgt het, naar
BRIEF. gelang de stad uitgebreider wordt. Gemakkelijk kan men over den spoed van haaren wasdom oordeelen, wanneer men bedenkt, dat te *Philadelfia* nog heden een Grijsaart leeft, wien het heugt dat de grondslagen geleid wierden. Deeze stad, gelegen aan eene riviere, die van Oorlogschepen kan bevaaren worden, in eenen vrugtbaren grond, die weinig bewerkens noodig heeft om tot den akkerbouw te worden aangewend, volgens een beredeneerd plan gebouwd, moet eene van de fraaiste steden der waereld worden.

Ik ben, enz.

EIZE

olgt het, naar
er wordt. Ge-
spoed van haa-
wanneer men
fa nog heden
het heugt dat
erden. Deeze
riviere, die van
ren worden, in
die weinig be-
tct den akker-
nd, volgens een
d, moet eene
r waereld wor-

A C H T-

DOOR NOORD-AMERIKA. 123

A C H T S T E B R I E F.

*Befchrijving van Baltimore. Volkplan-
tingen van Akadiërs in deeze stad.*

BALTIMORE, 14 September, 1781.

MIJN HEER!

Het Leger heeft te *Head-a-Filque*, VIII.
aan 't hoofd van de Chesapeak-Baai ge-
gelegen; geen genoegzaam getal Trans-
portschepen gevonden om 'er geheel te
scheep te gaan; naauwlijks heeft men 'er
schuiten genoeg, meestal opene vaartui-
gen, verzameld voor de Granatiers en
Jaagers, en etlijke Amerikaansche Regi-
menten. In gevalle van slegt weêr, zul-
len deeze Troepen veel lijden en in groot
gevaar zijn. De Generaal WASHING-
TON en de Graaf DE ROCHAMBEAU
zijn te land vooruit getrokken, om hun-
ne krigsverrigtingen met den Heere

DE

VIII. DE GRASSE te regelen. De Baron DE BRIEF. VIOMESNIL, die thans het bevel voert over het Fransche Leger, heeft beslooten om het te land te doen optrekken.

De ligging van *Baltimore* is eene der gewichtigsten van *Noord-Amerika*. Deze stad, bijkans aan den ingang der Baai gelegen, is in staat om uit de eerste hand te ontvangen de levensmiddelen van *Pensylvanie*, van het Graaffchap *Delaware*, en voornaamlijk die van *Maryland*. De laatstgenoemde Provincie bezit zeer aanzienlijke Smeederijen, en levert Tabak, minder aangenaam van reuk dan de *Virginische*, maar veel sterker, en die daarom van de Noordlijke Europeaanen meest gezogt wordt.

Dertig jaaren geleeden was *Baltimore* niets meer dan een Dorp. Tegenwoordig is het eene groote en vermogende stad. Zij heeft de gedaante van eene halve Maan. Het Noordlijk gedeelte legt op een smallen strook gronds, die zeer verre in de Baai uitloopt. Ter deez-

De Baron DE
het bevel voert
, heeft besloot
en optrekken.

ore is eene der
Amerika. De
ingang der Baai
t de eerste hand
smiddelen van
aaffchap *Delha-*
die van *Mary-*
le Provincie be-
ederijen, en le-
genaam van reuk
r veel sterker,
Noordlijke Euro-
ordt.

n was *Baltimore*
p. Tegenwoor-
en vermogende
laante van eene
ordlijk gedeelte
ook gronds, die
loopt. Ter dee-
zer

zer plaatze schijnt de stad uit de diep- VIII.
te der wateren voort te koomen, en ^{BRIEF.}
haare toekomende heerschappij te voor-
spellen. Lord BALTIMORE, een *Ier-*
sche. Roomsch-Katholijk, voerde na
Maryland tweehonderd lieden van zijne
Gezinte over, en noemde deeze stad
naar zijnen naam. De eene helft wierdt
bewoond van *Akadiërs*, welke de *En-*
gelschen gantsch onmenschlijk aan hun
gelukkig gewest ontrukten, om ze zon-
der hulp- en redmiddelen te laten in dit
nieuw gewest. Hunne Wijk is de minst
vermogende en slegtst gebouwde. De
dwingelandij der Engelsche Regeeringe
heeft hen belet, voordeel te doen met
de gelukkige ligging deezer stad. Voor
't meerengedeelte Zeelieden zijnde, zal
het niet lang aanloopen, of zij zullen zich
door den Koophandel schadeloos stellen
van het verlies der rijke woonsteden in
Akadie.

Zij houden nog onder zich de
Fransche taal in gebruik, en zijn zeer
ver-

VIII. verknocht gebleeven aan alles 't geen tot
 BRIEF. hunne oude Natie behoort, voornaam-
 lijk aan hunnen Eerdienst, welken zij
 volgen met eene naauwgezetheid, de
 vroegste Eeuwen van het Christendom
 waardig. De eenvoudigheid hunner Ze-
 den is een overblijfsel van die in het ge-
 lukkig *Akadie* heerschten. Hunne Pries-
 ters oeffenden over hun dat gebied, welk
 de deugd en de kundigheden geeven over
 menschen, die niet bedorven zijn. Zij
 waren hunne Regters, hunne Bemidde-
 laars, en nog heden noemen zij hunnen
 naam niet zonder gemoedsaandoening.
 Veel hebben zij tot mij gesproken van
 zekeren Heere LE CLERC, die hun,
 bij hun vertrek, vaatwerk en sieraaden
 voor de Altaaren vereerde. „Deeze
 „sieraaden”, dus sprak de Grijaart,
 „zullen u doen gedenken, wat gij aan
 „den Godsdienst uwer Vaderen ver-
 „schuldigd zijt. Mogt dezelve bloeien,
 „in de nieuwe gewesten, welke gij gaat
 „bewoonen! Mogt gij, alle andere
 „Ecr-

les 't geen tot
 , voornaam-
 , welken zij
 ezetheid , de
 Christendom
 id hunner Ze-
 die in het ge-
 Hunne Pries-
 gebied , welk
 n geeven over
 ven zijn. Zij
 nne Bemidde-
 en zij hunnen
 dsaandoening-
 gesproken van
 r c, die hun,
 en sieraaden
 e. „ Deze
 de Grijzaart ,
 , wat gij aan
 Vaders ver-
 elve bloeien ,
 welke gij gaat
 alle andere
 „ Eer-

„ Eerdiensten verwerpende , door uwe VIII.
 „ zagtmoedigheid en weldaardigheid too-
 „ nen, dat gij daarom niet te minder BRIEF.
 „ als Broeders behandelt de geenen, die
 „ ze aankleeven! Mischien bedient zich
 „ de Voorzienigheid van u lieden, om
 „ de Waarheid voort te planten en te
 „ doen zegepraalen. Dit denkbeeld al-
 „ leen kan mij het ongeluk doen over-
 „ leeven , dat ik van u lieden moet
 „ scheiden. Mijn hart zal u overal vol-
 „ gen; en nimmer zal ik mijne beeven-
 „ de handen voor het Altaar ten hemel
 „ heffen, of gijlieden zult 'er het voor-
 „ werp van zijn.”

„ Hunne Kerk staat buiten de stad, op
 eene hoogte, omringd van zeven of acht
 Kerken van verschillende Gezinten.
 Grootlijks beklagen zij zich, dat zij in
 hunne tegenwoordige Zielzorgers niet den
 ijver en de hartlijkheid van die van *Aka-*
die vinden. Onledig met de zorg voor
 hunne plantaadjen, besteeden zij weinig
 tijds

VIII. tijds aan het onderwijs hunner Kudde;
 BRIEF. en alle hunne Herderlijke verrigtingen
 bestaan bijkans geheel in het vieren eener
 Misse alle maanden.

Het gezigt van een Franschen Leer-
 aar schein hen aan hunne oude Herders
 te doen gedenken. Zij verzogten mij,
 in hunne Kerk, den dienst te willen waar-
 neemen. Terwijl ik deezen gewijden post
 bekleedde, konde ik niet nalaaten hun
 geluk te wenschen over hunne Gods-
 vrugt, en een tafereel van de deugden
 hunner Vaderen te maalen. Te dierbaa-
 re voorwerpen herriep ik hun in 't ge-
 heugen; zij zwommen in traanen. De
 Muzijk, welke ik had mede gebragt, hielp
 niet weinig om hunne harten te treffen
 en te roeren.

In *Maryland* wonen veele [Roomsche-]
 Katholijken. De stad *Frederiksburg*
 in *Virginie* bevat verscheiden Kerken;
 gelijk ook *Charlestown*, Hoofdstad
 van *Carolina*. Alle deeze Kerken
 van

EIZE

unner Kudde;
e. verrigtingen
et vieren eener.

anschen Leer-
oude Herders
erzogten mij,
e willen waar-
gewijden post
nalaaten hun
hunne Gods-
i de deugden

Te dierbaa-
hun in 't ge-
traanen. De
gebragt, hielp
ten te treffen

e[Roomsch-]
Frederiksburg
den Kerken;
, Hoofdstad
eze Kerken
van

DOOR NOORD-AMERIKA. 129

van *Amerika* waren onderworpen aan VIII.
het Regtsgebied eens Bischops *in par-* BRIEF.
tibus, te *Londen* woonagtig, die, ze-
dert de Rijksomwenteling, alle gemeen-
schap met haar heeft afgebroken. Zij
zijn aan haar zelve overgelaaten, zon-
der Opperhoofden, zonder Eenigheid.
Het geloof deezer Volken en hun getal
verdienden, nogthans, de opmerking
van de Hoofden der Kerke tot zich te
trekken.

Ik ben, enz.

* *
*

I

N E-

N E G E N D E B R I E F.

*Onderscheid van Zeden en Gewoonten
tuschen de Zuidlijke en Noordlijke
Provincien.*

ANNAPOLIS, 21 September, 1781.

M I J N H E E R !

IX. **H**et overige gedeelte van zijnen Op-
togt na *Virginie*, moest het Leger te
BRIEF. lande afleggen; het hadt, ten dien ein-
de, den weg van *Alexandrie* ingesla-
gen; het heeft dien van *Annapolis* van
nieuws gekoozen, op de tijding der aan-
komste van ROMULUS, van twee Fre-
gatten en van verscheiden Transportsche-
pen. De paerden en de wagens zullen
te lande hunnen weg vervolgen.

Naar gelange wij het Zuiden naderen,
ontmoeten wij in 't oogloopende trekken
van onderscheid in de gebruiken en ze-
den.

EIZE

R I E F.

n Gewoonten
n Noordlijke

September, 1781.

n zijnen Op-
het Leger te
ten dien ein-
drie ingella-
Annapolis van
ding der aan-
an twee Fre-
ransportsche-
wagens zullen
gen.
den naderen,
ende trekken
ruiken en ze-
den.

DOOR NOORD-AMERIKA. 131

den. Het zijn niet meer, gelijk in *Con-* IX.
necticut, huizen aan de wegen geplaatst, BRIEF.
op kleine afstanden van elkander, niet
uitgebreider dan genoeg is om het gezin
te huisvesten, van de onontbeerlijkste
huisgeraaden voorzien; het zijn ruime
wooningen, uit verscheiden gebouwen
zamengesteld, omringd van onoverzien-
lijke plantaadjen, beplant, niet door vrije
handen, maar door die zwarte menschen,
welke de gierige *Europeaan*, tegen eene
somme gelds, aan de brandende oorden
van *Amerika* ontrukt. Hunne huisge-
raaden zijn van het kostbaarst hout ge-
maakt, en van het zeldzaamste marmer,
nóg verder verrijkt door de geoeffende
hand des kunstenaars. Hunne fraaie en
ligte Rijtuigen worden getrokken van
Harddraavers, welke door rijk gekleede
Slaaven bestuurd worden. Inzonderheid
ontmoetten wij dezen rijkdom te *An-*
napolis. Deeze zeer kleine stad, aan
den mond van de rivier de *Saverne* ge-
legen, aan de Baai, bevat in de drie

IX. vierde gedeelten van dezelve geene andere dan groote gebouwen. De pragt der vrouwen overtreft aldaar die van onze Provinciën. Een Fransche Kapper is aldaar een mensch van aangelegenheid. Eene deezer Dames betaalt aan haaren Kapper duizend Kroonen. 'Er is reeds een Schouwburg. Het Staaten-huis is bij uitsteekendheid fraai; 't is het fraaiste in zijne soort van geheel *Amerika*. De Gallerij is met Kolommen versierd, en het gebouw pronkt van boven met een Koepel.

Men gaat in allerijl te sloop; 't is het schoonste weêr van de waereld; de wind is gunstig. Het einde van de *Fransche* onverduldigheid is, mischien, niet verre af.

Ik ben, enz.

T I E N D E B R I E F.

Ontfcheeping van het Leger in Virginie. Williamsburg, de Hoofdstad dier Provincie. Derzelver klimaat, voortbrengzels en koophandel. Rupzen, van de Europeaansche verschillende. Het steeken van een Spin in de Legerplaats bij Williamsburg. Eerste Versteeningen van Schelpen in Maryland.

WILLIAMSBURG, 30 September, 1781.

M I J N H E E R !

Het Leger heeft ter Zee eene aller- X. voorspoedigste reize gehad; die der Gra- BRIEF. natiers, Jaagers en van de eerste Amerikaanse Regimenten is minder gelukkig geweest; zij heeft veertien dagen geduurd. Denk eens, wat de Troepen moeten geleeden hebben, daar ze dicht op elkander gepakt zaten, en niet gedekt

I 3 wa-

X. waren! De Officiëren zelve hebben zich
 BRIEF. met hard brood moeten behelpen. De
 oevers deezer Baai, die geformeerd wordt
 door de vereeniging van zo veele groote
 Rivieren, zijn niet zeer hoog; zij zijn
 nog weinig bekend. Zelden ontmoet
 men 'er huizen; doch zommige hebben
 eene niet onvermaaklijke ligging; doch
 deeze moet, den een of anderen tijd,
 eene van de schoonste der waereld
 worden.

De kleine Vloot is de rivier *James*
 opgezeild, vermaard door den Tabak,
 welken haare oevers voortbrengen. Zij
 zette haare Troepen aan land, tegenover
 het grondgebied van *Jamestown*, de
 plaats alwaar de *Engelschen* hunne eerste
 Vastigheid in *Virginie* hebben aangeleid.
 De Troepen hebben zich zedert veree-
 nigd met de Granatiërs, Jaegers en de
 drieduizend man, overgevoerd door den
 Heer DE GRASSE, bestaande uit de
 Regimenten *Aginois*, *Gatinois* en *Tou-
 raine*, gekommandeerd door den Heer

ve hebben zich
 behelpen. De
 formeerd wordt
 zo veele groote
 hoog; zij zijn
 elden ontmoet
 mmige hebben
 ligging; doch
 anderen tijd,
 der waereld

rivier *James*
 r den Tabak,
 rtbrengen. Zij
 nd, tegenover
 mestown, de
 hunne eerste
 ben aangeleid.
 zedert veree-
 jaagers en de
 erd door den
 aande uit de
 inois en Tou-
 or den Heer

DE

DOOR NOORD-AMERIKA. 135

DE SAINT-SIMON, *Marechal-de-Camp*. X.
 Reeds te vooren hadt die Generaal zich ^{BRIEF.}
 vereenigd met het kleine Leger van
 tweeduizend *Amerikaanen*, onder het
 bevel van de Marquis DE LA FAYET-
 TE, die, gelijk gij weet, in weerwil
 van de drievoudige magt van CORN-
 WALLIS, niet hadt kunnen overwel-
 digd worden. De Heer DE LA FA-
 YETTE, in de hoedanigheid van Majoor-
 Generaal der Amerikaanen, voerde; op
 den ouderdom van vierentwintig jaaren,
 het bevel over een Franschen Generaal,
 tot op de vereeniging der andere Ben-
 den.

Williamsburg, Hoofdstad van *Virgi-
 nie*, is tot nog toe niet zeer aanzienlijk.
 Zij legt op een zeer effenen grond, en
 wordt doorsneeden van eene breede straat
 van meer dan honderd voeten. Recht
 voor het eene einde staat het Kapitoel,
 of *Staatens-huis*, een klein, doch regel-
 maatig gebouw; aan het ander einde het
 Kollegie, groot genoeg om meer dan

X. driehonderd Kweekelingen te kunnen be-
BRIEF. vatten. Men vindt 'er eene Boekerij
van ongeveer drieduizend Boekdeelen,
en eene vrij volledige verzameling van
Werktuigen tot het doen van Natuur-
kundige proeven. Met eene hartlijke
deelneeming heb ik deeze eigenartige
gedenkstukken der menschlijke glorijs
bezigigd. Terwijl ze mij gelukkige
oogenblikken herinnerden, deden zij
mij tevens herdenken aan perfoonen,
dierbaar aan mijn hart. Het gedruis der
wapenen heeft de zulken de vlugt doen
neemen, die 'er gebruik van plagten te
maaken. De Zanggodinnen, gelijk gij
weet, zijn niet wel in haaren schik dan
in de verblijfplaats des vredes. Wij heb-
ben 'er niet meer dan éénen Hoogleeraar
ontmoet, van afkomst een *Italiaan*. Uit
het geen hij ons van zijne Amptgenoo-
ten heeft gezegd, doen zijn verstand en
kennis ons derzelve afwezigheid be-
treuren.

Williamsburg is de eenige stad, wel-
ke

te kunnen be-
eene Boekerij
l Boekdeelen,
rzameling van
van Natuur-
eene hartlijke
ze eigenaartige
schlijke glori
mij gelukkige
, deeden zij
n personen,
Het gedruis der
de vlugt doen
van plagten te
nen, gelijk gij
aaren schik dan
des. Wij heb-
en Hoogleeraar
n *Italiaan*. Uit
ne Amptgenoo-
zijn verstand en
veezigheid be-
nige stad, wel-
ke

DOOR NOORD-AMERIKA. 137

ke wij ontmoet hebben. Hoewel niet X.
geleegen aan de oevers eener riviere, ^{BRIEF.}
bevindt zij zich op een even grooten af-
stand van twee Stroomen, de eene van
welke zich in de *James-*, de ande-
re in de *York-Rivier* ontlast. Zij
heeft het nadeel, dat zij niet gemakkelijk
van water kan voorzien worden. De
fraaiheid der ligginge en de nabuurigheid
der *James-* en *York-Rivieren*, tusfchen
welke de beste Tabak van de Provincie
valt, hebben aan deezen plek gronds de
voorkeuze doen geeven. In weerwil
van dit alles, geloof ik niet dat zij ooit
zeer gewigtig zal worden. De steden
York, *James*, *Northfolk* en *Edenton*,
voordeeliger geleegen, zullen haar doen
taanen.

Hoewel *Virginie* tusfchen den zes-
dertigften en negenendertigften Graad
[Noorder-] Breedte ligge, zijn, nog-
thans, de Winters 'er zeer streng. 'Er
valt veel sneeuw. De Zuide- en de Oos-
tewinden zijn 'er uitermaate heet; doch

X. de Noorde- en Westewindên, van de
 BRIEF. Bergen en over Meiren waiende, niet
 minder koud. Dikmaals ondervindt men
 'er, op een zelfden dag, een zeer spoedigen
 overgang van den eenen tot den
 anderen wind. De Provincie levert zeer
 fraai hout. De omliggende landen van
Williamsburg, gelijk ook een gedeelte
 van de oevers der Baai, zijn met harst-
 agtige boomen bedekt. In haare wei-
 landen graazen zeer voortreffelijke paer-
 den; in fraaiheid overtreffen zij die der
 andere Provinciën. 'Er groeit Vlas,
 Hennip, Maïs, en veel Katoen. Dee-
 ze Katoen is een jaarplant, welke wij, op
 het eerste aanzien, voor Boonen zouden
 neemen. De Zijdewormen slaagen 'er
 zeer gelukkig. 'Er is reden om te ver-
 moeden dat zij, ten cenigen dage, een der
 gewigtigste takken van den Koophandel
 der Provincie zullen uitmaaken. De
 voornaamste handel wordt in Tabak ge-
 dreeven. Gij kent deszelfs vermaard-
 heid. In het doorgaande gebruik is hij
 de

EIZE

indèn, van de
waaiende, niet
ondervindt men
een zeer spoe-
eenen tot den
cie levert zeer
de landen van
een gedeelte
zijn met harst-
In haare wei-
reffelijke paer-
en zij die der
groeit Vlas,
Katoen. Dee-
welke wij, op
oonen zouden
en slaagen 'er
en om te ver-
n dage, een der
n Koophandel
naaken. De
in Tabak ge-
lfs vermaard-
gebruik is hij
de

DOOR NOORD-AMERIKA. 139

de eerste van de geheele waereld. Van X.
hier en uit *Maryland*, plagten de *En- BRIEF.*
gelschen voormaals twaalf Miljoenen pon-
den te ontvangen. Niet het zesde ge-
deelte gebruikten zij zelve; het overi-
ge verkogten zij aan de Franschen, of
voerden het na het Noorden [van Euro-
pa]. Hier uit kunt gij oordeelen over
het gewigt van deezen Koophandel. Zij
verruilden dien, tot een zeer laagen
prijs, voor hunne Lakens, Lijwaaten,
Snuisterijen, en verkogten, voor gereed
geld, het overschot van 't geen zij zelve
gebruikten. Aldus vermeerderden zij
jaarlijks hunne gereede penningen met
acht of negen Miljoenen [Livres]. Gee-
nerhande uitlandsche Bezitting, zelf niet
in de *Indiën*, bragt hun, mischien, zo
veel voordeels aan. Driehonderddertig
schepen, en ongeveer vierduizend Ma-
troozen, wierden tot deezen handel ge-
bruikt. De stad *Grenock*, in *Schotland*,
was in het bezit van het grootste gedeel-
te; door dit middel hieldt zij haare Fa-
bri-

X. briken aan den gang, de aanzienlijkste
BRIEF. van *Groot-Britannie*.

Zints den Oorlog beliep deeze Koophandel jaarlijks nog bij de zes Miljoenen. Van hoe veel aangelegenheids zou het niet geweest zijn, zich vroeger meester gemaakt te hebben van *Chesapeak-Baai*? Op dit oogenblik bevinden zich nog honderd schepen te *York*, onder dekking van het geschut van *CORNWALLIS*, daar gekoomen, om dat kruid te laaden, in het kaauwen, opsnuiven of rooken van hetwelk zeven achtste deelen van het Menschdom zo veel vermaaks vinden.

De Bevolking van *Virginie* wordt gerekend op honderdvijftigduizend Blanken, en die der Negers op vijfhonderduizend. Nog grooter is de onevenredigheid tusschen de Blanken en de Negers in *Maryland*; van de eerste telt men aldaar niet meer dan tienduizend, en van de laatsten wel tweehonderduizend. De *Engelschen* bragten in de beide

de aanzienlijkste
 op deeze Koop-
 de zes Miljoe-
 gelegheids zou
 vroeger mees-
 van *Chesapeak*-
 bevinden zich
York, onder
 t van CORN-
 a, om dat kruid
 en, opsnuiven
 zeven achtste
 om zo veel ver-
 ginie wordt ge-
 gduizend Blan-
 op vijfhonderd-
 s de onevenre-
 ken en de Ne-
 de eerste telt
 an tienduizend,
 weehonderddui-
 gten in de bei-
 de

DOOR NOORD-AMERIKA. 141

de Provinciën, jaar op jaar, tusfchen X.
 de zeven en achtduizend Negers. Op ^{BRIEF.}
 verre na is 'er hun lot zo beklagens-
 waardig niet als op de Eilanden. Uitge-
 zonderd de Vrijheid, een, ik beken
 het, onvergoedbaar verlies, worden zij
 zagtmoedig behandeld; zij ftaan 'er bij-
 kans gelijk met hunne Meesters; zij ge-
 bruiken de zelfde fpijzen als deeze; en
 indien de aarde, welke zij beplanten,
 met hun zweet bevogtgd worde, zij
 wordt nooit met hun bloed befproeid.
 De *Amerikaan*, niet zeer arbeidzaam,
 bezit regtvaardigheids genoeg om niet te
 eifchen, dat zijn Slaaf, die mindere
 drangredenen tot werken bezit, arbeid-
 zaamer zij dan hij zelve.

De groote Rivieren, welke deeze
 Provincie befproeien, neemen haaren
 oorfprong in de *Blaauwe Bergen*, wier
 keten van het Noorden na het Zuiden
 loopt. Aan geene zijde kronkelt, mid-
 den door uitgebreide vlakten, de *Ohio*,
 en vereenigt zich met de *Miffiffipi*.
 Langs

X. Langs haare oevers , voor het meeren-
 BRIEF. gedeelte tot nog toe weinig bekend , loo-
 pen , volgens het verhaal der Reizigers ,
 de schoonste en vrugtbaarste strecken des
 aardbodems. Men wil dat WASHINGTON
 een ontwerp hadt beraamd , in ge-
 valle hij de ketens van zijn Vaderland
 niet hadde kunnen verbreeken , zich al-
 daar te vestigen , nevens de geenen ,
 welke de liefde tot de Vrijheid aan zijn
 lot deel zou hebben doen neemen.

De onderscheidene graaden van warm-
 te , wanneer men het Zuiden nadert ,
 zijn duidelijk te onderscheiden aan het
 verschil der voortbrengzelen. De Wasch-
 plant is hier een boom ; de *Sasafia* schiet
 'er veel hooger op. In *Maryland* heb-
 ben wij beginnen op te merken eene
 soort van vrugt , welke hier zeer alge-
 meen is , sterk en bitter eer zij rijp is ,
 even gelijk onze Komkommers , suiker-
 agtig , laf , zagt van vleesch wanneer zij
 rijp is , van grootte als een pruim , en
 goudgeel van kleur.

Bij-

Bijkans alle planten zijn 'er welrieken- X.
 de. De Rupzen zijn 'er ten eenemaale BRIEF.
 van de Europeaanſche onderscheiden ;
 zij zijn bedekt met pluif of haitjes , waar
 door men noch hun hoofd , noch hunne
 pooten kan onderkennen. Deeze hait-
 jes zijn lang , dicht in een geflooten ,
 effen , even als of men ze met mesfen
 hadt afgefchooren. Zommigen zijn een-
 kleurig ; eenigen hebben eene fraaie
 Roozeleur , andere zijn regelmatig ge-
 vlekt. Dicht bij de Noordlijke Rivier ,
 vonden wij eene andere foort , merk-
 waardig om haare grootte en fraaiheid.
 De Ridder DE CHASTELUX , wien de
 omflag van een Leger (*) nog oogen-
 blikken overlaat , om dezelve aan de
 Letteroeffeningen te wijder reerde
 mij eene , welke ik liet afbeelden. Zij
 was omtrent vier duimen lang ; de dikte
 be-

(*) De Ridder DE CHASTELUX , Marechal de Camp ,
 een van de Veertig Leden der Franſche Akademie , is
 Generaal Majoor in het Leger van den Heere DE
 ROCHAMBEAU.

X. BRIEF. beliep in de middellijn zeven of acht liniën. Door den dunnen huid, ligt groen van kleur, kon men de beweging der slagaderen onderscheidenlijk bemerken. De kristallijne vogt, van grootte als een Erwt, en de staart, waren helder geel. Elk haarer Ringen was voorzien van vier kleine getakte, harde en git zwarte hoornen, ongeveer twee liniën lang. Haar hoofd was versierd met twee diergelijke hoornen, meer dan een duim lang, sterk, getakt, aan de einden omgeboogen, geel, zwartagtig aan de punten, glad en helder blinkende. Door de fierheid zijner bewegingen, schein dit pragtig Insekt aan te kondigen, dat het de edelheid van zijn tooizel, en zijne meerderheid boven zijns gelijken kende.

Ik heb de gevaarlijkste proef genomen van de verbaazende fijnheid des Vergifs van zekere Spin; zij heeft mij in 't Voorhoofd gestoken, terwijl ik in mijne Tent lag te slaapen. Op de plaats, daar de steek geschied was, gevoelde ik
bij

zeven of acht li-
 a huid, ligt groen
 e beweging der
 enlijk bemerken.
 n grootte als een
 n helder geel. Elk
 orzien van vier
 a git zwarte hoor-
 niën lang. Haar
 e twee diergelijke
 duim lang, sterk,
 n omgeboogen,
 e punten, glad en
 or de fierheid zij-
 en dit pragtig In-
 at het de edelheid
 ijne meerderheid
 nde.

te proef genomen
 fijnheid des Ver-
 ; zij heeft mij
 en, terwijl ik in
 en. Op de plaats,
 was, gevoelde ik
 bij

bijkans geene pijn, en de zwelling, daar X.
 door veroorzaakt, was naauwlijks zigt- BRIEF.
 baar. Eenige trekkingen, egter, in de
 Spieren van den hals, aan den kant daar
 ik gestoken was, beletten mij weder-
 om in te slaapen. Naa verloop van een
 half uur, gevoelde ik dat mijn buik ge-
 spannen was en eene flauwe pijn. Ik
 stond op, en ging in de open lucht; de
 pijn nam schielijk toe, sloeg over tot de
 Nieren, en klom tot in de Maag. Wel
 dra konde ik niet meer op mijne beenen
 staan. Men bragt mij uit de Legerplaatze
 na *Williamsburg*, van waar wij eenige
 honderden schreden af lagen. Men gaf mij
 Vlugzout; men wreef daar mede de pijn-
 lijke deelen. De benaauwdheid nam toe,
 en de pijn verhefte zich. Eene Ader-
 laating gaf mij geene verligting. De ge-
 neesmiddelen met laauw water hebben
 mij alleen geholpen. Indien ik gezam-
 meld hadde met ze in te neemen, zou ik
 onseilbaar gestikt hebben. Het Zenuw-
 gestel was alleen aangedaan; en de Alka-

X. lis moesten de prikkeling vermeerderen.
 BRIEF. Tegenwoordig ben ik volkomen hersteld.
 — Nogthans heb ik eenige pijn in de Zenuwen behouden (*), eene ziekte, in welke ik bezwaarlijk kon gelooven.

In *Maryland* heb ik eenige versteeningen van Schelpen gevonden; ik ben van begrip dat de oevers der Baai 'er rijklijk van voorzien zijn. In den omtrek van *Williamsburg* heb ik holle wegen gezien, door het water meer dan vijftwintig voeten diep uitgegraaven. Langs deeze heb ik eene menigte schelpen zien afftroomen, meestal slegts half versteend. Het Leger legt tegenwoordig voor *York*. Men kan het bulderen van het geschut zelf hier hooren. Ik gaa mij wederom bij het Leger voegen. Gewisfe-lijk zal ik, binnen korten tijd, gewigtige voorvallen kunnen melden.

Ik ben, enz.

(*) Zints mijne wederkomst in *Frankryk*, heb ik 'er nog eenige aandoeningen van gehad.

vermeerderen.
komen hersteld,
pijn in de Ze-
eene ziekte, in
gelooven.

enige versteenin-
den; ik ben van
Baai 'er rijklijk
den omtrek van
olle wegen ge-
eer dan vijfen-
graaven. Langs
te schelpen zien
s half versteend.

nwoordig voor
alderen van het
Ik gaa mij we-
egen. Gewisfe-
n tijd, gewigtige
n.

in Frankryk, heb ik
gehad.

E L F D E B R I E F.

*Nadering van het Vereenigde Leger voor
York. Beleg deezer Stad. Beschrij-
ving der Loopgraaven. TARLETON
bij Gloucester geslagen, door den Her-
tog DE LAUZUN. Nuijver der Fran-
schen geduurende deeze Belegering.
CORNWALLIS kapituleert; Artike-
len der Kapitulatie. Omstandig be-
rigt van de Overgaave.*

In het Leger voor YORK, 6 November, 1781.

M I J N H E E R !

Op den achtentwintigsten van Herfst-
maand vertrok het Vereenigde Leger van
Williamsburg, om het beleg voor *York*
te slaan. Het naderde dien dag den
vijand, tot op een afstand van drie vierde
deelen van een Mijl. Niet zonder groote

XI.
BRIEF.

XI. omzigtigheid geschieden doorgaans deeze naderingen. De Kampementen vernigvuldigen, naar gelange men nader bij den vijand kooft; doch de onverduldigheid der Troepen doet de onverzaagdheid toeneemen, en men heeft, in het gezigt des vijands, durven doen een Marsch van twaalf Mijlen, midden door gevaarlijke boschen, over een stoffigen en zandagtigen grond, bij zeer heet weder. Een onzer jonge Kolonellen stelde al zijn vermogen te werk bij den Generaal WASHINGTON, om op staanden voet twee Redouten aan te tasten. Deeze Generaal beriep zich op den Graaf DE ROCHAMBEAU, wien hij het be- wind der belegeringe hadt toevertrouwd. Doch de Graaf was van oordeel, dat het voorzigtiger ware, de Troepen eenige rust te geeven, en de plaatzen beter te verkondschappen.

De *Amerikaanen*, voorgegaan van den Marquis DE LA FAYETTE, hebben de rechter Kolom geformeerd, en de

de *Franfchen*, voorafgegaan van de Gra- XI.
natiërs en Jaagers, maakten de flinker uit. BRIEF.
Het Leger van den Graave DE RO-
CHAMBEAU, beftaande uit de Regi-
menten *Bourbonnois*, *Royal-deux-Ponts*,
Soissonnois en *Saintonge*, heeft zich in
het middelpunt gefchaard. Dat van den
Heere DE SAINT-SIMON trekt zich
uit langs den flinker vleugel tot aan York-
Rivier, en de Amerikaanen beftaan den
rechter vleugel, tegen de rivier floo-
tende.

Op den dertigften hebben de vijan-
den de twee Redouten geruimd, welke
men terftond naa de aankomst wilde aan-
tasten; zij leggen ongeveer vierhonderd
Roeden van de plaats. De Franfchen
hebben ze op ftanden voet bezet.

Op den eerften van Wijnmaand heb-
ben de Amerikaanen, geduurende den
nacht, eenen aanvang gemaakt met het
opwerpen van twee Redouten, ter rech-
ter zijde van de eerfte. Straks richtten
de vijanden hun vuur tegen dezelve.

XI. Eenige Amerikaansche werklieden zijn BRIEF. aldaar gefneuveld. Hunne medgezellen lieten deswegen geene de minste ontsteltenis blijken, en zetteden daarom niet te minder hunnen arbeid met den zelfden ijver voort (*).

Tot op den zesden der maand was het Leger bezig met het maaken van Schanskorven, en het ontscheepen van het grof geschut en de krijsbehoefden. Toen vondt men zich in staat om de Loopgraaven te openen. De Regimenten *Bourbonnois* en *Soissonnois*, gekommandeerd door de Baron DE VIOMESNIL, en vijftienhonderd Amerikanen, onder bevel van den Marquis DE LA FAYETTE, plaatsten zich den gantschen nacht in een diepen hollen weg, om de vijftienhonderd arbeiders ter rechter zijde te dekken. Ten zelfden tijde opende het Regiment *Touraine* de Loopgraaven ter
flin-

(*) Deze Werklieden waren de Landmagten, voor wien dit schouwspel volstrekt nieuw was.

slinker zijde, wierp eene Batterij op tegen eene Redoute van de plaats afgescheiden, en bestemd om het vuur ter rechter zijde des vijands af te weeren. De wakkerheid der arbeiders en de beweegbaarheid van den grond stelden, tot groote verbaasdheid van eenen iegelijk, de Parallel in staat om 's anderendaags Troepen te kunnen ontvangen. Op den middag trokken zij 'er binnen met slaande Trommels.

De Opening der Loopgraaven, doorgaans het moorddaadigst tijdstip eener belegering, geschiedde zonder bloedvergieting: eene omstandigheid, zo veel te gelukkiger, om dat de gekwetsten ten dien tijde geen stroo zouden gehad hebben om op te leggen, noch linnen om verbonden te worden. Dit was de zevende. Op den achtsten en den negenden arbeide men vlijtig aan het aanleggen van Batterijen; die der Amerikanen en van den Heere DE SAINT-SIMON begonnen 's avonds ten vijf uren

ZE

lieden zijn
medgezellen
nste ontstel-
rom niet te
den zelfden

and was het
van Schans-
van het grof
ten. Toen
e Loopgraav-
nten Bour-
ommandeerd
ESNIL, en
, onder be-
LA FAYET-
tschen nacht
n de vijftien-
ter zijde te
opende het
pgraaven ter
slink-

andmagten, voor
was.

XI.
BRIEF.

XI. te speelen. Terstond noodzaakten de
BRIEF. laatste een Fregat om zich te verwijde-
ren, welks geschut hunne Legerplaats
kon bereiken. Daarenboven vuurden
zij met gloeiende kogels op de *Caron*,
een schip van vierenveertig stukken, en
op een Sloep, en schooten ze in brand.
De Batterijen van het Leger van den
Heere DE ROCHAMBEAU begonnen
den tienden, 's ogtents ten zeven uren,
te speelen. Duidelijk kon men het on-
derscheid van het vuur onderkennen.
Dat des vijands was langzaam en onre-
gelmatig; het onze sterk en aanhouden-
de. Onze Ingenieurs wisten de voor-
deeligste standen uit te kiezen, en onze
Artilleristen maakten het uitwerkzel vol-
komen, door hunne naauwkeurigheid en
snelheid.

Lord CORNWALLIS hadt zijne Troe-
pen tot zulk eene ontmoeting niet voor-
bereid. Hij hadt haar berigt dat wij ont-
bloot waren van het noodige zwaar ge-
schut tot eene belegering; dat het be-
stondt

ZE

zaken de
e verwijde-
Legerplaats
n vuurden
de *Caron*,
stukken, en
ze in brand.
er van den
begonnen
even uren,
men het on-
derkennen.
m en onre-
aanhouden-
de voor-
n, en onze
verkel vol-
eurigheid en
zjne Troe-
g niet voor-
dat wij ont-
e zwaar ge-
dat het be-
stondt

DOOR NOORD-AMERIKA. 153

stondt uit eenige Veldstukken; dat onze XI.
Troepen in den Krijg niet geoëffend wa-^{BRIEF.}
ren; dat die van den Heere DE SAINT-
SIMON, op onze Eilanden zamen ge-
raapt uit onbedreevene Landloopers,
verzwakt door een brandend Klimaat,
wel haast zouden overwonnen worden,
zelf door de vroege koude deezer gewes-
ten; dat, wat aangaat de Amerikaansche
Troepen, zij te wel overtuigd waren,
welk belang men in haar moest stellen;
dat, daarenboven, eene vermogende hulp
hen wel haast van belegerden in belege-
raars zou veranderen. Diergelijke rede-
nen hielpen haare vervaardheid vermeer-
deren. Zo ras het verschriklijk gebulder
onzer Batterijen zich deedt hooren, za-
gen wij hen van de hoogten in allerijl
uit hunne Redouten vlugten, en hunne
Batterijen zweegen op staanden voet. Zij
waren bedaarde aanschouwers van onze
werken geweest; thans wierden wij het
op onze beurt. Ik doorwandelde toen
onze Liniën; het is eene gragt, breed

XI. **BRIEF.** genoeg voor wagens om 'er in te rijden, ongeveer vier voeten diep, op den kant bezet met Schanskorven, door middel van stokken in den grond vastgemarkt, opgevuld en bedekt met de opgeworpene aarde, 't geen aan den kant des vijands eene diepte van omtrent zeven voeten uitmaakte. De Batterijen zijn geplaatst op planken aan deeze zijde van de gragt, met palisaden bezet. De kant des vijands is met eene lange Borstweering omringd, in welke men Schietgaten voor het Geschut heeft gemaakt. Alle deeze werken, gelijk ook die van den vijand, zijn geheel van aarde. Ik zag deeze helfche werktuigen speelen. Ik zag den snelvliedenden Kogel al botzende de vijandlijke Redouten treffen, en bij stukken en brokken de planken doen wegvliegen, welke hunne schietgaten uitmaakten (*). Met het oog

(*) De onze, van Takboschen gemaakt, konden door het vijandlijk vuur minder beschadigd worden.

IZE

in te rijden,
op den kant
voor middel van
markt, opge-
worpen e aar-
s vijands eene
oeten uitmaak-
tst op planken
t, met palisfa-
ds is met eene
d, in welke
Geschut heeft
en, gelijk ook
heel van aar-
e werktuigen
ligenden Ko-
jke Redouten
n brokken de
welke hunne
) Met het
oog

en gemaakt, kon-
er beschadigd wor-

DOOR NOORD-AMERIKA. 155

oog heb ik, in zijnen Parabolischen loop, XI.
den langzamen en moorddaadigen Bomb ^{BRIEF.}
gevolgd, nu eens de daken der huizen
doorgraavende, dan wederom, door zij-
ne losbarfing, draaikolken van stof en
puinhoopen van huizen om hoog voeren-
de; ik zag hem, ongelukkigen meer dan
twintig voeten voortstuwende, en hen
van verre doende nedervallen. Dit ver-
schriklijk schouwspel bepaalt en houdt
de aandacht gevangen, en verwekt tevens
ongerustheid, verwondering en vreeze.
De verbijsterde belegerde, berigten ons
de overloopers, weet niet werwaarts hij
zal vlugten; de dood treft hem zelf in de
armen van den slaap. De Generaal, on-
gerust over de misnoegdheid der *Hesfen*,
kan nu de Buitenposten alleenlijk aan de
Engelschen vertrouwen. Men ging in
de Loopgraaven door eene engte, tegen
welke de vijand inzonderheid zijn vuur
richtte. Ik begaf mij derwaarts zo dik-
maals mijne gezondheid het toeliet; dik-
maals vielen de Kogels op de Tent van
tak-

XI. takbosfchen gemaakt , in welke wij ons BRIEF. bevonden. In de stilte van den nacht , nam ik aldaar waar het verschil tufchen de fnelheid van het licht, het geluid en de bewoogene lichaamen. Het licht ging het geluid vooraf, en het geluid den flag , maar met eene veel kleiner tufchenpoozing.

TARLETON, de Man, die, op zijnen optogt van *Carolina*, den fchrik verfpread hadt, deedt te Gloucester, op den dag als de Batterijen van den Graave DE ROCHAMBEAU fpeelden, een inval aan het hoofd van zijn Legioen en van vierhonderd man. De Heer DE CHOISI, Brigadier, trok met een gedeelte zijner Troepen tegen hem op. De Hertog DE LAUZUN, aan het hoofd zijner Husfaaren, dreef hem te rug, met verlies van ongeveer vijftig man. Dit voorval vervulde de Landzaaten met verbaasdheid; zij hielden hem voor onverwinnelijk. Uit zijne plonderingen hadden zij een begrip gevormd van
zij-

zijne bekwaamheden en dapperheid. XI.

In den nacht van den elfden, opende ^{BRIEF.} men eene tweede Parallel, ongeveer honderdveertig Roeden van de stad. Eene groote menigte Koninklijke Granaaten of kleine Kogels baarden merkelijke belemmeringen aan onze werklieden. Ons zwaar geschut zweeg; uit vreeze van hen te zullen treffen, als mede omdat de oude Batterijen wierden gefloopt, met oogmerk om nieuwe aan te leggen. Het vijandlijk vuur wierdt heviger.

In de Belegeringen openbaart zich de waare dapperheid. De opschudding, het voorbeeld, de vreeze voor schande noopen en prikkelen, geduurende eene Veldslag, den grootsten bloedaart, en hij kan voor den tijd van een oogenblik zich zelve overtreffen. Maar, te midden der langdurige vermoeijenissen van een Beleg, alwaar de gevaaren onophoudelijk vernieuwd worden, alwaar hij, in de stilte en de eenzaamheid der duisternisse, in koelen bloede den dood bespiegelt,

XI. BRIEF. gelt, deszelfs gevolgen en afgrijslijkhe-
den beschouwt, het weezenlijk verlies
des leevens met de onzekerheid zijner
verwachtingen vergelijkt: dan kan de on-
verzettelijke moed des Krijgsmans niets
anders zijn dan het uitwerkzel eener ge-
zuiverde zucht tot glori en eener onver-
winnelijke gehegtheid aan zijne pligten.
Onze Franschen waren onder hen zo
veele mededingers geworden. Elk Of-
ficier benijdde het lot van hem, die aan
het dreigendste gevaar zou blootgesteld
worden. Met eene nieuwsgierigheid,
welke ik bijkans onbezonnen en ligt-
vaardig zou durven noemen, spoedden
zij zich om de werken des vijands te
verkondschappen, en den voortgang van
de onze te volgen. De geringste Sol-
daat dong, als 't ware, zijne doorluchtigste
Opperhoofden na de kroon; hij daagde
den vijand uit, zelf aan den voet zijner
Verschansingen. De Mijngaaver, met
de Bijl in de hand, vorderde met gewis-
se schreden onder een hagelbui van
schroot,

afgrijslijkhe-
 enlijk verlies
 erheid. zijner
 n kan de on-
 jgsmans niets
 zel eener ge-
 eener onver-
 zijne pligten.
 nder hen zo
 en. Elk Of-
 hem, die aan
 a blootgesteld
 wsgierigheid,
 nnen en ligt-
 en, spoedden
 es vijands te
 voortgang van
 geringste Sol-
 doorluchtigste
 n; hij daagde
 en voet zijner
 ngraaver, met
 de met gewis-
 hagelbui van
 schroot,

schroot, en trof, noch met te zeer ver- XI.
 haaste, noch met te langzaame slagen, BRIEF.
 den boom, die tot eene Bespiedplaats
 diende. De Bende Artilleristen, zo be-
 roemd door de kundigheden en de on-
 verzaagdheid haarer Officieren, muntte
 niet minder uit door het beleid, den
 moed en de eensgezindheid haarer Sol-
 daaten (*). Met verbaasdheid zag de
 Generaal WASHINGTON hier de gevol-
 gen van. Eene juist gemikte Bomb of
 Kogel verwekte in hun de leevendige
 aandoening eens driftigen Jaagers, die
 een Hert of Vogel getroffen heeft. Eenen
 Kanonnier wierdt het been afgeschooten,
 door

(*) De Soldaaten deezer Bende behoeven nergens
 in voor anderen te wijken, in dapperheid, kundigheid
 en gehegheid aan hunne pligten. Nogthans zou ik
 durven zeggen, dat ze niet zo zeer afgemat worden
 door geduurige wapenoeffeningen, noch aan eene zo
 strenge Krijgstucht onderhevig zijn. Indien men, met
 eenvoudiger middelen, die minder vermoelende zijn
 voor de Bevelhebbers, minder hard voor de onder-
 hoorigen, het zelfde oogmerk kan bereiken, waarom
 geeft men niet de voorkeuze aan dezelve?

XI. door een Kogel , uit een schietgat ge-
BRIEF. schooten. Ik deed mijn best om dezen
ongelukkigen in de eerste oogenblikken
zijner smarte te vertroosten. Ik heb
minder spijt, gaf hij mij tot antwoord,
over het verlies van mijn been, dan om
dat ik het geluk niet gehad heb van een
schoot te doen, dien ik zo naauwkeurig
gemikt had. Hij is aan deeze kwetzuu-
re overleeden, tot aan het jongste oogen-
blik zijns leevens deezen mislukten
schoot beklagende.

Zo lang men aan de Batterijer der
tweede Parallel bezig was, maakte de
vijand een onophoudelijk vuur. De ar-
beid, met den grootsten ijver voortge-
zet, slaagde nog niet naar den zin der
belegers. Luidkeels riep men om
den aanval van twee Redouten, van de
plaats afgezonderd; zij baarden merkelij-
ke belemmering, en konden tot een
middel dienen om een gedeelte der
vijandlijke werken aan een te schakelen.
De driftige dapperheid van den Baron

IZE

fchietgat ge-
est om deezen
oogenblikken
en. Ik heb
tot antwoord,
been, dan om
heb van een
o naauwkeurig
eze kwetzuu-
jongste oogen-
en mislukten

Batterijer der
, maakte de
uur. De ar-
ijver voortge-
den zin der
iep men om
outen, van de
rden merkeli-
nden tot een
gedeelte der
te schakelen.
an den Baron

DE

DOOR NOORD-AMERIKA. 161

DE VIOMESNIL wierdt onverduldig om XI.
alle deeze verdragingen. Eindelijk kreeg ^{BRIEF.}
hij, op den veertienden, last om den
aanval aan de eene zijde te beginnen,
hebbende onder zich den Graaf WIL-
LEM VAN TWEBRUGGEN, en den
Ridder DE LAMETH, *Aide-Marechal-
des-Logis*. De Marquis DE LA FA-
YETTE voerde het bevel over den aan-
val aan de andere zijde; de Heer DE GI-
MAT stondt onder hem: beiden wierden
weggenomen met den Degen in de vuist.
Graaf WILLEM wierdt doodelijk ge-
kwetst. De Ridder DE LAMETH ont-
ving eene doodelijke wonde aan de bei-
de knieën.

In den volgenden nacht overrompelden
vierhonderd zo genaamde Amerikanen
eene Batterij, vernagelden zeven stukken
geschut, doodden 'er eenigen, namen
zommigen gevangen, en kwetsten eeni-
ge anderen. Een Jongeling van vijftien
jaaren, Lijknegt van een Officier, toeval-
lig in de nabuurschap te slaapen liggende,

L ont-

XI. ontving twaalf of veertien steeken met
 BRIEF. de Bajonet. Het Regiment *Soissonois*,
 niet verre van daar gelegerd, kreeg geene kennis van het gevegt, dan aan het einde van hetzelfde, om dat de Kapitein-Kommandant van de Redoute verbooden hadt los te branden bij de aannadering deezer gewaande Amerikaanen. Straks vloog het Regiment derwaarts; en indien de Luitenant-Kolonel DE SAINTONGE den aftogt niet hadde laten slaan, zouden de Engelschen ingeflooten geweest zijn. Eenige gekwetste vijandlijke Soldaaten wierden in onze Hospitaalen gebracht. Deeze lieden, die, een oogenblik geleeden, elkander hadden getragt te vermoorden, waren nu onder het zelfde dak vereenigd, en genooten aldaar, zonder onderscheid, de zelfde oppassing. Dus wierden, te midden der eislijkheden, die de menschlijkheid bedroeven, nog de doorluchtige trekken van den mensch gevonden.

Op den zestienden en zeventienden
 be-

begonnen onze Batterijen te speelen. Zij XI.
 verbrijzelden eenige palisfaden, en schoo- BRIEF.
 ten zelf bres. Lord CORNWALLIS
 zich op het punt ziende om aan alle
 kanten verplet te worden, nam het be-
 fluit om in den nacht na Gloucester te
 trekken, een post, niet zo wel te hou-
 den als York. Het slegt weêr belette
 het hem. Op den zeventienden, 's mor-
 gens ten tien uren, zondt hij een
 Trompetter om eene wapenschorzing van
 vierentwintig uren te verzoeken. Men
 gedagt aan de *Savannah*, en men weiger-
 de dezelve. Een ander Trompetter
 kwam verzoeken om te kapituleeren;
 men vergunde twee uren. De wapen-
 schorzing wierdt vervolgens verlengd.
 Lord CORNWALLIS liet vraagen, hoe-
 danig eene Kapitulatie men hem wilde
 toestaan; *die van Charlestown*, was het
 oordeelkundig antwoord van WASHING-
 TON. Door den Engelschen eene over-
 winning te herinneren, deedt hij hun
 eene vermaaning om de Amerikanen

XI. in 't toekomende wel te behandelen. De BRIEF. Burggraaf DE NOAILLES, en de Heer LAURENS (*), een Amerikaansch Officier, verrigten het werk van Kommissarissen. Een van de eerste dingen, welke de Engelsche Afgevaardigden hun vraagden, waren de naamen onzer Ingenieurs en Artilleristen. Zij erkenden, dat niemand hen in kunde en bekwaamheden zou hebben kunnen overtreffen.

De Kapitatie wierdt op den achttienden, op den middag, getekend. Lord CORNWALLIS en zijn Leger gaven zich krijgsgevangen.

(*) Zoon van den President van het Congres, een geruimen tijd gevangen in de Tour te Londen.

Artikelen der Kapitulatïe, getroffen tus- XL
schen zyne Excellentie den Generaal ^{BRIEF.}
 WASHINGTON, den Graaf DE RO-
 CHAMBEAU, den Graaf DE GRAS-
 SE, aan de eene zijde; en den Hoog-
 Edelen Graaf CORNWALLIS, Lui-
 tenant-Generaal der Troepen van zij-
 ne Groot-Britannische Majesteit, Be-
 velhebber der Bezettinge van York in
 Virginie, aan de andere zijde.

Art. I. De Bezetting van York en
 Gloucester, de Officiëren en de Matroo-
 zen der schepen van zijne Groot-Bri-
 tannische Majesteit daar onder begree-
 pen, als mede alle de Zeelieden, zul-
 len zich krijgsgevangen overgeeven aan
 de vereenigde Krijgsmagt van Amerika
 en Frankrijk. De Troepen zullen ge-
 vangenen zijn van de Vereenigde Staa-
 ten, en de geheele Zeemagt zal de ge-
 vangene zijn der Scheepsmagt van zijne
 Allerchristlijkste Majesteit.

L 3

II. De

Ar-

XI. II. De Artillerij, de Wapens, de BRIEF. Kleederen, de Krijgskas, en de openbaare Magazijnen van allerlei aart, hoe ook genaamd, zullen, zonder eenige verdonkering, ter hand gesteld worden aan de Opperhoofden der onderscheidene Departementen, die benoemd zullen worden om ze te ontvangen.

III. Heden op den middag, zullen de twee Redouten ter linker zijde van York overgeleverd worden, de eene aan een Detachement van het Amerikaansche Leger, de andere aan een Detachement Fransche Granatiers. De Bezetting zal uittrekken tot aan eene plaats, nader te bepalen, tegenover de posten van het Leger, met het geweer op den arm, met de Vaandels opgerold, terwijl de Tamboers eene Engelsche of Duitsche Marsch slaan. Zij zullen hunne Wapens nederleggen, en wederkeeren na hunne Legerplaats, daar zij zullen blijven, tot dat men hen zal doen vertrekken na de plaats hunner bestemminge. Twee Werken

ken van Gloucester zullen ten één uure opgeruimd worden aan twee Detachementen Fransche en Amerikaansche Troepen, gezonden om zich in 't bezit van dezelve te stellen. De Bezetting zal ten drie uren in den namiddag uittrekken. De Ruitery zal uittrekken met den blooten Degen, en met blaazende Trompetten, en het Voetvolk zal aftrekken gelijk dat van York; zij zullen wederkeren na hunne Legerplaatzen, tot dat zij geheel zullen ontruimd zijn.

IV. De Officiers zullen hunne Degens behouden; wijders zullen de Officiers en Soldaaten in het bezit blijven van hunne bijzondere eigendommen, hoedanig zij ook mogen weezen. Geen gedeelte van hunne pakkaadjen of papieren zal immer kunnen onderzocht of verdagt gehouden worden. De pakkaadjen en papieren der Officieren, gedurende de belegering bemagtigd, zullen insgelijks hun wederom ter hand gesteld worden. *Hier onder wordt verstaan, dat*

L 4 de

XI.
BRIEF.

XI. *de eigendom der Ingezeetenen van de-*
BRIEF. *zen Staat, welke bevonden zal worden in*
de handen der Bezettinge op eene zigt-
baare wijze, zal kunnen herroepen wor-
den (*).

V. De Soldaaten zullen blijven, 't zij
 in

(*) Het laatstgemelde voorstel ontmoette de meeste zwaarigheid aan de zijde der Engelschen. De onderstelling alleen, dat zij de Ingezeetenen hunne eigendommen konden ontnomen hebben, was vernederende; Indien zij ten uitvoer wierdt gebragt, was zij onteerende. Deze beweegreden, zo wel als de nieuwheid van het schouwspel, deedt veele dulzenden Amerikanen tot de overgaave van York zamenvloelen. Hun voornaamste voorwerp waren de Negers. Ondertuschen worden 'er eenige bijzonderheden verhaald, betreffende herroepene goederen: onder andere eene raakende TARLETON. Hij was op weg om bij eenen onzer Hooge Officieren het middagmaal te houden; hij was gezeeten op een zeer schoon paerd, en wierdt verzeld van eenige Fransche Aides de-Camp. Een Amerikaan kreeg hem in 't oog, en herkende zijn paerd. Hij spoedde zich tot hem, deedt hem stilstaan, en noodzaakte hem, onder het toeduwen van eene menigte onaangename verwijtingen, af te stijgen. Men was verplicht hem een slegt paerd te leenen, waar mede hij bij de Officiers kwam, die zich niet weinig verwonderden, om dat zij hem op zulk een mager beest zagen zitten.

EIZE

nen van deezal worden in op eene sigt-erroepen wor-

blijven, 't zij in

ontmoette de mees-
ngelichen. De on-
eten hunne eigen-
n, was vernede-
erdt gebragt, was
den, zo wel als
deedt veele dui-
ave van York za-
oorwerp waren de
eenige bijzonderhe-
e goederen: onder

Hij was op weg
het middagmaal te
zeer schoon paerd,
che Aides de-Camp.
, en herkende zijn
, deedt hem stil-
het toeduwen van
ngen, af te slijgen.
d te leenen, waar
die zich niet weinig
ulk een mager beest

DOOR NOORD-AMERIKA. 169

in *Virginie, Maryland of Pensilvanie*, en XI.
zullen Regimentswijze blijven, zo veel ^{BRIEF.}
mogelijk zijn zal. Zij zullen de zelfde
soldij trekken, als toegeleid wordt aan
Soldaaten in Amerikaanschen dienst. Een
Officier van ieder Natie, *Engelsche*,
Anspachsche of *Hesfische*, en andere
Officieren op hun woord van Eere, in
de evenredigheid van één tegen vijftig
man, zullen de vrijheid hebben om hun
verblijf te hebben bij hunne Regimen-
ten, dezelve dikmaals te bezoeken, en
op te merken hoedanig zij behandeld
worden. De Officieren zullen ontvan-
gen en onder hen uitdeelen de klederen
en andere noodwendigheden, en men zal
hun Paspoorten geven, wanneer om de-
zelfde verzogt wordt. De Generaal, de
burgerlijke Amptenaars en de andere Of-
ficiers, die niet in dienst zijn, gelijk in
het voorgaande Artikel vermeld is, die
het zullen begeeren, zullen de vrijheid
hebben om op hun woord van Eere te
trekken na Engeland, Nieuw-York, of

XI. eenige andere plaats in Amerika, tegen-
BRIEF. woordig in het bezit der Engelsche Krijgs-
magt, naar hunne verkiezing.

VI. De Graaf DE GRASSE zal hun de noodige schepen bezorgen om hen na Nieuw-York te brengen, naa verloop van tien dagen, te rekenen van de dagtekening deezes, als Parlementsgezinden, en zij zullen blijven op eene plaats, nader te bepalen, tot dat zij zullen te scheep gaan. De Officiers van het burgerlijk Departement van het Leger en van de Zeemagt, zijn mede in dit Artikel begreepen. Aan de zulken, wien men geene schepen zal kunnen leveren, zal men Paspoorten geeven om te land te vertrekken.

VII. De Officiers zullen de vrijheid hebben om Soldaaten bij zich te houden, in de hoedanigheid van Lijfknegten, volgens gewoon gebruik in den Krijgsdienst; die geene Soldaaten zijn, worden niet als Krijgsgevangenen aangemerkt, en zullen met hunne Heeren kunnen vertrekken.

VIII. De

merika, tegen-
gelfche Krijgs-
ing.

ASSE zal hun
en om hen na
aa verloop van
n de dagteke-
sgezinden, en
plaats, nader
llen te fcheep
het burgerlijk
ger en van de
lit Artikel be-
, wien men
n leveren, zal
om te land te

n de vrijheid
zich te hou-
n Lijfnegten,
n den Krijgs-
zijn, worden
angemerkt, en
kunnen ver-

VIII. De

VIII. De Bonnetta - Sloep zal be- XI.
mand en gekommandeerd worden door BRIEF.
haaren Kapitein met zijn Scheepsvolk,
en geheel gelaaten worden aan de be-
schikking van Lord CORNWALLIS, van
het oogenblik af dat de Kapitulatie zal
getekend zijn. Zij zal aan boord nee-
men een *Aide-de-Camp*, om de tij-
dingen over te brengen aan den Ridder
HENDRIK CLINTON. De Soldaaten,
welke hij zal geraaden vinden na Nieuw-
York te zenden, zullen mogen vertrek-
ken, zonder onderzocht te worden, zo
dra zijne brieven en bevelen zullen ge-
reed zijn. Zijne Edelheid verbindt zich
van zijnen kant, dat het fchip wederom
zal gefield worden onder de magt van
den Graave DE GRASSE, indien het de
gevaaren der Zee ontkoome; dat het
geene der openbaare goederen zal invoe-
ren, en dat men aantekening zal hou-
den van de zulken van het Scheepsvolk
of der Soldaaten, welke ontbreken zul-
len, wanneer men ze zal overleveren.

IX. De

XI. IX. De Kooplieden zullen hunnen BRIEF. eigendom behouden, en den tijd van drie maanden genieten om over denzelfden te beschikken of dien na elders te vervoeren; en zij zullen niet als Krijgsgevangenen worden aangemerkt. De Kooplieden zullen over hunne goederen kunnen beschikken. Het Vereenigde Leger zal het regt van voorkeuze bij den inkoop hebben.

X. De inboorlingen of ingezeetenenen van de onderscheidene oorden deezes lands, tegenwoordig binnen York of Gloucester, zullen niet gestraft worden omdat zij zich bij het Engelsche Leger gevoegd hebben.

NB. Men kan in dit Artikel bewilligen, als zijnde geheel van een burgerlijken aart.

XI. Men zal Hospitaalen bezorgen aan de zieken en gekwetsten; zij zullen van hunne eigen Chirurgen worden opgepast, en men zal hun geneesmiddelen en mondbehoefden uit de Amerikaansche

Hos-

EIZE

zullen hunnen
n den tijd van
om over den-
lien na elders te
niet als Krijgs-
ngemerkt. De
hunne goederen
het Vereenigde
voorkeuze bij

f ingezeetenen
oorden deezes
innen York of
gestraft worden
Engelfche Leger

Artikel bewilli-
n een burgerlij-

en bezorgen aan
zij zullen van
worden opge-
geneesmiddelen
Amerikaanfche
Hos-

DOOR NOORD-AMERIKA. 173

Hospitaalen leveren. De Hospitaalen , XI.
welke tegenwoordig te York en Glouces-^{BRIEF.}
ter zijn , zullen afgestaan worden ten
dienste van de gekwetste of zieke En-
gelfchen ; hun zullen Paspoorten gegee-
ven worden om hun levensmiddelen
van Nieuw-York te bezorgen , naar ge-
lange het de gelegenheid zal vorderen.
Men zal Hospitaalen bezorgen voor de
zieken en gekwetsten der beide Bezet-
tingen.

XII. Men zal wagens leveren om de
pakkaadjn te vervoeren der overige Of-
ficieren met de Soldaaten , en van den
Wondheeler , wanneer zij op Marsch
zijn zullen , om de gekwetsten op te
passen. Het gemeen zal dit bekostigen.

XIII. De fchepen en fchuiten in de
beide havens , nevens al hunnen voor-
raad , gefchut , enz. zullen , in den ftaat ,
waar in zij zich bevinden , overgeleverd
worden aan een Officier van de Zeemagt ,
welke daar toe zal benoemd worden.
Vooraf zal men ontfcheepen den eigen-
dom

XI.
BRIEF. dom der burgeren, welken zij, ter hun-
ner bijzondere geruststellinge, geduuren-
de het beleg, aan boord gebragt hadden.

XIV. Men zal geen Artikel der Kapi-
tulatie schenden, onder voorwendzel van
schaêverhaalinge. Indien 'er eenige twij-
felagtige uitdrukkingen voorkoomen, zul-
len zij volgens den gewoone zin en be-
tekenis der woorden verklaard worden.

Gedaan te York, in Virginie, den
achttienden van Wijmaand, 1781.

Getekend, CORNWALLIS, THOMAS, SIMON.

Op den negentienden, ten vier uuren
in den agtermiddag, trokken de Engel-
schen en Hesen af, met opgerolde
Vaandels en slaande Trommels, tuschen
het Fransche en Amerikaansche Leger,
welke aan hun hoofd hadden den Gene-
raal WASHINGTON en den Graaf DE
ROCHAMBEAU; de Bezetting van *Glou-*
cester trok af voorbij de Troepen van
den Heere DE CHOISI. Lord CORN-
WAL-

en zij, ter hun-
 nge, geduuren-
 gebragt hadden.
 rtikel der Kapi-
 oorwendzel van
 'er eenige twij-
 orkoomen, zul-
 onen zin en be-
 klaard worden.
Virginie, den
 nd, 1781.

THOMAS, SIMON.

ten vier uren
 kken de Engel-
 met opgerolde
 smels, tusfchen
 anfche Leger,
 lden den Gene-
 den Graaf DE
 etting van *Glou-*
 e Troepen van
 Lord CORN-
 WAL-

WALLIS hieldt zich ziek, om een voor-
 wendzel te hebben om bij dit bedrijf
 niet tegenwoordig te zijn; hij hadt, zegt
 men, zich aan wanhoop overgegeeven.
 In de daad, in een oogenblik verloor hij
 de vrugt des voorspoeds van veele ja-
 ren; hij zag verdwijnen de glorië van
 een moeilijken Veldtogt, in *Noord-Ca-*
rolina gedaan, een akelig, bijkans onbe-
 woond Land, met oogmerk om *Virginie*
 te veroveren. Een Leger, waar van hij
 wierdt aangebeeden, bestaande uit on-
 geveer zeventuizend man uitgeleezene
 Troepen, was genoodzaakt de wapens
 over te geeven aan eenen zo veragten
 als gehaaten vijand. Twaalfduizend Snap-
 haanen, meer dan tweehonderd stukken
 gewicht en veele kriegsbehoefsten, gingen
 over in handen, die dezelve tegen zijn
 Vaderland zouden gebruiken. Hij be-
 greep, daarenboven, dat de Zeemagt
 'er een nadeel bij leedt van vijftienhon-
 derd Matroozen, van zestig ligte Vaar-
 tui-

XI.
 BRIEF.

XI. tuigen, één schip van vierenveertig stuk-
 BRIEF. ken geschut, en twee Fregatten; als me-
 — de dat de Koophandel der voortbrengzels
 van *Virginie* 'er bij verloor.

De beide Liniën van het Vereenigde Leger wierden meer dan eene Mijl verlengd; de *Amerikaanen* besloegen de rechter zijde. Hunne onevenredigheid van ouderdom en lichaamsgrootte, hunne ongelijke, bemorste en gescheurde klederen, deden de Franschen in een voordeelig licht zich vertoonen; in weerwil van zo veele vermoeijenissen, hadden deeze een zindelijk, krijgshaftig en moedig voorkoomen. Wij allen stonden verbaasd over den welstand der *Engelsche* Troepen, haare menigte en zindelijkheid; wij hadden haar getal niet boven de drieduizend geschat. CORNWALLIS hadt de Soldaaten, vóór de Kapitulatie, de Magazijnen doen open sluiten. Elk hunner was in 't nieuw gekleed; doch deeze rijkdom scheen hen,
 in

renveertig stuk-
egatten; als me-
r voortbrengzels
r.

het Vereenigde
eene Mijl ver-
besloegen de
nevenredigheid
sgrootte, hun-
en gefcheurde
anfchen in een
onen; in weer-
ijenisfen, had-
krijgshaftig en
zij allen fton-
welftand der
re menigte en
haar getal niet
chat. CORN-
ten, vóór de
en doen open
n 't nieuw ge-
fcheen hen,
in

in vergelijking van den elendigen staat der XI.
Amerikaanen, nog dieper te vernede- BRIEF.
ren. Zij durfden hunne oogen tegen
hunne Overwinnaars niet opflaan. De
een-naa den anderen leiden zij hunne
wapens neder op eene bestemde plaats;
om hunne vernedering te verminderen,
hadt men de voorzorge gebruikt om de
aanschouwers van daar te weeren. Bij
hunne wederkomst hadden de *Engelsche*
Officieren de beleefdheid om zelf den ge-
ringften *Franschen* Officier te groeten;
dit deeden zij zelf niet voor de *Ameri-
kaanen* van den hoogften rang. Bij ver-
fcheiden gelegenheden vertoonde zich
deezee haat tusfchen de beide Natiën
openlijk. De Engelschen, die ongewa-
pend te *York* gebleeven waren, hadden
veel te lijden van de Amerikaanen, die
wraak wilden neemen van de plonderin-
gen, aan hunne wooningen gepleegd.
Ik heb de huisvrouw van een Engelsch
Kolonel, met fchreiende oogen, onze
M Of-

XI. Officiëren hooren bidden, dat zij haar BRIEF. *Fransche* wagt wilden geeven, om haar en haare kinderen te beschermen tegen de geweldenaarigen van den *Amerikaanschen* Soldaat. 's Daags naa de Kapitulatie kwamen de gevangen Officiëren onze Loopgraaven bezigtigen, doch toen zij bij die der *Amerikaanen* kwamen, wierden zij door deeze van daar verdreeven. Al den tijd, dien zij te *York* bleeven, zag men hen geene de geringste gemeenschap hebben met de *Amerikaanen*, terwijl ze zeer gemeenzaam omgingen met de *Franschen*, en, bij alle gelegenheden, zich bevljigtiden om hun de blijken van hoogagtinge te betoonen (*).

Ik

(*) De openbaare Nieuwspapieren waren vol van den lof, aan de *Franschen* gegeeven, wegens de kiefsche en edelmoedige behandeling, hun aangedaan. De overwonnen Engelschman heeft ten allen tijde reden gehad om voldaan te zijn over de zegepraalende Franschen. Heeft de zegepraalende Engelschman zo algemeen de dankbaarheid van den overwonnenen Franschman weeten te wekken?

, dat zij haar
n geeven, om
befehermen te-
n den *Ameri-*
ags naa de Ka-
ngen Officieren
gen doch toen
nen kwamen,
n daar verdree-
ij te *York* blee-
e de geringste
de *Amerikaa-*
neenzaam o-
, en, zij alle-
tigden om hun
nge te b'too-

Ik

ren waren vol van
en, wegens de kle-
un aangedaan. De
allen tijde reden ge-
epraalende *Franschen*.
an zo algemeen de
n *Franschman* wee-

DOOR NOORD-AMERIKA. 179

Ik heb deeze ongelukkige kleefstad XI.
doorwandeld. Ik heb gezien hoe de aan- BRIEF.
zinnigste huizen allerwege doorschoo-
ten, en dreigende in te storten; de kost-
baarste huisgeraaden onder derzelver
puinhoopen verplet, of door den schraap-
zuchtigen *Engelschen* Soldaat verbrijzeld.
Lijken van menschen en pierden half
begraaven; hier en daar vanden leden
maaten besmetteden de linnen, en ver-
vulden de ziel met afgrijzen. Op elkan-
der gestapelde Boeken, en deeze puin-
hoopen gezaaid, gaven mij een denkbeeld
van de zeden en den smaak der stadbewoo-
ners; het waren Verhandelingen over
de Christlijke Godsvrugt, of over God-
geleerde geschilstukken; de Geschiede-
nis der *Engelsche* Natie, en van haare
Vastigheden; verzamelingen van Hand-
vesten en Bills; de Werken van den
vermaarden POPE; de vertaaling van de
Proeven van MONTAGNE, van GIL-
BLAS DE SANTILANE, van de Proe-

XI. ve over de Vrouwen, door den Heer
 BRIEF. THOMAS (*).

Het ontwerp van versterkinge, ter verdediginge van *York* en *Gloucester*, is ten eenemaale veranderd. Men maakt de Werken minder uitgebreid; men breekt die der *Engelschen* af, en werpt nieuwe Werken op. Het Veldgeschut is gedeeltlijk te *Williamsburg*, gedeeltlijk te *York*; het zwaar geschut is te *West-Point*, op de Kaarten bekend bij den naam van *Delaware*, eene plaats gelegen tusschen de twee rivieren, welke die van *York* formeeren. Op den veertienden hebben de Troepen een begin gemaakt met de Winterkwartieren te betrekken. De Regimenten *Bourbonnois* en *Koninklijk Tweebrugge* leggen te *Williamsburg*, alwaar het Hoofdkwartier is. Het Regiment *Soissonnois* en de Kompagnien Granatiers en Jaagers van *Sainton-*

(*) 'Er is bijkans geene plaats in Amerika, daar ik het laatstgenoemde Werk niet ontmoet heb.

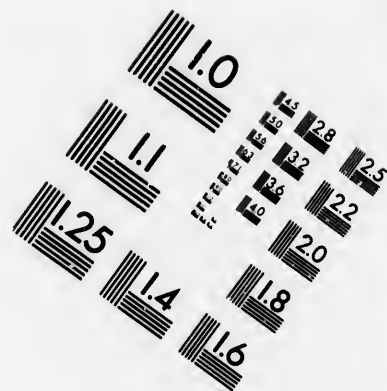
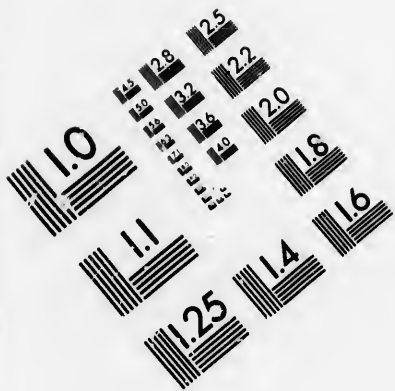
E I Z E

door den Heer

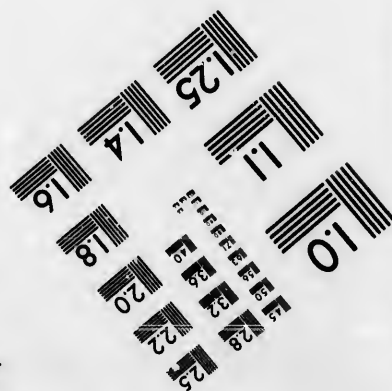
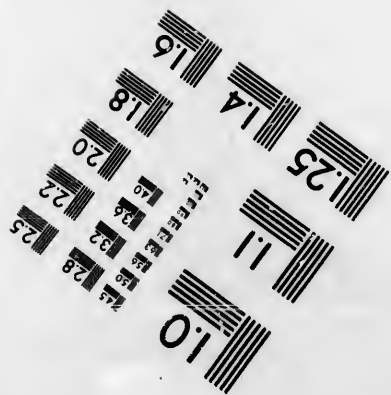
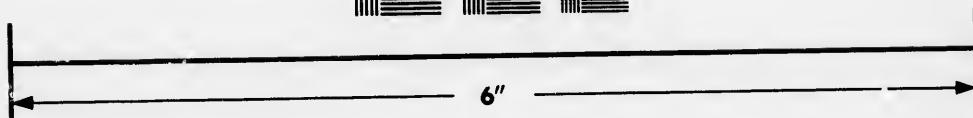
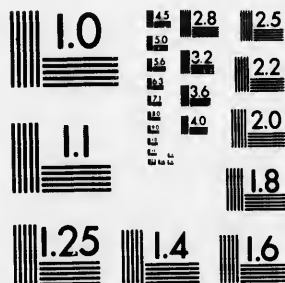
ersterkinge, ter
en *Gloucester*,
erd. Men maakt
itgebroid; men
en af, en werpt.
Het Veldgeschut
nsburg, gedelt-
schut is te *West-*
end bij den naam
aats gelegen tus-
welke die van
den veertienden
n begin gemaakt
n te betrekken.
bonnois en *Ko-*
gen te *Williams-*
kwartier is. Het
en de Kompa-
ngers van *Sain-*
ton-

ts in Amerika, daar ik
moet heb.

**IMAGE EVALUATION
TEST TARGET (MT-3)**

**Photographic
Sciences
Corporation**

23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4503

**CIHM/ICMH
Microfiche
Series.**

**CIHM/ICMH
Collection de
microfiches.**

Canadian Institute for Historical Microreproductions / Institut canadien de microreproductions historiques

© 1985

DOOR NOORD-AMERIKA. 181

tonge leggen te *York*; het overige ge- XI.
deelte van het Regiment *Saintonge* is BRIEF.
verspreid ten platten lande, tusſchen
York en *Hampton*. De laatstgenoemde
plaats, aan de *James-Rivier* gelegen,
wordt door het Legioen van LAUZUN
bezet.

Ik ben, enz.

DE

...

T W A A L F D E B R I E F .

Veldtocht van BOURGOYNE. Vergelijking tusfchen BOURGOYNE en CORNWALLIS. Misflagen des laatstgemelden.

YORK, 14 November, 1781.

M I J N H E E R !

XII. **D**eeze Oorlog, welks uitflag zo twijfelagtig zijn moest, vertoont ons twee gebeurtenissen, bijkans zonder voorbeeld van den zelfden aart: twee krijgsgevangen genomen Legers, hebbende aan hun hoofd vermaarde Veldoversten. Wie van beiden heeft getoond de meeste bekwaamheden, de meeste werkzaamheid te bezitten? Wie heeft de grootfte hinderpaalen ontmoet, en de grootfte misflagen begaan? Ooggetuige geweest zijnde van de verrigtingen van den eenen, omringd wordende van perfoonen, die
aan-

BOURGOYNE. *Vergelij-*
BOURGOYNE en CORN-
en des laatstge-

, 14 November, 1781.

is uitflag zo twij-
ertoont ons twee
zonder voorbeeld
twee krijgsgewan-
hebbende aan hun
doversten. Wie
nd de meeste be-
ste werkzaamheid
t de grootste hin-
de grootste mis-
uige geweest zijn-
n van den eenen,
n perfoonen, die
aan-

aanschouwers geweest zijn van die des XII.
anderen, en voor mij hebbende omstan- BRIEF.
dige en getrouwe verhaalen, zal ik het
waagen, eenige bedenkingen voor te
draagen.

Laaten wij vooraf met een vlugtig oog
naagaan den Veldtogt van BOURGOY-
NE; wij zullen daar door te beter be-
voegd zijn om hem met zijnen *Mede-On-*
gelukkige te vergelijken.

BOURGOYNE, begaafd met een
werkzaam vernuft en onderneemvollen
aart, beziel van de zucht tot glorië, be-
gunstigd en beschermd door het *Londen-*
sche Hof, hadt geen gebrek aan eenige dier
middelen, die hem op een luisterrijken
voorspoed konden doen hoopen. Zijn
Leger was zamengesteld uit zeventui-
zendhonderddrieënzeventig man geregel-
de Troepen, deels *Engelschen*, deels
Duitschers, het Corps Artilleristen
daar niet onder begreepen, en uit
nog zeven of achthonderd man, onder
bevel van Kolonel SAINT-LEGER.

XII. Men voegde hem Officieren toe van erkende verdiensten, en men voorzag hem van een aanzienlijken sleep Artillerij, en van allerlei soort van Krijgsbehoeften: CARLETON, Gouverneur van *Canada*, wien de bezorging van dit alles was aanbevolen, verzuimde niets van 't geen kon dienen om den Veldtogt van een gelukkigen uitflag te verzekeren. De diensten, welke deeze Landvoogd hadt gedaan; de behoudenis van Canada, welke aan hem moest worden toegeschreeven; de volmaakte kennis, welke hij van 't Land bezat: om alle deeze redenen, zou hij na het opperbevel hebben mogen dingen. Hij was verheven genoeg van ziel om deeze onregtvaardigheid te vergeeten. (*) Hij tradt zelf in onderaandeling

(*) Zedert is hij benoemd tot Kommandant-Generaal van *Noord-Amerika*, in de plaats van CLINTON. In alle landen der waereld zijn 'er rampen noodig, om de Kuiperij te doen zwijgen en der Verdienste eene onpartijdige regtvaardigheid te doen wedervaren;

eren toe van er-
 en voorzag hem
 ep Artillerij; en
 Krijgsbehoefte:
 neur van *Can-*
 an dit alles was
 niets van 't geen
 rogt van een ge-
 eren. De dien-
 voogd hadt ge-
 Canada, welke
 toegefchreeven;
 welke hij van 't
 ze redenen, zou
 ben mogen din-
 genoege van ziel
 heid te vergee-
 in onderiande-
 ling

t Kommandant-Generaal
 de plaats van CLIN-
 l zijn 'er rampen noo-
 twijgen en der Verdien-
 eid te doen wedervaa-
 ren;

ling met de woeste Natiën, (hoewel XII.
 zulks tegen zijnen raad gefchiedde,) en ^{BRIEF.}
 verwierf van haar eene aanzienlijke ben-
 de Troepen. De onbestendige, grillige
 en onhandelbaare aart deezer Volken,
 hunne barbaarsche en bloeddorftige ze-
 den, hunne plonderzucht, hun gebrek
 aan goede trouwe in het naakoomen hun-
 ner verbintenissen: dit alles wederhieldt
 de *Engelfchen* niet van het verlangen
 om hen tot deelgenooten hunner verove-
 ringen te stellen. BOURGOYNE deedt
 tot hen eene welspreekende aanspraak,
 aan de oevers van het Meir *Cham-*
plain, om hunnen Krijgsmoed te doen
 ontvlammen, en hunne barbaarsheid te
 beteugelen. Maar wat zal men ver-
 wagten van de welspreekendheid van
 menschen, die zelf de naamen van
 bil-

ren; te dikmaals neemt men daar toe de toevlugt,
 wanneer het geen tijd meer is om 'er voordeel mede te
 doen.

XII. billijkheid en menschtievendheid niet
 BRIEF. kennen (*)?

Al-

(*) Deze Wilden, in verscheiden Stammen verdeeld, bezitten meer of min barbaarsche zeden. Veele hunner neemen de Bekkeneelen der vijanden, welke zij in den Oorlog gevangen neemen, draagen derzeiver halsriokken in triumf, en drinken hun bloed. Den Spanjaarden heeft men hunne wreedheden verweeten tegen de inwooners der Landen, van welke zij zich verzekerd hebben; 't schijnt dat men de *Engelsche* Volkplantingen dergelijke verwijtingen zou kunnen toevoegen. De volgende Aanspraak, door een Hoogleeraar van *Williamsburg* mij medegedeeld, waar van wij hier de Vertaaling laten volgen, kan hier van ten bewijze dienen. Zij kan ons tevens leeren, met welk een mannelijken nadruk deze Wilden zich weeten uit te drukken.

REDEVORRING gedaan door den *Wilde* LONAN, in eene algemeene Vergadering; toegezonden aan den Heer Gouverneur van Virginie, den elfden van Mei (†) 1754.

„ LONAN zal zich nimmer verzetten tegen het
 „ sluiten van den Vrede met de Blanke menschen (§),
 „ dien men voorstaat. Gij weet dat hij nimmer wist
 „ wat Vreeze was, en dat hij in de Gevegten nooit
 „ op

(†) Waarschijnlijk betekent dit woord Maan- of Zonne-Maand.
 (§) De Europeaanen.

lievendheid niet

Al-

erfcheiden Stammen ver-
 arbaarsche zeden. Vee-
 eelen der vijanden, wel-
 n neemen, draagen der-
 drinken hun bloed. Den
 wreedheden verweeten
 a, van welke zij zich ver-
 men de *Engelsche* Volk-
 en zou kunnen toe-
 ak, door een Hoogleer-
 egedeeld, waar van wij
 , kan hier van ten be-
 vens leeren, met welk
 Wilden zich weten ult

or den *Wilde* LONAN,
 ring; toegesonden aan
 Virginie, den elfden van

er verzetten tegen het
 Blanke menschen (\$),
 weet dat hij nimmer wist
 hij in de Gevegten nooit
 ,, op

oord Maan- of Zonne-Maand.

Allergelukkigst slaagde BOURGOYNE XII.
 in den aanvang zijner krijgsverrigtingen BRIEF.
 voor *Ticonderago*. Deze plaats, in
 den jaare 1756, door de Franschen ge-
 bouwd, legt ten Westen, nabij de Eng-
 te, door middel van welke de wateren
 van het Meir *George* gemeenschap heb-
 ben met de wateren van het Meir *Cham-*
plain, op eenen uithoek met rotzen be-
 zaaid, aan drie kanten van water be-
 spoeld.

„ op de vlugt getoogen is. Niemand bemint de Blan-
 „ ke menschen meer dan ik. De Oorlog, dien wij
 „ tegen hen gevoerd hebben, is langduurig en aan
 „ beide kanten wreed geweest. Beeken bloeds hebben
 „ allerwege gestroomd, zonder dat iemand 'er eenig
 „ voordeel van getrokken hebbe. Ik herhaal het,
 „ laaten wij met deeze lieden den Vrede maaken; ik
 „ vergeef hunne ongelijken; het belang van mijn land
 „ vordert het. Ik vergeef zelf, dat onderdaags de
 „ Majoor . . . . . onbermbartig, in een schutje,
 „ deedt vermoorden mijne Vrouw en Kinderen, mijn
 „ Vader en Moeder, en alle mijne bloedverwanten.
 „ Men prikkelde mij tot wraake . . . . . Ik was
 „ wreed in weerwil van mij zelven . . . . . Ik zai
 „ wel vergenoegd sterven, indien mijn Vaderland in
 „ vrede zij: maar, wanneer LONAN niet meer zijn
 „ zal, wie zal dan over hem een traan storten?”

XII. spoeld. Het gedeelte , welk aan het BRIEF. Vaste Land vast is , is of met een diepen Moeras bedekt , of wordt door de oude Fransche Liniën verdeedigd. De Amerikanen hadden 'er nieuwe Werken nevens gevoegd , met verscheiden Verschansingen , bij hen onder den naam van Blokhuisen bekend. Daarenboven hadden zij versterkt den top en den voet eens zeer hoogen bergs , aan de andere zijde tegen het Oosten gelegen ; hij draagt den naam van *Berg der Onafhankelijkheid*. Wijders hadden zij , met eene verbaazende onverzaagdheid en naarstigheit , deeze twee posten weeten zamen te voegen , door middel van een vliegende brug over de Engte , rustende op tweeëntwintig zeer zwaare paalen , ieder vijftig voeten lang , en twaalf breed , met ijzere krammen en zwaare ketens aan elkander verbonden.

Het Meir *Champlain* wierdt , aan de zijde der Brug , verdeedigd door een Staketzel , van balken gemaakt , en insgelijks

lijks met ketens zamen gevoegd. Door XII. dit middel hadden zij niet flegts eene BRIEF. wederzijdsche gemeenschap vastgesteld tusfchen de twee poften, maar ook aan den Noordkant allen toegang te water afgefneeden.

Hoewel *Ticonderago* zeer hoog ligge, wordt het, nogthans, door een anderen Berg, *Suiker-heuvel* (*) genaamd, beftreken. De *Amerikaanen* hadden het in beraad geleid, of zij dien berg zouden verfterken; doch zij waren van oordeel, dat, in vergelijking van de midde-len van verdeediging, hunne Werken reeds uitgebreidheids genoeg hadden; zij hoopten dat de moeilijkheid der aannaderinge en de ongelijkheid der rotzen den vijand zouden beletten om voordeel te doen met dezelfs ligging.

Het Koninklijk Leger trok met omzigtigheid voort langs de beide oevers van

(*) Deze heuvel wordt aldus genaamd, omdat hij in gedaante naar een Suikerbrood gelijk.

XII. van het Meir, hebbende in het Middel-
BRIEF. punt de Vloot, welke binnen het bereik
van des vijands geschut ten anker lag.
Op het naderen van den rechter vleu-
gel, verlieten de *Amerikaanen*, tot groo-
te verwondering der Koningsgezinden,
hunne werken aan de zijde van het Meir
George, en staken 'er den brand in. De
Generaal Majoor PHILLIPS nam bezit
van den voordeeligen post van den Berg
Hope, die, behalven dat dezelve hunne
Liniën bestreek, hun de gemeenschap
met het Meir affneedt. Even weinig
moeds betoonden zij in alle de posten aan
deezc zijde.

Het Leger trok met den zelfden spoed
voort aan de andere zijde, en sloot wel-
haast alle de Werken in. De voordee-
len, welke de Suiker-heuvel aanbodt,
deeden het besluit neemen om aldaar
Redouten op te werpen. De wegen,
welke men moest aanleggen op een hel-
lend en rotsagtig vlak, verhinderden den
Ma-

e in het Middelen het bereik ten anker lag. en rechter vleu- kaanen, tot grootingsgezinden, jde van het Meir en brand in. De LIPS nam bezit ost van den Berg t dezelve hunne de gemeenschap . Even weinig alle de posten aan

en zelfden spoed e, en sloot wel- n. De voordee- uevel aanbodt, emen om aldaar en. De wegen, eggen op een hel- verhinderden den Ma-

DOOR NOORD-AMERIKA. 191

Majoor PHILLIPS niet om ze spoedig XII.
in staat te stellen.

BRIEF.

Thans hielden de *Amerikaansche* Generaals krijgsraad; en om dat de werklie- den niet half voltallig waren, de Wer- ken vermenigvuldigd wierden terwijl de handen verminderden, en de plaats bin- nen den tijd van vierentwintig uren zou worden ingeslooten, wierdt met eenpaarige stemmen beslooten dezelve te rui- men; dit wierdt straks ten uitvoer ge- bragt. Men heeft hun verweeten, „ Dat „ indien hunne eigen sterkte niet toerei- „ kende ware om de plaats te verdeedi- „ gen, waarom bragten zij hunne Troe- „ pen, hunne Artillerij en Magazijnen „ niet op eene verzekerde plaats, en „ vernielden zij hunne Versterkingen „ niet, vóór de aankomst des vijands? „ Waarom wagten zij tot dat ze inge- „ slooten wierden, tot zo verre dat hun- „ ne aftogt veel nadeeliger wierdt dan „ eene Kapitulatie, op aanneemelijke „ voorwaarden, en minder nadeelig, dan „ in

XII. „ in gevalle de Vestingwerken stormen-
BRIEF. „ derhand waren ingenoomen geweest? ”

— Zij bragten hunne pakkaasje, hunne artillerij en levensmiddelen aan boord van een schip, en meer dan tweehonderd Schuiten, gedekt door vijf Galeien, zetteden koers na *Skenesborough*, terwijl het Leger na den kant van *Castle-Town* trok.

Al vroeg in den volgenden morgen ontdekten de Koningsgezinden de verhaaste vlugt der *Amerikaanen*, en namen de Vestingwerken en de Brug in bezit. Dit ontzaglijk gevaarte, welk twintig maanden arbeidens hadt gekost, wierdt in minder tijds afgebroken, dan 'er noodig zou geweest zijn om het te beschrijven. Reeds ten vijf uren in den ogtend hadden de Fregatten *the Royal-George* en *the Inflexible* een vrijen doortogt, en BOURGOYNE zette straks den vijand te water naa, terwijl de Troepen reeds in optogt waren. BOURGOYNE agterhaalde hem nabij den Waterval van *Skenes-*
nes-

stingwerken stormen-
genoomen geweest?"
akkaadje, hunne ar-
ddelen aan boord van
er dan tweehonderd
oor vijf Galeien, zet-
nesborough, terwijl
ant van *Castle - Town*

n volgenden morgen
gsgezinden de verhaas-
kaanen, en namen de
de Brug in bezit. Dit
, welk twintig maan-
t gekost, wierdt in
roken, dan 'er noodig
om het te beschrijven.
ren in den oggend had-
the Royal - George en
vrijen doortogt, en
te straks den vijand te
de Troepen reeds in
BOURGOYNE agter-
den Waterval van *Ske-*
nes-

nesborough; hij nam twee Galeien, de XII.
drie andere vloogen in de lucht. De ^{BRIEF.}
Amerikaanen, zich thans aan hunne
wanhoop overgeevende, staken den brand
in hunne Schuiten, in hunne Molens,
in hunne Vestingwerken, en namen de
vlugt in de boschen, van alle hulp en
bijstand verlaaten.

De verwarring en verlegenheid heerschen
insgelijks ter linker zijde. De Sol-
daaten hoorden niet meer de stemme
hunner Opperhoofden. De Brigadier
FRAZER voegde zich bij de Agterhoede
met zeer slegte Troepen, tastte ze aan
in de verwaging van den Generaal
REISDEL. In 't eerst verdedigden zich
de *Amerikaanen*; doch op de aankomst
van deezen namen zij de vlugt, naa al-
voorens veel volks te hebben verloren,
en onder deeze den Kolonel FRANCIS,
hunnen Kommandant, een der dapperste
Officieren van hunnen Aanhang. De Ge-
neraal SAINT-CLAIR, die de Voor-
hoede gebodt, van deeze heillooze we-
N der-

XII. der spoeden de tijding bekoomen hebben. **BRIEF.** de, wierp zich in de boschen, onzeker of hij na het bovenste gedeelte van *Connecticut* zou trekken, of na het Fort *Edward*. De Kolonel *HILL* wierdt, met het negende Regiment van *Skenesborough*, na het Fort *Anna* afgevaardigd. Op zijnen weg derwaarts ontmoette hij eene Bende, zesmaalen talrijker, zegt men, dan de zijne; naa drie uren strijdens, versloeg hij dezelve. De *Amerikaanen* staken den brand in het Fort *Anna*, en vlugtten na het Fort *Edward*, aan de *Hudson-Rivier* (*).

SAINT-CLAIR naderde het Fort *Edward*, gekommandeerd door den Generaal *SCHUYLER*, met het overschot van zijn Leger, naa een optogt van zeven dagen, in den allerbeklaaglijksten toestand; meer dan men zich verbeelden kan, hadt hij geleeden, door de slechte hoedanigheid van het water, en door gebrek

(*) Anders ook de *Noordlijke Rivier* genaamd.

gekoomen hebben-
 boschen, onzeker
 gedeelte van *Con-*
 of na het Fort *Ed-*
 LL wierdt, met het
Skenesborough, na
 rdigd. Op zijnen
 ette hij eene Ben-
 r, zegt men, dan
 ren strijdens, ver-
 e *Amerikaanen* sta-
 t Fort *Anna*, en
Edward, aan de
 derde het Fort *Ed-*
 rd door den Gene-
 met het overfchot
 een optogt van ze-
 allerbeklaaglijksten
 men zich verbeelden
 en, door de flegte
 water, en door ge-
 brek
 rdlijke Rivier genaamd.

DOOR NOORD-AMERIKA. 195

brek aan klederen en levensmiddelen. XII.
 Andere vlugtelingen, even zeer door ^{BRIEF.}
 vermoeijenissen afgemat, en hunnen raad
 ten einde, voegden zich aldaar nevens
 hem.

BOURGOYNE toog op weg van
Skenesborough, met oogmerk om zich
 na het Fort *Edward* te begeeven; zijn
 optogt was zeer moeilijk, hoewel dezel-
 ve van korten duur was. Maar het land
 is aldaar zo woest, zo eenzaam, zo zeer
 van moerasfen en beeken doorsneeden,
 en de vijand hadt deeze zwaarigheden,
 door het om verre houwen van eene me-
 nigte boomen, zodanig vermenigvuldigd
 en vergroot, dat men onmogelijk zich
 een denkbeeld kan yormen van 't geen
 hij hadt te lijden. Hij moest meer dan
 veertig bruggen en dijken aanleggen; een
 van dezelve, van stammen van boomen
 gemaakt, was meer dan eene [*Engel-*
sche] Mijl lang. Hij zou, in de daad,
 deeze zwaarigheden hebben kunnen ver-
 mijden, door zijnen weg over *Ticonde-*

XII. *rage* te neemen; maar hij was beducht
 BRIEF. dat eene beweging agterwaarts de Ame-
 rikaanen den tijd zou geeven om van
 hunne verlagenheid te bekoomen, en
 het ijvervuur zijner Troepen zou ver-
 dooven.

't Verdient hier onze opmerking dat
 te midden van deeze wederspoeden
 en algemeene ontsteltenisse, nogthans
 geen gewest van *Amerika* daar door
 eenige genegenheid liet blijken tot de
 geringste onderwerping. Het gevaar
 deedt zelf den moed niet zakken aan de
 Provincien, die meest bloot lagen; met
 den grootsten ijver, zo wel als het Con-
 gres, waren zij werkzaam om den vijand
 te verdrijven. Men zondt ARNOLD
 na het Leger in het Noorden, met een
 sleep van zwaar geschut, welke hem
 door WASHINGTON bezorgd wierdt.
 Bij zijne aankomst plaatste hij de Troe-
 pen van *Saratoga* bij *Still-water*, om
 aldus te beter in staat te zijn tot het be-
 lemmeren van den Kolonel SAINT-LE-

E REIZE

aar hij was beducht
 agterwaarts de Ame-
 u geeven om van
 te bekoomen, en
 Troepen zou ver-

onze opmerking dat
 eeze wederspoeden
 eltenisfe, nogthans
Amerika daar door
 liet blijken tot de
 ping. Het gevaar
 d niet zakken aan de
 est bloot lagen; met
 zo wel als het Con-
 zaam om den vijand
 n zondt ARNOLD
 Noorden, met een
 schut, welke hem
 N bezorgd wierdt.
 laatste hij de Troe-
 bij *Still-water*; om
 at te zijn tot het be-
 Kolonel SAINT-LE-
 GER,

DOOR NOORD-AMERIKA. 197

GER, die tot aan de rivier *Mohawk* was XII.
 voortgetrokken. Veel hadden zijne BRIEF.
 Troepen bij aanhoudenheid van de Wil-
 den te lijden; zelf waren de poogingen
 van BOURGOYNE niet in staat om hun-
 ne wreedheid te beteugelen: vrienden
 zo wel als vijanden waren 'er het slag-
 offer van. De moord van Mifs CREA
 vervulde alle harten met afgrijzen; zij
 bevondt zich toenmaals in de onschuld
 der jeugd en in den bloei der schoonheid.
 Haar Vader was de Koningsgezinden
 toegegaan, en op den eigensten dag, op
 welken zij het slagtoffer hunner barbaars-
 heid wierdt, hadt zij een Engelsch' Offi-
 cier tot Echtgenoot genomen.

Zo afgrijzelijke Tooneelen verbitter-
 den het volk, vermeerderden hunnen
 haat tegen eene Regeering, bekwaam
 om hulpbenden aan te neemen, meer
 geschikt om menschen te verdelgen, dan
 te onder te brengen, welke zij onder-
 daanen noemde.

't Waren niet meer de regten
 N 3 van

XII. van 't Vaderland, welke de Amerikaanse zich verplicht vonden te verdeedigen; het waren ook de regten der Natuur. Elk Landzaat wierdt Soldaat; en wanneer hunne geregelde Krijgsmagten vernietigd scheenen, verspreidde de wanhoop andere, in grooter getal en meer geducht, in de boschen, op de bergen en rondom de moerasfen.

Thans begon het Leger van BOURGOYNE met zwaarigheden te wortelen in de nabuurschap van het Fort *Edward*; zij vermeerderden, naar gelange het verder trok. Geduurende den tijd van veertien dagen hieldt het zich onledig met het overvoeren van vaartuigen en levensmiddelen uit het Fort *George* na de rivier *Hudson*, zijnde een afstand van meer dan achttien Mijlen. Deeze overmaatige arbeid kon den tijd en de kosten niet goed maaken, welke daar aan besteed waren. Hij kon niet het derde gedeelte der paerden ontvangen, die hem uit *Canada* wierden toegezonden, ter

like de Amerikaanen te verdeedigen; regten der Natuur; Soldaat; en elde Krijagsmagten erfpreidde de winter getal en meer en, op de bergen en.

leger van BOURNEEDEN te wortelen het Fort *Edward*; ar gelange het verden tijd van veerzich onledig met vaartuigen en leen. Deze overn tijd en de kosten welke daar aan beniet het derde getvangen, die hem toegezonden, ter oor-

oorzaake van de langduurigheid van den XII. weg; van de menigte der overtogten BRIEF. over het water; en hij kon met dit alles geene honderd Osfen te zamen brengen. Een aanhoudende zwaare Regen vermeerderde deeze zwaarigheden. Hij bevondt zich, derhalven, in de onmogelijkheid om Magazijnen op te richten ter voortzettinge van zijne verrigtingen.

Hij vernam dat de Kolonel SAINT-LEGER in deezen oord was aangekomen, en het oog hadt op het Fort *Stanwix*. Met reden was hij van oordeel dat indien hij den vereischten spoed maakte om in de voorbaat te zij, het hem gelukken zou den vijand tusfchen twee vuuren te besluiten, indien hij het durfde onderneemen om na de *Mohawk* voort te trekken, in gevalle SAINT-LEGER in zijnen aanval gelukkig slaagde; of anderszins zou hij den vijand noodzaaken te rug te deinzen en eene afgelegenier wijkplaats op te zoeken; 't geen hem, gevolglijk, het landschap *Mohawk* geopend,

XII. pend, en de middelen zou aan de hand
BRIEF. gegeven hebben om de Vereeniging
 ten uitvoer te brengen.

Hoe wel overleid dit Ontwerp ook weezen mogt, hij was niet in staat om het ten uitvoer te brengen, bij gebrek aan de noodige levensmiddelen, tot het aanleggen van een zo langen keten van posten met het Fort *George*, als mede om dat de vijand eene Bende Troepen hadt bij *White-Creek*, genoegzaam in staat om dien keten te breeken.

Hierom zag hij af van dit ontwerp, en wierdt vervolgens bedagt op middelen om *Benington* te verrasfen, alwaar de Amerikanen eene groote menigte koorn en vee hadden opgeslagen. *Benington* legt tusfchen de armen der riviere *Hoo-fick*, ongeveer twintig mijlen ten Oosten van *Hudson*, eene plaats van weinig aangelegenheids, en, door haare ligging, onbekwaam om van merkelyk aanzien te worden, zonder eene standsverwifeling. Hij stelde het bewind deezer onderneemin-

zou aan de hand
de Vereeniging

dit Ontwerp ook
niet in staat om
ngen, bij gebrek
middelen, tot het
langen keten van
George, als mede
Bende Troepen
genoegzaam in
breeken.

dit ontwerp, en
ngt op middelen
nsfen, alwaar de
te menigte koorn
gen. *Benington*
der riviere *Hoo-*
nijen ten Oosten
s van weinig aan-
or haare ligging,
rkelijk aanzien te
andsverwifeling.
deezzer ondernee-
min-

minge in handen van *BEAUM*, een XII.
Duitsch' Kolonel, en gaf hem vijfhonderd ^{BRIEF.}
man, en twee stukken geschut. Om te
beter in staat te zijn van nut te kunnen
trekken uit deeze voordeelen, sloeg hij
zich neder aan de tegenoverzijde van
Saratoga, en leide een schipbrug aan,
over welke hij de Voorposten deedt trek-
ken. Gedurende deezen tijd, hadt de
Bende van Kolonel *BREYMAN*, uit ligt
voetvolk bestaande, post gevat te *Bal-*
tenkill, met oogmerk, indien het noo-
dig ware, om Kolonel *BEAUM* te on-
dersteunen. Gedurende zijnen optogt
viel de laatstgenoemde aan op een klein
vijandlijk Convooi, welk hij opligte.
Doch gebrek aan paerden en vragtwagens
maakten zijn' optogt zo moeilijk en lang-
duurig, dat de Amerikanen kennis kree-
gen van zijn voorneemen; en tijds ge-
noeg hadden om zich tot zijne komst in
gereedheid te brengen. De Kolonel, bij
de annadering der plaatze, vernomen
hebbende dat zijne magt niet toereiken-

XII. de was om den aanval te beginnen , floeg
 BRIEF. zich neder op een voordeeligen post ,
 en zondt een Bode aan den Generaal.
 Straks kreeg BREYMAN order om Kolonel BEAUM te gaan versterken. Zijn optogt was langduurig en moeilijk ; hij hadt veel te lijden van het slegt water , van de kwaade wegen ; door gebrek aan paerden en vragtwagens : en een zwaare Regen deedt zijnen marsch nog ongelukkiger worden.

De Generaal STARKE , die het bevel voerde over de Landmagt te *Benington* , voorkwam hunne vereeniging. Op den zestienden van Oogstmaand tastte hij Kolonel BEAUM aan. In 't eerst was deeze van meening dat hij de hulptroepen aanvoerde , welke hij verwagtte. Hij boodt een allerkloekmoedigsten tegenstand ; doch zijne kleine verschansingen aan alle zijden vernield zijnde , vlugtten de *Indiaanen* , de Provinciaalen en de Engelsche Troepen in de boschen ; hij behieldt niets behalven zijne *Duitschers* ,
 dic,

te beginnen, sloeg
ordeeligen post,
an den Generaal.
N order om Ko-
versterken. Zijn
en moeilijk; hij
het slegt water,
door gebrek aan
s: en een zwaare
rsch nog ongeluk-
E; die het bevel
gt te *Benington*,
eniging. Op den
maand tastte hij
In 't eerst was
t hij de hulptroe-
hij verwagttē. Hij
noedigsten tegen-
ne verschansingen
zijnde, vlugtten
vinciaalen en de
e boschen; hij be-
zijne *Duitschers*,
die,

die, naa hun Buskruid verschooten te XII.
hebben, met den sabel in de vuist op ^{BRIEF.}
den vijand indrongen, en ten langen
laatste genoodzaakt waren zich krijgsge-
vangen over te geeven, naa dat zij hun-
nen Kolonel hadden zien sneuvelen.

BREYMAN verscheen kort naa dit
gevegt, zonder daar van narigt te heb-
ben ontvangen. In stede van vrienden,
zag hij zich eensklaps omringd van Ame-
rikaansche Troepen. De vermoedheid
en magteloosheid zijner Bende weder-
hieldt haar niet om een kloekmoedigen
tegenstand te bieden. Hij verjaagde den
vijand van twee of drie hoogten. Ein-
delijk moest hij voor de overmagt buk-
ken, en naa alle zijne krijgsbehoeften
verschooten te hebben, deedt hij een
zeer moeilijken aftogt, met agterlaating
van twee zwaare stukken geschut. Het
verlies, in deeze beide ontmoetingen;
bedroeg tuschen de vijf en zeshonderd
man. Voor de eerste maal toonde de
Fortuin een gunstig gelaat aan de Ameri-
kaa-

XII. kaanen, in den Oorlog in het Noorden, zints het overlijden van den Generaal BRIEF. MONTGOMMERY. De Land-Militie gevoelde zich in staat om geregelde Krijgsmagten te kunnen overwinnen; een gevoelen van meerder aangelegenheid, dan het verlies van een gewigtigen Veldslag bij andere gelegenheden.

In 't eerst liep het geluk SAINT-LEGER eenigzins mede in de belegering van *Stanwix*. De Generaal HARKIMER verscheen aan het hoofd van negenhonderd man Land-Militie, om het Fort te verdedigen. SAINT-LEGER, vreezende in zijne verschansingen te zullen aangetast worden, leide eenige Reguliere en Wilde Troepen in eene hinderlaage. De Landmagt, een onbegrijpelijk stuk, in de daad, in een land, alwaar deeze soort van oorlog voeren gemeen is, schoot blindelings derwaarts; zij verloor 'er zeer veel volks, en kon niet dan met de uiterste moeite zich wederom zamenvoegen. De Gouverneur,
van

in het Noorden,
den Generaal
Land-Militie ge-
regelde Krijgs-
vinnen; een ge-
legenheid, dan
gigtigen Veldslag

ik SAINT-LE-
de belegering
neraal HARKI-
hoofd van ne-
Militie, om het
SAINT-LEGER,
schansingen te
, leide eenige
oepen in eene
agt, een onbe-
d, in een land,
orlog voeren ge-
ings derwaarts;
volks, en kon
noeite zich we-
e Gouverneur,
van

van het gebeurde narigt gekreegen heb- XII.
bende, schoot toe om eene afwending BRIEF.
te maaken, drong door tot in de Leger-
plaats, plonderde dezelve, voerde van
daar zeer veele dingen, die hem ontbra-
ken, en maakte etlijke gevangenen. De
Kolonel SAINT-LEGER verzuimde niets,
naa zijne overwinning, om de belegerden
tot de overgaave te beweegen. De Gou-
verneur was doof voor zijne dreigemen-
ten, zo wel als voor zijne beloften. De
Indiaanen hadden in het jongste gevegt
niet den buit bemagtigd, waar mede men
hen geveid hadt; zij hadden verschei-
den hunner Opperhoofden, om hunne
onverzaagdheid beroemd, verlooren. Zij
verstonden dat ARNOLD, met duizerd
man, tot ontzet der plaatze, in aantogt
was, en dat BOURGOYNE schaakmat
gezet was. Toen steeg hunne misnoegd-
heid en woede ten hoogsten toppunte.
In weerwil van alles, 't geen men onder-
nam om hen tot bedaaren te brengen en
tot blijven te beweegen, verlieten zij
de

XII. de Legerplaats, naa dat zij de Officieren BRIEF. bestoolen, de Magazijnen geplunderd, en de Soldaaten vermoord en van hunne wapens beroofd hadden; en noodzaakten alzo den Kolonel SAINT-LEGER om in allerijl het beleg op te breeken, met agterlaating van een gedeelte zijner pakkaasje. Deeze laatste tijding deedt de blijdschap en het vertrouwen der Amerikanen ten hoogsten toppunt stijgen. GANSEVORT en WELLET, die de plaats verdedigd hadden, wierden, nevens den Generaal STARKE en den Kolonel WARREN, op de lijst gesteld van de Verlosfers des Vaderlands.

BOURGOYNE, bij aanhoudendheid niet dan met groote moeite levensmiddelen uit het Fort *George* haalende, trok over de rivier *Hudson*, omtrent het midden van Herfstmaand; de vijand bevondt zich toenmaals in de nabuurschap van *Still-water*. Het Ministerie en het Parlement hebben zedert onderzocht, of deeze stap noodzaaklijk en op den rechten tijd

dat zij de Officieren
gaziinen geplunderd,
moord en van hunne
len; en noodzaakten
SAINT-LEGER om
op te breeken, met
gedeelte zijner pak-
ste tijding deedt de
trouwen der Ameri-
en toppunt stijgen.
WELLET, die de
adden, wierden, ne-
STARKE en den Ko-
p de lijst gesteld van
aderlands.

bij aanhoudendheid
e moeite leevensmid-
eorge haalende, trok
on, omtrent het mid-
and; de vijand be-
ls in de nabuurschap
het Ministerie en het
zedert onderzocht, of
lijk en op den rechten
tijd

tijd gedaan ware. 't Blijkt niet dat men XII.
'er eenige voldoende redekaveling tegen BRIEF.
heeft aangevoerd. 't Blijkt, in tegen-
deel, dat BOURGOYNE daar toe was
overgegaan, niet alleen in gevolge der
toenmalige omstandigheden, maar ook in
gevolge der Instruktien van het Hof.
Vervolgens trok hij voort, langs bedek-
te en niet zeer gebruikelijke wegen, langs
de rivier, aan de zijde des vijands, zijn-
de van denzelven alleen door een niet
zeer dicht bosch afgescheiden. Hij stel-
de zich aan het hoofd der *Engelsche* Li-
nie, welke den rechter Vleugel uit-
maakte. Deeze Vleugel wierdt gedekt
door den Generaal FRASER en den Ko-
lonel BREYMAN, met de Granatiers
en de ligte Infanterij, gedekt door de
Indiaanen, de Provinciaalen en de *Ca-*
nadiaanen. De linker Vleugel en de
Artillerij, onder bevel van de Majoors
PHILLIPS en REIDSEL, volgden langs
den kant der Riviere.

De Amerikaanen toonden zich gemoe-
digd,

XII. digd, om de Linie der *Engelfchen* in
 BRIEF. de zijde aan te tasten. Niet weinig ston-
 den deeze verwonderd over de onver-
 zaagdheid, met welke de vijanden den
 aanval begonnen, over de kloekmoedig-
 heid en hardnekkigheid, met welke zij
 dien voortzetterden, van drie uren in
 den agtermiddag tot aan Zonnenonder-
 gang. De Generaal ARNOLD voerde
 zijne Troepen aan, en zocht het gevaar
 op met eene drift en onverschrokken-
 heid, die, hoewel aan zijn karakter ei-
 gen, zich nimmer in voordeeliger licht
 vertoond hadden. Onophoudelijk wier-
 den de Amerikaanen versterkt door ver-
 sche Troepen, terwijl, aan de zijde der
Engelfchen, het gewigt van den veldflag
 bijkans gestadig op de zelfde manschap
 rustte.

De Generaal Majoor PHILLIPS, op
 het gezicht van het eerste vuur, nam,
 met een gedeelte der Artillerij, zijnen
 weg midden door een boomrijken oord,
 die zeer bezwaarlijk te genaaken was.

Zij-

er *Engelschen* in
 Niet weinig ston-
 over de onver-
 de vijanden den
 de kloekmoedig-
 , met welke zij
 an drie uren in
 an Zonnenonder-
 RNOULD voerde
 zigt het gevaar
 onverschrokken-
 zijn karakter ei-
 voordeeliger licht
 ophoudelijk wier-
 versterkt door ver-
 aan de zijde der
 t van den veldslag
 zelfde manschap
 PHILLIPS, op
 rste vuur, nam,
 Artillerij, zijnen
 oomrijken oord,
 e genaaken was.
 Zij-

Zijne aankomst, in het hachelijkste XII.
 oogenblik, was de behoudenis van het BRIEF.
 Leger; het bleef meester van het slag-
 veld. Deeze overwinning bragt niets
 meer dan eere aan. De *Engelschen* leer-
 den 'er uit, dat de Amerikanen bekwaam
 wierden, niet alleen om zich te verdee-
 digen in de verschansingen en binnen
 de muuren, maar ook in het open veld,
 ongedekt; en geduurende een aanmerke-
 lijk tijdverloop. De *Engelschen* blee-
 ven den geheelen nacht onder de wa-
 pens. Met het aanbreeken van den dag,
 naderden zij den vijand tot op den af-
 stand van een kanonschoot; zij versterk-
 ten hunne Vleugels en breidden hunnen
 linker Vleugel uit na den Rivierkant.
 Zij vonden den vijand te wel versterkt
 om op hem eenen kans te durven waa-
 gen.

De zwaarigheden, welke het Leger
 hadt doorgestaan, en het akelig verschiet,
 welk het voor zich hadt, deden de *In-
 diaanen* de hoop verlooren geeven, waar
 O me-

XII. mede men hen gestreeld hadt. 't Was **BRIEF.** niet meer mogelijk van hun eenigen bijstand te ontvangen. Zij wierden onhandelbaar, en bij gelegenheid van eenige klagten van den Generaal, verlieten zij het Leger in het dringendste oogenblik. Dit verlopen wierdt gevolgd van anderen in de *Canadaansche, Provinciaale en Engelsche* Troepen.

BOURGOYNE voedde zich nog met de hoop, door het Leger van *Nieuw-York* te zullen gered worden. Met zeer veele moeite ontving hij eenen Brief in Cijfer van CLINTON, hem berigtende dat hij zich gereed maakte tot het doen eener afwendinge aan de Noordlijke Rivier, door het aantasten van het Fort *Montgomery* en eenige andere nabuuri-ge Sterkten. Om hem te sterker te dringen, zondt hij hem een verslag van zijnen toestand; hem tevens berigtende dat zijne levensmiddelen niet verder konden strekken dan tot aan den twaalfden der eerstvolgende maand.

De-

eld hadt. 't Was
in hun eenigen bij-
Zij wierden onhan-
enheid van eenige
eraal, verlieten zij
gendste oogenblik.
gevolgd van ande-
sche, *Provinciaale*
n.
edde zich nog met
Leger van *Nieuw-*
worden. Met zeer
hij eenen Brief in
w, hem berigtende
maakte tot het doen
de Noordlijke Ri-
sten van het Fort
nige andere nabuuri-
n te sterker te drin-
en verslag van zijnen
s berigtende dat zij
niet verder konden
den twaalfden der

De-

Dewijl het Leger van GATES dag aan
dag talrijker wierdt, bevondt hij zich in
de noodzaaklijkheid om zich zorgvuldi-
ger te verschansfen en zijne wagten te
vermenigvuldigen; dit vergrootte zijne
vermoeijenissen en verzwakte zijne Troe-
pen. Het goed geluk der Land-Militie
maakte dezelve stoutmoediger. Die van
Nieuw-Hampshire en van *Opper-Con-*
necticut, gekommandeerd door den Ge-
neraal LINCOLN, herwonnen *Ticonde-*
rago en den Berg der Onafhanklijkheid,
maakten zich meester van het Meir *Geor-*
ge, en sneeden alzo BOURGOYNE alle
gemeenschap met *Canada* af.

BOURGOYNE, in het begin van Wijn-
maand, in de noodzaaklijkheid gebragt
om de toedeelingen van den lijftogt te
verminderen, wilde, het koste wat het
mogt, zich een doortogt openen. Ten
dien einde koos hij de bloem zijner Troe-
pen, en de dappersten en meest geoeff-
fenden zijner Officieren. De Amerikaan-
nen, van dit voorneemen de lucht ge-

XII.
BRIEF.

XII. kreegen hebbende, waren in de voor-
BRIEF. baat en tastten hem eerst aan. De
Engelschen bezweeken onder de over-
magt; zij waren genoodzaakt in hunne
Liniën te rug te wijken. ARNOLD
vervolgde hen derwaarts, met zijne ge-
woone doldriftigheid, en zou hen gewis-
selijk overweldigd hebben, indien hij
geene wonde hadt ontvangen.

Nog ongelukkiger was Kolonel BREY-
MAN, die eene Bende *Duitschers* kom-
mandeerde; hij wierdt in zijne Leger-
plaats overweldigd, zijne pakkaadje ge-
plunderd, zijn geschut bemagtigd, en
hij zelve sneuvelde in het gevegt. De
Engelschen verlooren op deezen dag een
gedeelte hunner dapperste lieden. Niets
kon hunnen rampspoed en ongeluk eve-
naaren. Zij besteeden den geheelen
nacht om van ligginge te veranderen,
met oogmerk om den vijand te noodzaa-
ken om insgelijks de zijne te verande-
ren. Dit werk geschiedde met eene on-
gelooflijke stilte en voortvaardigheid.

Met

REIZE

aren in de voor-
 eerst aan. De
 onder de over-
 odzaak in hunne
 jken. ARNOLD
 ts, met zijne ge-
 en zou hen gewis-
 bben, indien hij
 vangen.
 was Kolonel BREY-
 e *Duitschers* kom-
 dt in zijne Leger-
 zijne pakkaadje ge-
 ut bemagtigd, en
 n het gevegt. De
 op deezen dag een
 erste lieden. Niets
 d en ongeluk eve-
 den den geheelen
 ge te veranderen,
 vijand te noodzaa-
 zijne te verande-
 dedde met eene on-
 voortvaardigheid.
 Met

DOOR NOORD-AMERIKA. 213

Met het aanbreeken van den dag boodt XII.
 het Leger den Amerikaanen den strijd BRIEF.
 aan; doch deeze vermijdden dien, met
 reden van begrip zijnde, dat het be-
 ter ware, eenen moedigen en wanhoopi-
 gen vijand te vermoeien en af te matten,
 dan zich aan een beslissend gevegt bloot
 te geeven. De *Engelsche* Generaal ver-
 stonddat de vijand eene aanzienlijke
 Bende hadt voor uit gezonden, met oog-
 merk om hem geheel in te sluiten. Om
 dit te voorkoomen, beraamde hij alle
 mogelijke maatregels. Hij ging op marsch,
 in den nacht van den negenden van Wijn-
 maand, met agterlaating van zijne zie-
 ken en gekwetsten. De tedere zorg,
 door den Generaal GATES voor hun ge-
 draagen, is zedert hoog geroemd, zelf
 van de *Engelschen*. Een sterke regen,
 die den geheelen nacht duurde, maakte
 zijnen optogt zeer langzaam. Met het
 aanbreeken van den dag vondt hij de
 Amerikaanen op de hoogte geposteerd
 en verschanst. Eindelijk wierdt hij te

XII. raade om na het Fort *Edward* te trekken; **BRIEF.** doch alzo de aanleggers der wegen verstrooid waren, en de tegenoverzijde der Riviere met Amerikaanen was bezet, beleidde men Krijgsraad. Men vindt geen ander middel om dit Fort te bereiken, dan een optogt bij nacht, en dat de Troepen haare levensmiddelen op den rug moesten draagen. Terwijl men de toebereidzels maakte tot het volvoeren van zulk een wanhoopig besluit, verstonde men dat de vijand reeds door alle mogelijke middelen tegen eene vlugt gezorgd hadt.

Befchreienswaardiger toestand kan 'er niet bedagt worden, dan die, in welken het Leger zich bevondt. Door eene lange reeks van vermoeijenissen; optogten en gevegten afgemat; verlaaten van de *Indiaanen* in het dringendst oogenblik; verzwakt door het verlopen; mismoe-dig en neerflagtig gemaakt door de bloohartigheid der *Canadiaanen* en der Provinciale Troepen; de Reguliere Troepen,

Edward te trekken; ers der wegen ver- tegenoverzijde der nen was bezet, be- Men vondt geen Fort te bereiken, nacht, en dat de smiddelen op den Terwijl men de tot het volvoeren oppig besluit, ver- and reeds door alle egen eene vlugt ge- er toestand kan 'er dan die, in welken dt. Door eene lan- tijnsfen; optogten ; verlaaten van de ingendst oogenblik; verlopen; mismoe- maakt door de bloo- diaanen en der Pro- de Reguliere Troe- pen,

pen, door herhaalde nadeelen, vermin- XII.
 derd tot op een getal van drieduizend- BRIEF.
 vijfhonJerd man; de dapperste Officie-
 ren gesneuveld; genoodzaakt om gesta-
 dig onder de wapens te zijn; dag en
 nacht afgemat door eenen vijand, die van
 alle kanten wierdt versterkt en aange-
 vuld; alle hoop van ondersteuninge ver-
 looren, en niet meerder levensmid-
 delen hebbende dan slegts voor drie da-
 gen: hadt het Leger geene andere red-
 middelen, dan met den vijand in onder-
 handeling te treden. De Generaal, wil-
 lende, in een zaak, die alle leden van het
 Leger aanging, zo veel mogelijk was, hun
 gevoelen weeten, beleidde krijgsraad,
 en riep in denzelven niet alleen de Ge-
 neraals en andere Staf-Officiereu, maar
 ook alle de Kapiteins - Kommandanten.
 Eenpaarig stemden zij om met den Gene-
 raal G A T E S in onderhandeling te treden.
 De *Engelschen* doen deezen het regt,
 dat hij, in eene voor hem zo gelukkige
 omstandigheid, geene de minste blijken

XII. van verwaandheid heeft getoond.

BRIEF. De voornaamste Artikelen der Overgaave behelsden, dat het Leger het veld zou verlaten met de gewoone Krijgseere en met het zwaar geschut, en van daar optrekken na eene bepaalde plaats, alwaar het zijne wapens zou nederleggen; dat men hetzelfde over *Boston* na Europa zou laten trekken, onder voorwaarde van, geduurende den tegenwoordigen Oorlog, in *Amerika* niet wederom te zullen dienen.

Men heeft dit verlies, zints den zesden van Hooimaand tot op de Kapitultie, geschat op ongeveer tienduizend man.

De groote mislag van *BOURGOYNE*, die den weg baände tot alle zijne ongelukken, was, zijne marsch over het Fort *Edward*. Indien hij zijnen weg over *Ticonderago* hadt genomen, zou hij zijne nederlaage ontweken hebben. Maar, gelijk wij reeds hebben aangemerkt, hij vreesde dat deeze beweging agterwaarts den ijver zijner Troepen zou ver-

heeft getoond.
 artikelen der Over-
 het Leger het veld
 ewoone Krijgseere
 schut, en van daar
 paalde plaats, al-
 zou nederleggen;
Boston na Euro-
 , onder voorwaar-
 en tegenwoordigen
 niet wederom te
 es, zints den zes-
 tot op de Kapitula-
 r tienduizend man.
 n BOURGOYNE,
 ot alle zijne onge-
 rsch over het Fort
 zijnen weg over-
 omen, zou hij zij-
 en hebben. Maar,
 ben aangemerkt,
 ze beweging ag-
 jner Troepen zou
 ver-

verkoelen, en den Amerikanen den tijd XII.
 geeven om van hunne neerslagtigheid te BRIEF.
 bekoomen. Een Veldheer is altoos te
 berispen, wanneer hij zich te diep in
 onbekende landen begeeft. Maar BOUR-
 GOYNE, die de Amerikanen overal op
 zijne annadering de vlugt hadt zien nee-
 men, in weerwil van de overmagt van
 het getal, in weerwil van de Verschanssin-
 gen, welke Natuur en Kunst onwinbaar
 scheenen gemaakt te hebben: hadt hij
 reden om te gelooven dat deeze zelfde
 lieden zich vervolgens zouden durven
 vertoonen, hem insluiten en in 't open
 veld slag leveren?

In de Amerikanen wierden vereischt:
 de schande hunner nederlaagen, groote
 nadeelen, de vreeze voor nog grooter
 onheilen, en het afgrijzen van de wreed-
 heden der *Indianen*, om in hun deeze
 onverwagte verandering te wege te bren-
 gen. Tegen BOURGOYNE was het,
 daarenboven, noodig, dat de aanhouden-
 de regens hem onophoudelijk nieuwe

XII. hinderpaalen in den weg stelden; dat zij, BRIEF. inzonderheid in de zaak van *Benington*, den optogt van den Kolonel BREYMAN verdraagden, en aan den Generaal STARKE den tijd gaven om vóór zijne aankomst den Kolonel BEAUM aan te tasten en te verstaan; dat de *Indiaanen* hem verlieten, in het eenig oogenblik waar in zij hem van dienst konden weezen; dat de verwagte hulptroepen niet opdaagden; dat CLINTON, die in de gelegenheid was om de Rivier *Hudson* te kunnen opzeilen, te lang draalde met het doen van deeze afwendinge. Al wat het vernuft, de wakkerheid en de dapperheid kunnen aan de hand geeven, wierdt door BOURGOYNE in 't werk gesteld: wel beredeneerde optogten, voordeelige posten, hardnekkige gevechten. Maar de Amerikaanen, door de hoop wakker geworden, waren, dag aan dag, talrijker en kloekmoediger geworden.

Lord CORNWALLIS hadt te doen met krijgskundiger en beter onderleide vijan-

g stelden; dat zij,
 k van *Benington*,
 lonel BREYMAN
 n Generaal STAR-
 vóór zijne aan-
 AUM aan te tasten
diaanen hem ver-
 genblik waar in zij
 n weezen; dat de
 niet opdaagden; dat
 gelegenheid was
 te kunnen op-
 met het doen van
 wat het vernuft,
 pperheid kunnen
 erdt door BOUR-
 eld: wel berede-
 rdeelige posten,
 Maar de Ame-
 p wakker gewor-
 dag, talrijker en
 n.
 s hadt te doen
 beter onderleide
 vijan-

vijanden; maar hij bezat boven BOUR- XII.
 GOYNE het voordeel eener langduurige BRIEF.
 ervarenisse in deezen Oorlog, van eene
 grondiger kennisse van het Land; als me-
 de, dat hij overvloedig voorzien was van
 levensmiddelen en krijgsbehoefsten; dat
 hij niet hadt te worstelen met de on-
 gemaatigdheid van wind en weder en
 met ontoeganklijke strecken; dat hij
 het uitgebreidste vertrouwen der Troe-
 pen bezat; dat hij bij de vijanden zich
 dermaate hadt geducht gemaakt, dat
 WASHINGTON de eenige man scheen
 te weezen, dien zij tegen hem konden
 stellen. BOURGOYNE hadt bestendig
 te doen of met zeer sterk verschanste,
 of met veel talrijker tegenstreevers.
 CORNWALLIS, in tegendeel, aan het
 hoofd van een Leger van ten minste acht-
 duizend man uitgeleezene Troepen, ver-
 heven in 't eerst boven hier en daar ver-
 spreide vijanden, was niet in staat om
 den Marquis DE LA FAYETTE, die
 geen tweeduizend man hadt, aan te tasten,
 de

XII. de landing van drieduizend man te belet-
 BRIEF. ten onder bevel van den Heere DE
 SAINT-SIMON, en hunne vereeniging
 met den Marquis DE LA FAYETTE te
 voorkoomen. Tegen hen optrekkende,
 in het oogenblik hunner landinge, ont-
 moette hij hen, zonder dat zij nog ie-
 mand bij zich hadden, die hen aangaan-
 de de gesteldheid des Lands kon onder-
 richten, zonder dat zij hunne Krijgsbe-
 hoeften en Wapenen ontscheept had-
 den, zonder dat zij nog verschanst wa-
 ren. Moest CORNWALLIS, sterker
 in getal, zelf naa hunne vereeniging, en
 gedreigd door de wapenen van WA-
 SHINGTON en den Graave DE RO-
 CHAMBEAU, niet allen mogelijken
 spoed gemaakt hebben, om door ver-
 haaste optogten, de eersten aan te tas-
 ten en te verstroyen, om vervolgens de
 anderen het hoofd te kunnen bieden (*)?

Maar

(*) Wij gelooven niet dat het Leger van CORN-
 WALLIS meer dan vier of vijfduizend man sterk was.
 Zon.

Maar indien hij, in gevolge der narig- XII.
 ten van CLINTON ontvangen, en des- BRIEF.
 zelfs beloften van eene spoedige hulpe,
 zich verplicht vindt om geenen aanval te
 moeten waagen, hoe voordeelig hem de-
 zelve ook mogt toefchijnen, hij moest
 althans zijne uiterfte poogingen hebben
 aangewend om het beleg te vertraagen
 en te rekken. Want, hoedanig ook de
 hulp zijn mogt, door CLINTON be-
 loofd, dezelve kon, door tegenwinden,
 opgehouden worden; en het uitwinnen
 van eenige dagen wierdt voor hem eene
 zaak van de uiterfte aangelegenheid. Hij
 wist daarenboven dat de Heer DE
 GRASSE van zich hadt laten gaan, niet
 lang te kunnen blijven. Door hem op
 te houden, zou hij zijne ontwerpen in
 verwarring gebragt, en, gevolgtijk, in al-
 len

Zonder dit vermoeden, zou het zeer onvoorzigtig ge-
 weest zijn, de Troepen van den Heere DE SAINT-
 SIMON te ontscheepen, vóór de aankomst van WA-
 SHINGTON en den Graave DE ROCHAMBEAU. In-
 dien, in weerwil hier van, deeze ontscheeping onge-
 lukkig ware uitgevallen, zou men niet in gebreke zijn
 gebleeven om dezelve te berispen.

REIZE

end man te belet-
 den Heere DE
 unne vereeniging
 LA FAYETTE te
 men optrekkende,
 er landinge, ont-
 er dat zij nog ie-
 die hen aangaan-
 Lands kon onder-
 ij hunne Krijgsbe-
 ontscheept had-
 og verchanst wa-
 ALLIS, sterker
 e vereeniging, en
 penen van WA-
 Graave DE RO-
 allen mogelijkē
 , om door ver-
 erfsten aan te tas-
 om vervolgens de
 unnen bieden (*)?

Maar
 het Leger van CORN-
 jfduizeid man sterk was.
 Zon.

XII. BRIEF. len gevalle , zijn Vaderland dienst ge-
daan hebben. Daarenboven , door het
verloopen van het Jaargetij , zouden
de Regens het beleg voor onze Troe-
pen afmattender gemaakt , en , mis-
fchien , onder dezelve ziekten ver-
oorzaakt hebben , in een Land , al-
waar het water en de lucht in het
Noordelijk gedeelte niet zeer gezond
zijn (*).

York legt van *Williamsburg* twaalf
Mijlen ; deeze tuschenruimte is met
zeer digte bosfchen bedekt. Gemaklijk
viel het voor CORNWALLIS , boomen
om verre te hakken , en van afstand tot
afstand de wegen te belemmeren. Drie-
duizend Slaaven , ten minste , welke
hij van de plantaadjen hadt wegge-
voerd ,

(*) Dit is te waarfchijnlijker , omdat de Liniën ,
zeer uitgebreid zijnde , in vergelijking van het getal der
Troepen , de Krijgsdienst te zwaarder was. Veele
Soldaaten hebben in geene elf nachten onder hunne
Tennen geflaapen ; veel grooter getal in geene acht of
zeven , en de overigen in geene vier of vijf nachten.

land dienst ge-
ven, door het
argetij, zouden
oor onze Troe-
kt, en, mis-
ziekten ver-
een Land, al-
e lucht in het
et zeer gezond

iamsburg twaalf
enruimte is met
dekt. Gemaklijk
ALLIS, boomen
van afstand tot
emmeren. Drie-
minste, welke
n hadt wegge-
voerd,

er, omdat de Liniën,
lijking van het getal der
zwaarder was. Veele
nachten onder hunne
getal in geene acht of
e vier of vijf nachten.

voerd, zouden dit ontwerp van verdee- XII.
diginge nog gelukkiger hebben doen slaa- BRIEF.
gen. Alle onze kundige krijgslieden
erkennen eenpaarig, dat eenige afgevaar-
digde Benden en etlijke Veldstukken al-
thans de annadering van het Leger tot
de Buitenwerken van *York* zouden heb-
ben kunnen vertragen, en 'er daarenbo-
ven veel volks zouden hebben doen sneu-
velen. De omliggende strecken deezer
stad waren met Maïs bedekt; door ze
weg te neemen of te verbranden, nood-
zaakten zij de Belegers om op een ver-
ren afstand voor de Paerden voeder te
gaan zoeken, en vertraagden daar door
de vervoeringe der Artillerij, welke
men, verscheiden Mijlen van de Le-
gerplaatze, ontscheepte.

CORNWALLIS, eenmaal binnen
York opgeflooten zijnde, aldaar eene zeer
slegt voorziene Artillerij hebbende, en
niet zeer voordeelig aangeleide Buiten-
werken, kon aldaar geene uitvallen doen,
als

XII. als te zeer open liggende. De Belegers zouden den tijd gehad hebben tot het maaken der noodige toebereidzelen om hem te ontvangen, en hem zelf den weg hebben kunnen affnijden. Geene hoop, derhalven, hebbende om aanvallerwijze te kunnen werken, moest hij niet, dan in gevalle van den dringendsten nood, derwaarts wijken.

Indien hij uit de tegenwoordige omstandigheden zich op deeze wijze hadt weeten te redden, zou de onderstand, door CLINTON toegezegd, hem hebben kunnen behouden, of ten minste eene groote afwending maaken. Het *Engelsche* Eskader, bestaande uit zeven- of achtentwintig schepen van Linie, met vierduizend man Landtroepen, vertoonde zich in het gezicht van de Kaapen, op den zesentwintigsten van Wijnmaand; dat wil zeggen, zeven dagen naa de Kapitulatie. Het Eskader van den Graave

e. De Beleg-
aad hebben tot
ge toebereidze-
gen, en hem
kunnen affnij-
alven, hebben-
te kunnen wer-
dan in gevalle
ood, derwaarts

nwoordige om-
eze wijze hadt
de onderstand,
egd, hem heb-
of ten minste
maaken. Het
ande uit zeven-
van Linie, met
epen, vertoon-
de Kaapen, op
n Wijnmaand;
agen naa de Ka-
van den Graave

DE

DE GRASSE, bestaande uit zesendertig XII.
schepen van Linie, lag toenmaals ten BRIEF.
anker binnen de *Horse-Shoe* (Paerd-
ijzer) een Zandbank, op welken de Oor-
logschepen slegts een eng kanaal moeten
passeeren aan den Oostkant. Wanneer
de Winden alsdan uit deezen hoek waai-
den, zou het Eskader zich ingeflooten
bevonden hebben, en gevolgljk niet
in staat geweest zijn, CLINTON te be-
letten om de ontscheeping zijner Troe-
pen te volvoeren. Ik weet niet of de
vreeze voor storm deeze Ankerplaats
hadt doen verkiezen; doch deeze ver-
regaande omzigtigheid belette het naa-
zetten der Engelschen, hoewel de wind
daar toe gunstig was.

Kan men, naa dit alles, in twij-
fel trekken, wie der beide Engelsche
Generaals zich best gekweeten heb-
be? Zou BOURGOYNE minder ge-
daan hebben te *York*, en zou CORN-
WALLIS meer gedaan hebben in de

P

Moer-

XII. Moerasfen, aan het Fort *Edward* gren-
BRIEF, zende (*)?

Ik ben, enz.

(*) Ondertusfen heeft CORNWALLIS niets dan
toejuichingen ontvangen in zijn Vaderland, terwijl
BOURGOYNE openlijk en in blaauwboekjes aldaar is
doorgehaald. Het gaat met de vermaardheid der men-
schen als met hunne bezittingen; zij is niet altijd de
vrugt van eerlijkheid en verdienste.

EIZE

Edward gren-

RNWALLIS niets dan
in Vaderland, terwijl
plaaufboekjes aldaar is
vermaardheid der men-
; zij is niet altijd de
nfte.

DOOR NOORD-AMERIKA. 227

DE RTIENDE BRIEF.

*Voordeelen van den grond en der Bur-
gerlijke Wetgevinge der nieuwe Staa-
ten van Amerika. Aanmerkingen
over de Tweegevegten. Natuurlijke
en Zedelijke oorzaken van het tegen-
woordig karakter der Amerikaanen.
Voortgang van nutte Kunsten en Wee-
tenschappen onder hen. Kort bericht
wegens hun verstandig en wel berede-
neerd gedrag ten tijde der Onlusten.
Opening van het Algemeen Congres.
Uittrekzel van het Smeekfchrift aan
den Koning van Groot-Britannie, van
de Memorie aan het Volk, van het
Adres aan de Volkplantingen, en van
een ander aan Canada. Redenen,
die hen als niet zeer geducht voor En-
geland moesten doen voorkoomen. Za-
menloopende beweegredenen, welke de*

DER-

P 2

Om-

*Omwenteling gewrogt hebben. Hulp-
middelen, welke zij ons (de Franschen)
zal verschaffen. Beweegredenen, die
hunne Verbintenisfen met het Moeder-
land langen tijd zullen tegen houden.
Onderscheid tusfchen den Staatkundi-
gen toestand van Amerika en dien van
Europa. Aanmerkingen over de Ver-
draagzaamheid.*

YORKTOWN, 15 November, 1781.

M I J N H E E R !

XIII. **D**e gelukkige gebeurtenis, aan welke
BRIEF. de Franschen zo veel deels gehad heb-
ben, zal wel haast het gelaat der dingen
doen veranderen. De Zuidlijke Provin-
ciën, afgemat en ter neer geslagen, zul-
len nieuwen moed krijgen. De Magt
van het Congres, verzwakt en wankelen-
de, zal bevestigd worden, en de voor-
oordeelen, raakende onze Natie, zullen
verdwijnen. Tot welk een trap van
grootheid moeten niet, binnen korten
tijd,

hebben. Hulp-
(de Franschen)
gedenen, die
het het Moeder-
tegen houden.
len Staatkundi-
lika en dien van
gen over de Ver-

15 November, 1781.

enis, aan welke
eels gehad heb-
gelaat der dingen
Zuidlijke Provin-
er geslagen, zul-
gen. De Magt
akt en wankelen-
en, en de voor-
ze Natie, zullen
k een trap van
, binnen korten
tijd,

tijd, deeeze Staaten opklimmen, meer XIII.
dan zeshonderd Mijlen van het Noorden BRIEF.
na het Zuiden beslaande, en nog veel
grooter uitgestrektheid van het Oost na
het West kunnende beslaan, onder een
zuiveren hemel, alwaar de verscheiden-
heid van klimaaten en de vrugtbaarheid
van den grond, ten eenigen tijde, zullèn
kunnen verzamelen alle de voortbreng-
zels, welke de andere Volken niet mag-
tig worden dan door middel van verre
togten over zee; allerwege doorsneeden
en besproeid van Meiren, Stroomen,
Rivieren, die, tot in de afgelegenste
gewesten, onderlinge gemeenschap vast-
stellen, terwijl dezelve, in de andere
Waerelddeelen, de laatkoomende vrugt
zijn van kunsten en van zwaaren arbeid;
in hunnen schoot besluitende rijke Mij-
nen, en voornaamlijk die van het nut-
tigste van alle Metaalen, het IJzer?
Kusten, na welke zo veele Rivieren met
een langzaamen tred haare golfjes doen
voortrollen, zijn 'er afgebroken door

XIII. Baaien, Reeën en Havens. Vischrijke
BRIEF. waters, en de nabijheid van den Bank
— *Terra-Nova* [*Newfoundland*], zullen
Zeelieden vormen. De boschaadjen, de
velden zullen 'er Hout, Teer en Hen-
nip tot den Scheepsbouw leveren.

Terwijl de meeste onzer steden, in
haare sombere en ongezonde liggingen,
binnen den omtrek van haare gekanteel-
de muuren, van haare geduchte Torens,
in haare op een gepakte en bedompte
huizen, en in haare bogtige en morsfige
straaten, ons nog heden ten dage voor
oogen stellen het beeld van de rampspoed-
den, de onkunde en de barbaarschheid
onzer Vadersen; heffen alle de Ameri-
kaansche steden reeds haar hoofd staate-
lijk om hoog, in bekoorlijke en gezonde
landsdouwten, van zuivere wateren be-
sproeid, van vrugtbare velden en akkers
omringd, van breede en rechte straten
doorsneeden, met zindelijke, gerief-
lijke en regelmaatige gebouwen ver-
sierd.

EIZE

ns. Vischrijke
van den Bank
land], zullen
oschaadjen, de
Teer en Hen-
leveren.
nzer steden, in
sonde liggingen,
haare gekanteel-
geduchte Torens,
e en bedompte
gtige en morsige
n ten dage voor
van de rampspoe-
le barbaarschheid
n alle de Ameri-
haar hoofd staate-
rlijke en gezonde
vere wateren be-
velden en akkers
en rechte straaten
indelijke, gerief-
gebouwen ver-

In-

DOOR NOORD-AMERIKA. 231

Indien *Amerika*, ten aanzien van zij- **XIII.**
nen grond, zo veele voordeelen boven **BRIEF.**
Europa bezitte, wat moet men dan be-
sluiten ten aanzien van deszelfs Wetgee-
vinge en Zeden? Die Mengelmoezen
van redenlooze, onregtvaardige, tegen-
strijdige gewoonten, van leenroerige,
barbaarsche, ingewikkelde Wetten, van
eene ouderwetsche wetgevinge, met
hedendaagsche gebruikelijkheden, zullen
niet onder eene zelfde Regeeringsform
vereenigd gevonden worden; zullen niet,
om dezelve te ontwikkelen, de schran-
derheid der meest verlichte mannen on-
ledig houden; zullen geene ontelbaare
Regtbanken vorderen om ze te beoor-
deelen; zullen aldaar geen gevaarlijk
Doolhof zijn, alwaar de looze Pleiter
zijnen Tegenpartij zal ontduiken of ver-
rasfen; alwaar de schraapzuchtige Prakti-
zijn de Weduwe en de Wees zal uit-
zuigen (*). De beschuldigde zal uit
de

(*) Ik beweet niet dat de Burgerlijke Wetgeving
P 4 der

XIII. de boeijens zijne stem durven verheffen, **BRIEF.** een verdediger zijner zaake tot zich roepen; en de Wet, traag in haare bevelen om bloed te plengen, zal, eer zij het vonnis velle, den tijd verbeiden tot dat de misdaadige alles gezegd hebbe.

Een barbaarsch vooroordeel zal den burger tegen den burger de wapens niet doen opvatten, den vriend tegen den vriend; zal den onderdrukten niet in 't gevaar stellen om het slagtoffer te worden van den onderdrukker; zal het Vaderland niet berooven van nuttige Verdedigers, noch de familiën van Vaders, Echtgenooten of Zoonen; zal aldaar niet ver-
oor-

der Vereenigde Staaten van *Amerika* tegenwoordig van alle deeze ongelegenheden bevrijd is: gevormd naar die van *Engeland*, zo gebrekkig ten minste als de onze, en te midden van de onlusten der Omwentellinge, heeft zij alleen kunnen verhelpen, verbeteren, en niet tot volkomenheid brengen. 't Is in de kalmte van den Vrede, dat het deeze diepdenkende en door de ervaring onderweezene lieden zal gelukken haar te ontheffen van alles wat in dezelve verward, en onbestaanbaar is met hunne zeden en klimaaten.

erven verheffen ,
 zaake tot zich
 mag in haare be-
 en, zal, eer zij
 jd verbeiden tot
 ezegd hebbe.
 ordeel zal den
 de wapens niet
 iend tegen den
 rukten niet in 't
 toffer te worden
 al het Vaderland
 e Verdedigers,
 Vaders, Echtge-
 aldaar niet ver-
 OOR-

ika tegenwoordig van
 is: gevormd naar die
 n minste als de onze,
 r Omwentelinge, heeft
 rbeteren, en niet tot
 n de kalmte van den
 ende en door de erva-
 gelukken haar te ont-
 erward, en onbestaan-
 aaten.

oorzaaken die gedrogtlijke tegenstrijdig- XIII.
 heden, die den Krijgsman in den ver- BRIEF.
 schriklijken tweestrijd brengen om of de
 wetten der Menschlijkheid, van zijnen
 Godsdienst en van zijn Vaderland te
 schenden, of de vrugten zijner gedaane
 diensten en doorworstelde gevaaren te
 verliezen; zich aan zijne Landgenooten
 niet meer te vertoonen dan met schande
 en eerloosheid bezoedeld (*).

Le-

(*) In eenen twist, tusschen een *Fraansch* en *Ame-
 rikaansch* Officier, de eenige, die 'er gereezen is, trok
 de eersigenoemde zijn Degen. De Amerikaan weigerde
 het zelfde te doen en oordeelde het veiliger, zich met
 zijnen langen Hellebaart te verdedigen; hij kwetste zijn
 Partij. In *Frankryk* zou men hem weggejaagd en
 voor eerloos verklaard hebben. WASHINGTON ver-
 genoegde zich met hem te straffen, niet om dat hij
 met ongelijke wapens gevochten, maar om dat hij ge-
 krakeeld hadt.

Het Tweegevegt ontnemt ons jaarlyks veele duizen-
 den menschen: een verlies van te grooter angelegen-
 heid, om dat geoeffende Krijgsleden, die aan de
 krijgstucht gewoon en bekwaam zijn om vermoeyens-
 sen te verdraagen, vervangen worden door jonge lie-
 den, onbedreeven en door losbandigheden gekrakt, van
 welken de meesten onder den last van den krijgsdienst
 bezwijken. Is 'er dan geene mogelijkheid tot het doen

XIII. Legioenen van vogelen en viervoetige dieren zullen aldaar niet straffeloos de ak-

ophouden van dezen verschriklijken geesfel, die steeds aanhoudt met woeden, in weerwil der poogingen, onder zo veele Regeeringen angewend? Dat men een begin maake met het affchaffen van Schermscholen. De ledigloopende en niets om handen hebbende Jeugd wordt in dezelve bedorven; zij leert aldaar dien twistzoekenden geest, die zarrende houding, welke haar tot den geesfel der zamenlevinge maakt, en voor haar zelve meesal doodlijk afloopt. De sloude Ridders, welke wij voor Barbaaren en Botmuilen verlijten, waren het, in dit opzigt, minder dan wij. Zij oefenden zich in eene kunst, en maakten dezelve smaaklijk voor anderen, die hunne lichaaamen sterker en vlugger, en hen meer geducht in de Veldslagen maakie. Maar, wat nut of voordeel hebben wij van' dezelve? wat dienst zouden wij hebben van een Leger van Schermmeesters? Indien deeze kunst nutteloos zij ter verdediginge van het Vaderland, en gevaarlijk voor de Burgers, waarom schaft men dezelve niet af, waarom verbiedt men die niet? De Sabel is het eenige geweer van deeze soort, van welke de Troepen zomwijlen gebruik maaken. Laaten 'er Scholen worden opgericht om haar in de behandeling van dit geweer alleen te onderwijzen. Laat het draagen daar van verboden worden aan alle de overige Burgers, zelf, naar 't voorbeeld van zommige Natiën, aan den Krijgsman, wanneer hij niet werkelijk in dienst is. Laat geen Officier kunnen worden afgedankt, omdat hij geweigerd heeft te vechten; laat het hem zelf als een middel ter bevorderinge ver-

len en viervoeti-
niet straffeloos de
ak-

ijken geesfel, die steeds
wil der poogingen, on-
gewend? Dat men een
n van Schermscholen.
handen hebbende Jeugd
leert aldaar dien twist-
houding, welke haar tot
maakt, en voor haar

De aloude Ridders,
otmuilen verslijten, wa-
dan wij. Zij oefen-
maakten dezelve smaaklijk
men sterker en vlugger,
dflagen maakte. Maar,
wij van' dezelve? wat
een Leger van Scherm-
nutteeloos zij ter verdee-
gevaarlijk voor de Bur-
ve niet af, waarom ver-
is het eenige geweer van
epen zomwijlen gebruik
worden opgericht om
geweer alleen te onder-
r van verboden worden
zelf, naar 't voorbeeld
Krijgsmad, wanneer hij
aat geen Officier kunnen
geweigerd heeft te veg-
middel ter bevordering
ver-

akkers des Landmans verwoesten; en, zo XIII.
wel als de Grooten, zal hij netten kun- BRIEF.
nen —

verstrekken, wanneer, van elders, zijn goed gedrag
en dapperheid reeds bekend zijn. Is hij, die bekwaam
is om het vooroordeel aan het wezijn van het Vader-
land op te offeren, niet een man van verdienste? Laat
een ieder, die hem zijne weigering durft verwijten,
worden weggejaagd; of laat hij gestraft worden, indien
hij geen Krijgsmad zij. Laat een iegelijk, die eenen
anderen tot een Tweegevegt heeft uitgedaagd, voor
eerloos verklaard worden. Laaten de Krijgsoversten onder
de verplichting geleid worden, onder bedreiging
van zeer zwaare straffen, om even weinig Tweegeveters
te dulden, als zij heden ten dage de zulken weigeren
in dienst te houden, die geweigerd hebben in een
Tweegevegt den Degen te trekken. Wanneer de Offi-
ciers kraakeel zoeken, laaten zij dan, onder hun eigen
Lichaam, door huns geijken gevonnisd worden; dit
laatste hulpmiddel zal meerder invloed hebben op een
jongen Losbol, dan een gevegt, waar in hij zich vleit
dat zijne vlugheid en bedreevenheid hem voordeel zul-
len geeven. De Franschen, hoewel zij niet met elkan-
der vegten, zullen daarom niet te minder dapper zijn.
De Gallen, de Grieken en de Romeinen slootten elkan-
der den dolk niet door het hart om eene zo genaamde
beleedigende uitdrukking; en, nogthans, konden zij
ons in krijgsmoed en dapperheid rijklijk opweegen.

Deeze eenvoudige en niet zeer geweldaadige mid-
delen zouden onseilbaar in onze Zeden te wege bren-
gen eene omkeering, die meer eere zou doen aan on-
ze Eeuw, dan alle mogelijke ontdekkingen.

XIII. nen spannen voor de Visfchen in de ri-
BRIEF. vieren, die door zijne weiden kron-
kelen.

Het weinig gevoelig en lijdelijk karakter deezer Vólken, zou, in de daad, kunnen schijnen grond te geeven tot de vreeze, dat zij de magt niet zullen bereiken, welke zo veele voordeelen hun belooven. Doch dit karakter is verknogt aan zeden, aan een klimaat, en aan spijzen, die ten eenigen dage zullen veranderen. Eene eenzelvige, afgezonderde levenswijze, die de folteringen der eerezucht niet ondervindt, die geene gerugtmaakende vermaaken kent, aan geene groote wederwaardigheden is bloot gesteld, zich de verandering en verscheidenheid niet tot een behoefte heeft gemaakt, niet zo zeer arbeidzaam als aangenaam onledig is: zulk eene levenswijze kan niet die werkzaamheid en aandrang bezitten, die door dringende behoeften en geweldige driften verwekt en gevoed worden. Niet zeer

fchen in de ri-
weiden kron-

lijdelijk karak-
, in de daad,
geeven tot de
niet zullen be-
voordeelen hun
arakter is ver-
en klimaat, en
igen dage zul-
eenzelvige, af-
, die de folte-
et ondervindt,
nde vermaaken
wederwaardig-
ich de verande-
niet tot een be-
niet zo zeer ar-
onledig is: zulk
niet die werk-
zitten, die door
geweldige drif-
worden. Niet
zeer

zeer vaste spijzen, niet zeer geestige XIII.
dranken, die meer ontbindende dan spijs-
verteerende zijn; eene lucht, bezwan-
gerd met vogtige deelen, door de uit-
waasfeming der boschen, moeten nood-
wendig de zenuwen ontspannen en ver-
slappen, aan het Bloed eene langzaamer
en eenpaariger beweging geeven, en,
gevolglijk, de gewaarwordingen minder
gevoelig, de verbeeldingskracht minder
leevendig, minder treffende, en het ka-
rakter koelzinniger en bedaarder maaken.
Maar, wanneer eene talrijker Bevolking
deze ~~afgestrekte~~ boschaadjen zal om-
verre genakt; wanneer de grond meer
aan de werking en den invloed der Zon-
ne zal bloot gesteld worden; wanneer
de lucht, een vrijer omloop hebbende,
meer zal verdund zijn; wanneer nieuwe
plantaadjen en een uitgebreide Koophan-
del het gebruik van geestige dranken zul-
len doen toeneemen; wanneer de men-
schen, nader bij elkander woonende,
meerder verkeering zullen houden, de
drif-

XIII. driften meer zullen opwekken en gaande
 BRIEF. maaken, dan zullen de Amerikaanen doen
 zien wat zij kunnen worden.

Wat vertoonen ons ondertusfchen niet al deeze Vastigheden, die niet ouder zijn dan eene Eeuw, en wier nijverheid de Engelsche Staatkunde, altoos ergvermoedende, altoos dwingelandisch, uitgedoofd, en van wier Koophandel zij zich meesterese heeft gemaakt!

Brede en effene wegen doorkruizen hunne onmeetelijke bosfchaadjn; groote en kostbaare Gebouwen zijn 'er gestigt, om tot Vergaderplaatzen te dienen voor de Afgevaardigden der Staaten, om tot Schuilplaatzen te verstrekken voor de Verdedigers des Vaderlands; om de jonge Burgers op te voeden en te onderwijzen: leerzaame Oeffenschoolen, met rijke vergunningen begiftigd, met Boekerijen versierd, bestuurd wordende door bekwaame Onderwijzers, die uit verschillende Gewesten van Europa ontboden worden; Timmêrwerven, allerwege in hunne

ken en gaande
 erikaanen doen
 n.
 ertusfchen niet
 niet ouder zijn
 nijverheid de
 oos ergvermoe-
 adisch, uitge-
 handel zij zich
 !
 en doorkruizen
 chaadjcn; groo-
 en zijn 'er ge-
 atzen te dienen
 er Staaten, om
 rekken voor de
 lands; om de
 en en te onder-
 fchoolen, met
 gd, met Boeke-
 ordende door be-
 uit verschillen-
 ontbooden wor-
 erwege in hun-
 ne

ne Zeehavens aangeleid, hebben hen tot
 mededingers gesteld van de beste Scheeps-
 timmerlieden der oude Waereld; de be-
 werking van verscheiden Mijnen, en in-
 zonderheid eene Geschutgieterij behoe-
 ven voor de onze niet te wijken. In-
 dien de staatelijke Bouwkunde de Rivie-
 ren tot nog toe niet bedekt hebbe met
 die verbaazende gevaarten, die de gol-
 ven t' onderbrengen, en de oevers ver-
 eenigen, hunne Nijverheid heeft dit ge-
 brek aangevuld; drijvende Balken, met
 zwaare ringen aan elkander vastgemaakt,
 scheiden zich van elkander naar het be-
 lieven der Zeelieden, en zijn, in hunne
 beweegbaarheid, zo vast en sterk als
 onze Meesterstukken der kunst; en wan-
 neer de bedding te diep is, strekt een
 stout Timmerwerk met een enkelen boog
 over den stroom, alieen op zijne beide
 einden steunende; ten aanzien van de
 andere steunpunten rust het op zich zel-
 ven (*). *Ticonderago*, welks innee-
 ming

XIII.
 BRIEF.

(*) Ik kan mij den naam der Riviere niet herinne-
 ren,

XIII. ming hen met schande bedekte , deedt
 BRIEF. aan hunne opgetogene vijanden zien , tot
 hoe verre dit werkzaam vernuft zich uit-
 strekte. Bijkans in ieder plantaadje wor-
 den de kunsten van de dringendste nood-
 zaaklijkheid geoëffend. De hand , die
 de Akkers ploegt , weet ook aan het
 Hout de gedaante te geeven , die hem
 behaagt , Huiden te bereiden , en , uit het
 zap der Vrugten , Brandewijn te trekken.
 De jonge Schoonheid , wier bevallighe-
 den niet gekrenkt zijn door de branden-
 de stralen der Zonne , op welke de blee-
 ke behoefte haare kwaadspellende merk-
 tekens niet gedrukt heeft , weet aldaar
 wolle , katoen en vlas te spinnen , en
 ze voor het weeftouw gereed te maaken.

Con-

ren , daar ik deeze verbaazende brug gezien heb , het
 voorwerp van algemeene bewonderinge , inzonderheid
 onzer Ingenieurs. In het Koninklijk Paleis [te Parys]
 wierdt , etlijke jaaren geleeden , het Ontwerp van een
 Brug vertoond , die slegts met een enkelen Boog over
 de Seine moest loopen. Alle liefhebbers der kunst
 kwamen dit Ontwerp bezigtigen. Mij dunkt dat 't het
 zelfde Plan was , welk ik in Amerika gezien heb.

EIZE

bedekte, deedt
nden zien, tot
ernuft zich uit-
plantaadje wor-
ngendste nood-
De hand, die
ook aan het
ven, die hem
en, en, uit het
rjn te trekken.
ier bevallighe-
or de branden-
welke de blee-
bellende merk-
, weet aldaar
e spinnen, en
eed te maaken.

Con-

ug gezien heb, het
ringe, inzonderheid
lijk Paleis [te Parys]
et Ontwerp van een
n enkele Boog over
efhebbers der kunst
Mij dunkt dat 't het
ika gezien heb.

DOOR NOORD-AMERIKA. 241

Conduktors, allerwege op de huizen XIII.
geplaatst, beveiligen hen tegen de heil- ^{BRIEF.}
looze uitwerkzels van den Blixem, en
terwijl ze de naagedagtenis diens eer-
waardigen Grijzaarts, het voorwerp van
de bewonderinge der Parijzenaaren (*),
vereeuwigen, doen zij 'er tevens zien,
hoe zeer zij geneigd zijn om voordeel te
doen met heilzaame uitvindingen.

Wanneer inbreuk maakende en onder-
drukkende Parlements - wetten hunne
Voorregten kwamen dreigen, of vernie-
tigen: met welk eene voorzigtigheid,
hoe kragtdaadig, en met welk een moed
vereenigden zij zich, om hunne Voor-
regten te verdedigen! Hier is het dat
de aanschouwer zijne aandagt moet ves-
tigen om hen te beoordeelen. Men-
schen, in wijdtrekkende gewesten ver-
spreid,

(*) 't Is noodeloos, den Leezer te onderrichten,
dat de Schrijver het oog heeft op Dr. FRANKLIN,
Gevolmagtigden Afgezant der dertien Vereenigde Staa-
ten van Amerika aan het Fransche Hof.

Q

XIII. spreid, verschillende ten aanzien van de BRIEF. klimaat, tegen elkander over staande ten aanzien van de belangen en de Eerdiensten, gaan verbintenissen aan, die in derzelver uitspraaken en beslissingen volmaakt overeenstemmen, even als of ze met gemeene afspraak genomen waren. Vergeefs juicht Groot-Britannie zich zelve toe, in de Akte van beslaglegginge op de haven van Boston, dat het, voor altoos, deeze Provinciën den moed benomen, en onder haar oneenigheden heeft doen ontstaan; haare klagten wierden daar door te leevendiger; het gemeen gevaar haalde de banden van vereeniging vaster toe; de Zeefteden, naast aan Boston grenzende, wierden zelf niet bekoord door de voordeelen, welke zij 'er zich van beloofden. De kleine stad *Salem*, werwaarts de voorregten der Bostonniaanzen waren overgebracht, schreef, in eenen Brief aan den Gouverneur der Provincie, onder andere, het volgende.

„ Wij

n aanzien van de
der over staande
angen en de Eer-
nisten aan, die in
bessingen vol-
even als of ze
genomen waren.
- Britannie zich
van beslagleggin-
ton, dat het, voor
en den moed be-
mar oneenigheden
nare klagten wier-
endiger; het ge-
e banden van ver-
de Zeefteden,
nzende, wierden
r de voordeelen,
beloofden. De
erwaarts de voor-
en waren overge-
nen Brief aan den
ncie, onder ande-

„ Wij

„ Wij zijn hartlijk bedroefd over on- XIII.
„ ze algemeene onheilen, en de ram- BRIEF.
„ pen, welke nedergedaald zijn op het
„ hoofd onzer Medebroederen in de
„ Hoofdstad der Provincie; wekken ons
„ medelijden in eene ongemeene maate.
„ Wij hoopen dat Uwe Excellentie haa-
„ re poogingen zal aanwenden ter afwee-
„ ringe der rampen, op elkander gesta-
„ peld op het Volk, 't welk zich in
„ verlegenheid bevindt. Zommigen ver-
„ beelden zich, dat het sluiten van de
„ haven van *Boston* den stroom van den
„ Koophandel herwaarts moet afleiden,
„ en dien ten onzen voordeele doen
„ uitloopen; doch de Natuur, onze ha-
„ ven formeerende, heeft haar soortge-
„ lijke voordeelen geweigerd, en haar
„ niet de gerijflijkheden gegeven,
„ om haar mededinger te kunnen wor-
„ den. Daarenboven, zouden wij niet
„ allen denkbeeld van regtvaardigheid
„ en alle aandoeningen van menschlijk-
„ heid verliezen, indien wij slechts de

Q 2

„ ge-

XIII. „gedagte hadden om onze rijkdommen
 BRIEF. „te bouwen, en onze grootheid te ves-
 „tigen, op de puinhoopen van die van
 „onze nabuuren, enz.?”

Virginie was van gevoelen dat een aan-
 slag, op ééne Volkplanting gedaan, om
 dezelve te noodzaaken zich tot onderwer-
 ping aan eigendunkelijke belastingen, al-
 le de overige Volkplantingen even zeer
 aanging en hoonde, en haar met den on-
 dergang haarer Voorregten dreigde. De
 besluiten van *Rhode-Eiland*, daar het
 gewigt en de zwaarte des gezags zich
 deedt gevoelen, waren niet minder stout-
 moedig; hoewel ze nog overtroffen wier-
 den door dat van *Maryland*, 't welk
 van vermogende en groote Landeigenaars
 bewoond wierdt. Alle de overige ge-
 westen van het Vast Land betoonden de
 zelfde kloekmoedigheid. Overal wier-
 den Vergaderingen van wederzijdsche
 Verstandhoudinge aangeleid, tot het za-
 menroepen van een Algemeen Congres.
 Het gevolg, derhalven, was, dat de
 Bill

onze rijkdommen
grootheid te ves-
pen van die van
?"

belen dat een aan-
ting gedaan, om
ich tot onderwer-
belastingen, al-
tingen even zeer
haar met den on-
en dreigde. De
Eiland, daar het
des gezags zich
niet minder stout-
overtroffen wier-
ryland, 't welk
ote Landeigenaars
e de overige ge-
and betoonden de
d. Overal wier-
an wederzijdsche
leid, tot het za-
gemeen Congres.
en, was, dat de
Bill

Bill van beslaglegginge, met eene kwisti- XIII.
ge hand afgekondigd en verspreid, verre BRIEF.
van de ontsteltenis in de gemoederen te
verspreiden, volgens de aanmerking van
den Engelschen Geschiedschrijver, de zelf-
de uitwerking hadt, welke de Dichters
toeschrijven aan de Toortzen der Wraak-
godinnen; zij stak den brand in alle plaat-
zen, daar zij door trok.

Nieuwe Bills, raakende de huisves-
ting van Troepen in de Provincie *Masfa-*
chuset-Baai, deeden de verontwaardig-
ging ten hoogsten toppunte klimmen.
Men sprak nu van' niets anders, dan van
het sluiten der havens, het zamenbren-
gen van hulpe ter reddinge van de onge-
lukkige broeders van *Boston*, en het
houden van een Algemeen Congres. Te
Boston ging bij de Vergadering van on-
derlinge Verstandhoudinge eene Akte
door, waar bij men, op de plegtigste
wijze, onder het aanroepen van God
als getuige, zich verbondt om af te
breeken alle gemeenschap met *Groot-*

XIII. *Britannie*, tot dat het beflag, op de ha-
 ven geleid, ingetrokken, en alles zou
 herroepen zijn, 't geen met deszelfs
 voorregten onbestaanbaar was; om niet
 te gebruiken, zelf niet te koopen, iets
 van de goederen of koopmanschappen,
 zints het einde van Oogstmaand aange-
 bragt; om af te breeken allen koophandel
 met de zulken, die dezelve langs de
 kusten te koop veilden; om af te zien
 van alle verbintenissen met hun, die wei-
 geren zouden dit Verdrag te onderteke-
 nen, en om hunne Naamen openlijk be-
 kend te maaken, ten einde dezelve voor
 altoos aan de verfoeijing over te geeven.
 Als om strijd benaartigden zich de Pro-
 vinciën aan dit Eedgenootschap deel
 te neemen. Vergeefs verklaarde de Ge-
 neraal GAGE, Gouverneur van *Masfa-*
chuset-Baai, bij eene openbaare Af-
 kondiging, dit Eedgenootschap voor on-
 wettig, verderflijk, strijdig met de ge-
 trouwheid aan den Koning verschuldigd,
 strekkende ter ondermijninge van het
 wet-

wettig gezag van het Parlement van *Engeland*, van den vrede en de openbaare veiligheid. Vergeefs voegde hij daar nevens bedreigingen, beval hij aan de Regters, de zulken in verzekering te nemen, die de aangegaane verbintenis zouden ondertekenen, voorstaan, of eenig deel hadden aan derzelver afkondiginge of verspreidinge. Bij zijne eerste besluiten voegde *Virginie* nog daarenboven; dat het niet meer *Afrikanische* Slaaven noch van de *Antilles* zou koopen; dat het niet meer goederen of koopmanschappen zou invoeren tegen den eersten van Slagtmaand, indien de bezwaarnissen niet wierden weggenomen op den vijftienden van Oogstmaand des Jaars 1775; dat het, op dat tijdstip, niet meer Tabak; noch andere voortbrengzels of koopmanschappen, na *Groot-Britannie* zou uitvoeren; dat het, om dit ledige aan te vullen, in plaats van Tabak, dingen van de dringendste noodzaaklijkheid zou planten, en zich op de aankweeking en

XIII. vermenigvuldiging zijner kudden toeleg-
 BRIEF. gen. *Maryland* en *Zuid- en Noord-*

Karolina beraamden de zelfde maatregels.

Te *Newport* zag men allerwege deeze

woorden aangeplakt: ZICH VEREENI-

GEN OF STERVEN. De bewooners

der stad *Marblehead*, wier haven 't ge-

voegelijkst gelegen lag om voordeel te

kunnen doen met het verbod op de ha-

ven van *Boston* geleid, booden, gantsch

edelmoediglijk, deezer stad hunne haven

en koopmanschappen aan, deeden den

voorslag om bij het losfen en laaden der

goederen te willen tegenwoordig zijn,

en in alles haare belangen te behartigen,

zonder voor dit alles iets te genieten.

Volgens de Handvesten bezaten de

Amerikaanen het regt om hunne eigen Af-

gevaardigden te kiezen. De Gouverneur

GAGE ontving van het Hof eene lijst

van negenendertig Raaden; vierendertig

perfoonen traden in het bewind. Straks

verklaart het Volk hen voor Vijanden

van hun Vaderland, dreigt hun om hen

als

er kudden toeleg-
 Zuid- en Noord-
 e zelfde maatregels.
 allerwege deeze
 ZICH VEREENI-
 De bewooners
 wier haven 't ge-
 g om voordeel te
 t verbod op de ha-
 booden, gantsch
 stad hunne haven
 aan, deeden den
 sen en laaden der
 genwoordig zijn,
 gen te behartigen,
 ets te genieten. In
 esten bezaten de
 om hunne eigen Af-
 De Gouverneur
 et Hof eene lijst
 aden; vierendertig
 et bewind. Straks
 en voor Vijanden
 dreigt hun om hen
 als

als zodanig te zullen behandelen, en
 verklaart hen voor onbekwaam om hunne
 bedieningen waar te nemen. De Regts-
 geleerden der Provincie weigeren, bij
 de opening der Gerigtshoven, den Eed
 af te leggen, en met hun in eenige ge-
 meenschap of onderhandeling te treden.
 De Griffiers der Gerigtshoven plaatsten
 hunne Akten van berouw in de openbaa-
 re Geschriften, ter afkondiging van
 Lijfsverzekeringe tegen deeze Regtsge-
 leerden; met belofte van daar toe niet
 wederom te zullen vervallen; zeggende
 dat zij zich zelven deeze believing nooit
 zouden vergeeven, al ware het ook dat
 hunne Landgenooten hun dezelve ten
 beste hielden. Men weigerde aan dee-
 ze Raaden den ingang in de Gerigtsho-
 ven; men omsingelde hen zo ras zij in
 het openbaar verscheenen; men vervolg-
 de hen tot zelf in hunne huizen; men
 noodzaakte hen aldus om zich zelve af
 te danken.

De oude Constitutie dus door de Ak-

XIII. te van het Parlement vernietigd zijnde, BRIEF. en het Volk de nieuwe Constitutie verworpen hebbende, waren 'er geene Wetten noch Regeeringsform in de Provincie *Masfachuset-Baai*. Nogthans kon men, in deezen staat van Regeeringloosheid, de Natie met geenerhande buitenspoorigheid betigten: zo zeer deedt de kragt der Wetten zich nog gevoelen, zelf in het oogenblik, waar in alles de zelve vernietigde.

Het Algemeen Congres; ten langen laatste te *Philadelphia* geopend, op den tweeden van Herfstmaand des jaars 1774, ontvouwde, in de dringendste en staatelijkste bewoordingen, de gevoelens, ontwerpen en hulpmiddelen deezer Vereenigde Provinciën. De Lastbrieven haarer Afgevaardigden droegen het kenmerk van het karakter; en van die onderscheidene wijze van denken van een iegelijk haarer; doch zij stemden overeen in de voornaamste Artikelen, en doelden op het zelfde oogmerk.

ernietigd zijnde,
Constitutie ver-
er geene Wet-
n in de Provin-
Nogthans kon
Regeeringloos-
erhande buiten-
o zeer deedt de
nog gevoelen,
waar in alles de

es; ten langen
ppend, op den
des jaars 1774,
endste en staate-
gevoelens, ont-
deezzer Veree-
astbrieven haa-
ren het kenmerk
die onderschei-
van een iegelijk
n overeen in de
en doelden op

De

De Burgerlijke Regtbank maakte eenen XIII.
aanvang met het betuigen van de leeven- BRIEF.
digste klagten over het Verbod, op de
haven van *Boston* geleid; hij gaf zijne
goedkeuring aan, en prees zelf het gedrag
dier Provincie; hij verlengde den onder-
stand haar toegestaan; hij verklaarde dat
geheel *Amerika* ten allen tijde zou ge-
negen en bereidvaardig zijn om haar door
alle mogelijke middelen te hulpe te koo-
men; hij bedreigde met den algemeenen
haat en veragting alle die geenen, welke de
jongste Akten van het Parlement zouden
blijven aankleeven; hij beval aan de in-
wooners van *Boston* eerbied voor hun-
nen Gouverneur, en toegeeflijkheid om-
trent de Troepen; en hij verboodt hun,
eindelijk, alle vijandlijke bedrijven,
ten minste indien ze niet door klaar-
blijkelijk geweld daar toe genoodzaakt
wierden.

Bij den Generaal *GAGE* beklagde
zich de zelfde Regtbank over de onder-
drukkende Akten van het Parlement;

over

XIII. over de strengheid , met welke het de-
 BRIEF. zelve deedt ten uitvoer brengen ; over
 het aanleggen van Vestingwerken te
Boston ; over het schenden van bijzon-
 dere eigendommen ; over de ongeregeld-
 heden door de Troepen gepleegd ; over
 het afbreken der gemeenschap tuschen
 de stad en het platte Land.

Ten zelfden tijde kondigde de gemel-
 de Regtbank af, eene Opgaave der reg-
 ten, welke de Provinciën ontleenden van
 de onveranderlijke wetten der Natuur,
 van de beginzels der *Groot-Britanni-*
sche Constitutie, en van haare onder-
 scheidene Handvesten. Men kan, dus
 spreken de Leden dier Vergaderinge,
 men kan geene beschikking maaken over
 ons leeven, onze vrijheden, onze ei-
 gendommen, zonder onze bewilliging of
 toestemming. De Volkplantingen heb-
 ben dezelve aan geene hoe genaamde
 Mogenheid afgeftaan ; de Voorouders,
 ten tijde hunner verhuizinge, genooten
 de vrijheden en voorregten van geboore-
 ne

welke het de-
 brengen; over
 stingwerken te
 en van bijzon-
 de ongeregeld-
 gepleegd; over
 fchap tusfchen
 l.
 ligde de gemel-
 pgaave der reg-
 ontleenden van
 n der Natuur;
 root-Britanni-
 n haare onder-
 Men kan, dus
 Vergaderinge,
 g maaken over
 den, onze eie-
 e bewilliging of
 plantingen heb-
 hoe genaamde
 e Voorouders;
 nge, genooten
 en van geboore-
 ne

ne *Engelfche* Onderdaanen; zij hadden, XIII.
 bij hunne verhuizing, deeze regten af- BRIEF.
 geftaan noch verlooren; zij moeten, in
 deeze hoedanigheid, deel hebben aan de
 Wetgeevende Magt; en dewijl zij niet
 toegelaaten worden in het *Engelfche* Par-
 lement, noch aldaar hunne Afgevaardig-
 den kunnen zenden, bezitten zij derhal-
 ven de Wetgeevende Magt in hunne
 Provinciaale Vergaderingen; zij kunnen
 derhalven niet eigendunkelijk gefchat
 worden; en indien zij de zelfde voor-
 deelen genieten als het Moederland, kun-
 nen zij gevolglijk ook op geene andere
 wijze dan door huns gelijken gevonnisd
 worden; alle deeze Voorregten waren
 daarenboven bevestigd door Koninklijke
 Handvesten, van het Parlement erkend.
 Zij verklaarden, *nemine contradicen-*
te (*), dat in gevalle men deeze be-
 zwaarnisfen niet uit den weg ruimde,
 zij voortaan geene Koopmanschappen van
 Groot-

(*) Met algemeene toestemming.

XIII. *Groot-Britannie* in hun Land zouden BRIEF. invoeren. Vervolgens traden zij tot bijzonderheden, betreffende het gedrag der Kooplieden, de aanmoediging der Fabrieken, en het vertier van voortbrengzelen.

Wijders stelde de Regtbank op, een Verzoekschrift aan zijne Majesteit, en eene Memorie aan het Volk van *Groot-Britannie*; een Adres aan de Volkplantingen in 't algemeen, en eene andere aan *Canada*.

In het Verzoekschrift aan zijne Majesteit, klaagen de Leden der Vergaderinge, dat men in de Volkplantingen een Leger op de been hieldt in tijd van vollen vrede, zonder hunne toestemming; dat men hetzelfde; nevens de Zeemagt, gebruikte om onregtvaardige schattinge te heffen; dat het gezag van den Opper-Bevelhebber en van den Brigadier-Generaal in den geheelen Regeeringsform van *Amerika* volstrekt en willekeurig was geworden; dat de Bevelhebber, in tijd van

Land zouden
den zij tot bij-
e het gedrag
moediging der
er van voort-

bank op, een
Majesteit, en
lk van *Groot-*
n de Volkplan-
ene andere aan

aan zijne Ma-
der Vergaderin-
plantingen een
tijd van vollen
mning; dat men
magt, gebruik-
ttinge te hef-
en Opper-Be-
rigadier- Gene-
eringsform van
illekeurig was
ebber, in tijd
van

van vrede, tot Gouverneur eener Volk-
plantinge wierdt benoemd; dat de lasten
van kostbaare en onderdrukkende bedie-
ningen tot in het oneindige vermenigvul-
digd werden; dat de Regters geheel en
al afhankelijk waren geworden van de
Kroon ten aanzien van hunne Jaarwedden
en de duurzaamheid hunner Kommissi-
siën; dat de Bewindslieden van het Volk
waren verboden, enz. Zij verzwegen
niets van 't geen ten kenmerke kon ver-
strekken van hunne verknogtheid en on-
derwerpinge aan den Souverein, en van
hunne liefde en hoogagtinge voor het
Moederland. „ Wij hebben ”, dus
spreken ze tot den Vorst, „ wij heb-
ben van onze Voorouders geërfd dat
„ leevendig gevoelen voor de Vrijheid,
„ waar aan uw doorluchtig Geslagt zel-
ve de heerschappij verschuldigd is.”
Zij bezweeren hem, bij al wat heilig is,
bij de belangen van den Staat, en van
de zijne, voor de veiligheid en den voor-
spoed der Wetten, voor het geluk zij-
ner

XIII.
BRIEF.

XIII. BRIEF. ner Onderdaanen , wier Vader hij be-
 hoort te weezen , om toch nimmer toe
 te laten dat zij zo dierbaare banden ver-
 breeken , in de onzekere hoop op ge-
 beurtenisfen , die , hoe gelukkig ook ,
 onvermijdelijke ongelukken niet konden
 vergoeden.

In de Memorie aan het Volk gericht ,
 ontvouwen zij de regten , welke zij moe-
 ten genieten , in de hoedanigheid van
 vrije menschen , van Burgers en Volk-
 planters ; de geringe agt , welke het Mi-
 nisterie daar op heeft geflagen ; de ver-
 knogtheid , welke zij altoos aan het Va-
 derland betoond hebben ; de ontelbaare
 dienften , welke zij , in den jongften
 Oorlog , gedaan hebben ; de belastingen ,
 waar mede zij gedrukt zijn , uitzinnig
 verkwist door de gunstelingen van het
 Hof. Zeer vernuftig toonen zij , dat
 een gelukkige uitflag tegen hen even ge-
 vaarlijk zijn zou voor de vrijheden van
Groot-Britannie , als voor die van *Ame-
 rika*. „ *Amerika* eenmaal t' onder ge-
 „ bragt

Vader hij be-
 och nimmer toe
 are banden ver-
 re hoop op ge-
 gelukkig ook ,
 en niet konden

et Volk gericht,
 , welke zij moe-
 bedanigheid van
 burgers en Volk-
 welke het Mi-
 eslagen; de ver-
 oos aan het Va-
 ; de ontelbaare
 in den jongsten
 de belastingen,
 zijn , uitzinnig
 elingen van het
 toonen zij , dat
 en hen even ge-
 e vrijheden van
 or die van *Ame-*
 taal t' onder ge-
 „ bragt

„ bragt zijnde, zeggen ze, zou het werk- XIII.
 „ tuig worden om ulieden onder 't juk ^{BRIEF.}
 „ te brengen. ” Zij bouwen de hoop
 op de herstelling van de eensgezindheid,
 vriendschap en broederlijke neigingen
 tusfchen alle de onderdaanen van zijne
 Majesteit, op de grootheid en regtvaar-
 digheid der *Britfche* Natie, door het
 beroepen van een verftandig, onafhank-
 lijk Parlement, beziel met de zucht tot
 het algemeene welzijn, een verdediger
 der gefchondene regten tegen deeze kwa-
 lijk gezinde Staatsdienaars.

In hun Adres aan de *Canadiaanen*, ge-
 bruiken zij de vernuftigfte believingen,
 en de middelen, meest overeenkoomen-
 de met het karakter en de belangen diens
 volks. Zij bewijzen uit de Reden, uit
 gebeurde zaaken, en uit het getuigenis
 der vermaardste Schrijvers, dat zij, *En-*
gelfche onderdaanen geworden zijnde,
 deel verwierven aan de voorregten hun
 eigen; zij bewijzen dat de *Quebec-Akte*
 hen daar van beroofde, en dat zij geene

R bur-

XIII. burgerlijke bestaanlijkheid meer hadden ;
 BRIEF. dat hunne eigendommen , hunne perfoo-
 nen zelve , onderworpen waren geworden
 aan den wil , zelf aan de grilligheid van
 een dwingelandisch Ministerie. Zij bren-
 gen hun onder het oog , dat daar zij
 flegts een klein Volk uitmaaken , in ver-
 gelijking van hunne talrijke en vermogen-
 de nabuuren , hun geluk en hun belang
 vorderen , hen tot onfchendbaare vrien-
 den te hebben , dewijl de Natuur de lan-
 den hunner inwooning vereenigd hadt ,
 en hen , door middel der Zeeën , van
 hunne dwingelanden affcheidde. „ Het
 „ onderfcheid van Godsdienften , mer-
 „ ken ze aan , kan geen hinderpaal zijn ;
 „ het zelfde verfchil heeft 'er plaats tus-
 „ fchen de *Zwitferfche Kantons* ; doch
 „ deeze zijn daarom niet te minder ver-
 „ eenigd.” Zij berigten hun , dat het
 de wensch der Provinciën is , hen als
 Bondgenooten te mogen aanmerken ; dat
 men , in hunne Vergaderingen , tot dee-
 ze verbintenis , met eenpaarige ftemmen
 heeft

d meer hadden ;
 , hunne perfoo-
 waren geworden
 le grilligheid van
 isterie. Zij bren-
 g , dat daar zij
 maaken , in ver-
 ke en vermogen-
 k en hun belang
 hendbaare vrien-
 e Natuur de lan-
 vereenigd hadt ,
 der Zeeën , van
 cheidde. „ Het
 sdiensden , mer-
 hinderpaal zijn ;
 eft 'er plaats tus-
 Kantons ; doch
 et te minder ver-
 en hun , dat het
 iën is , hen als
 aanmerken ; dat
 ringen , tot dee-
 paarige stemmen
 heeft

heeft beslooten ; dat de schending hun- XIII.
 ner regten zou uitloopen op eene in- BRIEF.
 breuk op hunne eigene ; dat zij hen no-
 digden om toe te treden tot een Ver-
 bond , 't welk ten oogmerke heeft de ze-
 kerheid en veiligheid der natuurlijke en
 burgerlijke regten van deszelfs leden.

De uitnodiging van dit Algemeen
 Congres was voor het Volk een heilig
 Wetboek , om hetwelk naauwkeurig en
 in alles te volgen , het zich tot eenen pligt
 ro'ende. Men vleide zich dat hunne
 Verzoekschriften en Adresfen in *Enge-
 land* eenige gunstige omwentelingen zou-
 den te wege brengen. Doch , zo ras
 men hadt vernoomen dat zij geene ande-
 re uitwerking deden , dan dat zij den
 uitvoer van wapens , uit *Groot-Britannie*
 na *Nieuw-Engeland* , deden verbie-
 den , toen kende men maat noch paalen
 meer. Men verzamelde Benden Land-
 Militie ; men beraamde schikkingen om
 haar onder krijgstuicht te brengen ; men
 was bedagt op middelen om wapens te

XIII. bekoomen; men gaf aanmoedigingen tot **BRIEF.** het oprichten van Molens en Fabriken tot het bereiden en maaken van Salpeter, Buskruid en verscheiden soorten van wapenen. Eenige Provinciën verzekerden zich van 's Lands Krijgsbehoefsten en Magazijnen. Dus was het, dat de Akten van het Parlement, wier strengheid ten oogmerke hadt, de rust in de Volkplantingen te herstellen, niets anders uitwerkten dan het vuur der Tweedragt aan te stoken (*).

Naa dat alle deeze middelen ter ver-
ZOC-

(*) Behalven de bijzonderheden, hier door onzen Schrijver aangewezen, bij de opkomst en voortgang der Onlusten in het Engelsch gedeelte der Nieuwe waereld ontstaan, ontmoet men nog eenige andere, in een lezenswaardig Werkje, tot tijtel voerende: *Geschiedenis van het Geschil tusschen Groot-Britannie en Amerika, zedert deszelfs Oorsprong in den jaare 1754, tot op den tegenwoordigen tijd; door zijne Excellentie den Heer JOHN ADAMS, Schildknaap, Gevolmagtigden Staatsdienaar der dertien Vereenigde Staaten van Noord-Amerika bij de Republijk der Vereenigde Nederlanden, in den Zomer deezes jaar. in 't licht gekoomen bij den Uitgever deezes Reize W. Holtrop, in 8vo, groot 156 bladzijden.*

EIZE

moedigen tot
ens en Fabriken
ken van Salpe-
cheiden soorten
Provinciën ver-
Lands Krijgsbe-
Dus was het,
Parlement, wier
e hadt, de rust
herftellen, niets
t vuur der Twee-
).

middelen ter ver-
zoe-

den, hier door onzen
opkomst en voortgang
gedeelte der Nieuwe
n nog eenige andere,
tot tijtel voerende:
tuschen Groot - Bri-
desaelfs Oorsprong in
tegenwoordigen tijd;
leer JOHN ADAMS,
maatsdienaar der dertien
Amerika bij de Repu-
den, in den Zomer deez-
den Uitgever deez-
root 156 blad zijden.

DOOR NOORD-AMERIKA. 261

zoeninge vrugtloos waren aangewend, XIII.
dienden eenige voorloopige vijandlijkhe- BRIEF.
den wel haast als voorboden van gewig-
tiger bedrijven.

Met verbaasdheid kon Engeland aan-
zien, dat haare Volkplantingen, met zo
veel stoutmoedigheds en voordeels, haare
regten beoordeelden, zulke verftandige
maatregels beraamden, zulk een vast ge-
nomen besluit aankondigden; maar moest
het van de vreeze bevangen worden,
dat wanneer geduchte Legers zich ver-
toonden, de Volkplantingen aan het Moe-
derland tegenftand zouden durven bie-
den? Lieden, die nimmer in den Krijg
gediend hadden, overgegeeven aan de
zoetigheden van het Landleeven, in den
overvloed opgebracht, van een langzaam
en vreedzaam karakter, wien het bloote
denkbeeld van het vergieten van Men-
fchenbloed van eene kille vreeze deelt
bevangen worden (*), konden zulke lie-
den

(*) Ten tijde der Omwentelinge, was het meer dan
R 3 twint-

XIII. den bekwaam zijn, (ter bestrijdinge van BRIEF. eene Natic, door haare jongste voor-
 spoeden, zo geducht in hunne oogen,) hunne geliefde woonsteden te verlaten, zich aan eene strenge ondergeschiktheid te onderwerpen, den honger en de ongemeatigdheid van wind en weder te tarten, langduurige en afmattende werkzaamheden te verduuren, en met onverschrokkenheid anderen te dooden of zelve gedood te worden? konden zij gelooven dat zij dit zouden durven onderneemen, terwijl zij, zonder ervarene Opperhoofden, zonder wapenen, zonder krijgsbehoefden, zouden te doen hebben met een krijgshaftigen vijand, doorleerd in de kunst van slag leveren, en overvloedig voorzien van alles, 't welk hem eenen gelukkigen uitslag kon verzekeren? Om kort te gaan; *Engeland*, door zijne eerzuchtige Staatkunde gennoopt,

twintig jaaren geleden, dat 'er geene halsstraffe was geoeffend.

er bestrijdinge van
 hare jongste voor-
 in hunne oogen,)
 eden te verlaaten,
 ondergeschiktheid
 honger en de on-
 d en weder te tar-
 afmattende werk-
 en, en met onver-
 n te dooden of zel-
 en? konden zij ge-
 den durven onder-
 , zonder ervaren
 er wapenen, zon-
 ouden te doen heb-
 tigen vijand, door-
 n slag leveren, en
 van alles, 't welk
 n uitslag kon verze-
 gaan; *Engeland*,
 ge Staatskunde ge-
 noopt,

t'er geene halsstraffe was

noopt, moest noodwendig gelooven dat XIII.
 een klein getal Troepen zou toereikende BRIEF.
 zijn om de *Amerikaanen* te beoorloogen
 en te onder te brengen; en, indien dee-
 ze Troepen in haaren toelag mislukten
 en overwonnen wierden, moet zulks,
 in de Staatsomwentelingen, worden aan-
 gezien als een verschijnzel, waar van
 geene heerschappij van 't gantsche Heel-
 al ons een voorbeeld heeft uitgeleverd,
 en welks weergaê, in het toekomstige,
 misfehien, nooit zal ondervonden wor-
 den (*). Laaten wij ons niet verwon-
 de-

(* De Geschiedenis vertoont ons, in de daad,
 menigvuldige voorbeelden van Provinciën, het juk
 eener magtige heerschappije afschuddende, en van een
 klein getal menschen, op talrijke Legers de Overwin-
 ning behaalende; doch deeze Staatsomwentelingen vie-
 ler voor, en deeze Overwinningen wierden bevoegten
 door krijgshaftige Volken, in tijden, in welke de
 krijgsdapperheid het gebrek aan manschap en het man-
 gel aan krijgskunde ligtlijk vergoedde. Doch nooit
 heeft de Geschiedenis een voorbeeld vertoond van men-
 schen, uit den aart weinig Oorlogzuchtig, ontbloot
 van hulpmiddelen en onkundig in de Oorlogsweten-
 schap, zegepraalende over eene dappere, kundige Na-

XIII. deren, wanneer wij de nieuwe *Ameri-*
 BRIEF. *kaansche* Eskadrons zo dikmaals zien de
 vlugt neemen, verstrooid worden, en op
 de aannadering des Vijands verdwijnen;
 maar laten wij ons verwonderen, wan-
 neer wij hen van nieuws zich zien ver-
 eenigen, van nieuws ten voorschijn tree-
 den, en altoos met lijdzaamheid en kloek-
 moedigheid verdraagen den honger en
 alle de rampen, welke de Oorlogen me-
 debrengen.

Hoe meer de fiere Engelschen het ver-
 nuft, de geneigdheden en de hulpmid-
 delen hunner Volkplantingen opgemerkt
 en bestudeerd hadden, hoe zij zich meer
 moesten verlaaten op den goeden uitflag
 hunner wapenen; en de geoeffende Wijs-
 geer moest opmerken, dat 'er, ter vol-
 tooijinge van deeze in onze dagen voor-
 spelde Omwentelinge, veele Eeuwen
 vereischt wierden.

Gij

tie, en die daarenboven van de noodige hulpmiddelen
 rijkelijk was voorzien.

nieuwe *Ameri-*
 dikmaals zien de
 worden, en op
 ads verdwijnen;
 wonderen, wan-
 s zich zien ver-
 voorfchijn tree-
 mheid en kloek-
 den honger en
 de Oorlogen me-

gelfchen het ver-
 en de hulpmid-
 ingen opgemerkt
 oe zij zich meer
 en goeden uitflag
 geoeffende Wijs-
 dat 'er, ter vol-
 nze dagen voor-
 veele Eeuwen

Gij

noodige hulpmiddelen

Gij ziet de Amerikanen, meer werk- XIII.
 zaam door den aandrang der Reden, dan BRIEF.
 door de drijfveer des Gevoels; meer
 houdende van overdenken dan van ge-
 voelen; zich meer toeleggende op nutti-
 ge, dan op aangename verrigtingen. Van
 hier dat de Wetgeving, de Staatkunde,
 de Natuurkunde, de Werktuigkunde al-
 daar opgang konden maaken, terwijl de
 vermaak aanbrengeende kunsten aldaar on-
 bekend bleeven; terwijl de Dichtkunde,
 die, onder alle andere Natiën, de Wee-
 tenschappen vóórging, aldaar haare ver-
 hevene en aandoenlijke toonen niet doet
 hooren. De steden, de vlekken, de
 plantaadjen kunnen aldaar vertoonen het
 beeld van een onbekrompen beftaan, der
 gezondheid, der goede orde, doch niets
 van 't geen alleenlijk de verbeeldings-
 kragt treft en vermaakt; geene in eene
 rechte lijn geplante en berceauswijze ge-
 kromde boomen, om onder dezelve een
 aangenaam lommer te genieten; geene
 Tuinen, in welke vernuftig aangeleide

XIII. bloemperken , in welke de bekoorlijke
 BRIEF. eenpaarigheid , in welke de bevallige
 ——— verscheidenheid van bloemen de zinnen
 streelen en de ziel bekooren ; geene
 openbaare danspartijen of gezelschappen,
 zinnebeelden van hunne vrolijkheid en
 geluk.

Door welke middelen heeft ondertus-
 fchen het Patriotismus dusdanige men-
 fchen kunnen vereenigen, en hen vat-
 baar maaken voor zulke kloeke poogin-
 gen? Eene belasting op de Thee heeft
 hen eensklaps moeten berooven van eene
 Waare, het gebrek van welke zich ic-
 der oogenblik aan elk Amerikaan deede
 gevoelen; het onverdraagzaame Presby-
 teriaansdom moet zints langen tijd zaa-
 den van haat en tweedragt tusfchen hen
 en het Moederland agter gelaaten heb-
 ben; hunne te eng beperkte Koophan-
 del, niettegenstaande zij een van de rijk-
 ste gronden des aardbodems bewoonden,
 moet hun naauwlijks de dringendste be-
 hoefden der gerijflijkheid hebben opge-
 le-

de bekoorlijke
ke de bevallige
emen de zinnen
kooren; geene
gezelschappen,
vrolijkheid en

heeft ondertus-
dusdanige men-
n, en hen vat-
kloeke poogin-
de Thee heeft
rooven van eene
welke zich ie-
amerikaan deedt
gzaame Presby-
langen tijd zaa-
agt tusfchen hen
er gelaaten heb-
erke Koophan-
een van de rijk-
ems bewoonden,
dringendste be-
d hebben opge-
lc-

ieverd; de Nieuwspapieren, die van ie- XIII.
der geleezen wierden, moeten de ort- BRIEF.
fteltenis wijd en zijd verspreid, en hun
een afgrijselijk toekomende voor oogen
gesteld hebben. Doch, gelijk ik reeds
heb aangemerkt, geene tooneelen van
gewelddaadigheid en wreedheid dienden
als voorboden van dit hachelijk oogen-
blik; het was bedaard en wel overleid.

Deeze Omwenteling, wier eindpaal
met snelle schreden nadert, berooft on-
ze vijanden van manfchap en eenen
Koophandel, die hen, dag aan dag, meer
geducht zouden gemaakt hebben. De
onze zal 'er te gelukkiger door worden,
en meer uitgebreidheids verkrijgen. De
Scheepsbouw zal aldaar vinden de zeld-
zaamste en kostbaarste noodwendighe-
den, 't geen de nieuwe vlooten van het
Noorden aan denzelfen zouden bezorgd
hebben. Wij zullen van Tabak voor-
zien worden door middel van een ruil-
handel, zonder dat ten dien einde jaar-
lijks aanzienlijke fommen gereede pen-
nin-

XIII. ningen buiten het Koninkrijk gezonden
BRIEF. worden. Onze Eilanden zullen hout
krijgen voor hunne Melisfe en hunne an-
dere voortbrengzels.

Heeft men reden om te vreezen, ge-
lijk men zo menigmaalen heeft gezegd,
dat bij de eerste waarschijnlijkheid van
een aanstaanden Vrede, de Nationaalge-
zindheid hen zal noopen om zich te ver-
binden met het Moederland, onze gedaa-
ne diensten te vergeten, en den band
der vereeniging met ons te verbree-
ken? Te veele jaaren zijn 'er verlopen,
zints *Engeland*, in deeze gewesten, bloed
vergooten, en zich aldaar aan roof- en
plonderzucht heeft overgegeeven. Zou
de *Engelschman*, die den *Amerikaa*: in
geen ander licht beschouwt, dan als een
Volk, uit de heffe zijner Natie voort-
gesprooten, zich eensklaps kunnen of
willen gewinnen om hem als zijns gelij-
ken te behandelen? en zou de veragting,
die aandoening der Ziele, bezwaarlijker
dan de haat uit te rooien, zo spoedig
door

door den *Amerikaan* kunnen vergeeven ^{XIII.}
 worden? Zou het Congres, wiens be- ^{BRILF.}
 sluiten altoos door regtvaardigheid en
 wijsheid bestuurd wierden, en 't welk,
 tot op dit oogenblik, geenen misstap in
 zijne maatregels heeft begaan, zijne eere
 en zijnen roem bezoedelen, door gebrek
 aan goede trouwe jegens zijnen eersten
 Bondgenoot? Zou het oprechten een
 Gedenkteken der snoodheid en der
 schande, waar in de geheele Aarde en
 alle toekomstige Geslagten de volgende
 woorden zouden leezen: FRANKRIJK ER-
 KENDE ALLEREERST DE ONAFHANKLIJK-
 HEID VAN AMERIKA; SLOOT MET HET-
 ZELVE HET EERSTE VERBOND VAN
 VRIENDSCHAP KWAM HET TE HULP MET
 ZIJNE KRIJGSBEHOEFTEN EN SCHATTEN;
 VERDEEDIGDE HET MET ZIJNE VLOOTEN
 EN LEGERS: DOCH HET ONDANKBAAR
 AMERIKA SCHONDT ZIJNE EEDEN, VER-
 BRAK ZIJNE BANDEN, ZO RAS HET ZULKS
 ZONDER GEVAAR DOEN KONDE? Geno-
 men dat *Amerika* bekwaam ware, in
 den

XIII. den tegenwoordigen Oorlog, zijn gefchil
 BRIEF. van het onze af te zonderen, en zonder
 ons den Vrede te fluiten, wat zou hier uit ten onzen opzichte voortvloeien? Amerika's magt zou niet meer zamen gevoegd zijn met die van *Groot-Britannie*; wij zouden, derhalven, ons groot doelwit bereikt hebben. Deeze Vrede zou ons de kosten uitwinnen, zo van het onderhouden van een talrijk Leger in de Nieuwe Waereld, als van het leenen van onnoemelijke fommen, van een onmeetelijken voorraad van krijgsbehoeften tot het onderhoud van hunne eigen Troepen.

Meer reden zou 'er zijn om te vreezen, dat het groot vertier van Rhum, Suiker en Koffij, Amerika, ten eenigen dage, het ontwerp deedt beraamen om een aanflag te doen op onze Eilanden. Maar, kunnen derzelve voortbrengzels, hoe onnoemelijk veele derzelve ook moge weezen, eenigzins in vergelijking koomen bij het getal van menfchen, van wel-

g, zijn gefchil-
 leren, en zon-
 niten, wat zou
 voortvloeien?
 e meer zamen
Groot-Britan-
 en, ons groot
 Deze Vrede
 en, zo van het
 ijk Leger in de
 van het leenen
 a, van een on-
 n kriegsbehoef-
 n hunne eigen
 n om te vrec-
 er van Rhum,
 a, ten eenigen
 e beraamen om
 onze Eilanden.
 voortbrengzels,
 rzelve ook mo-
 in vergelijking
 menschen, van
 wel-

welke hunne moorddaadige luchtgesteld- XIII.
 heid ons berooft, bij het Zedenbederf, BRIEF.
 welk zij heel tot in Europa verspreiden? —
 Van de Bevolking en de Zeden hangt de
 voorspoed der heerschappijen af; alles,
 derhalven, moet aan dezelve worden op-
 geöfferd. Wee u, *ô Amerikaanen*, in-
 dien het lokaas deezer Veroveringen u
 ten eenigen dage bekoore; de ondeugd-
 en, welke zij in uwen schoot zouden
 overbrengen, de opschorting, welke zij
 in den voortgang uwer Bevolkinge zou-
 den doen ontstaan, zouden ons van uwe
 trouwloosheden wraak verschaffen. Maar
 neen; onledig met de bekoorlijke bezig-
 heid om uwe kudden te vermeerderen,
 uwe akkers uit te breiden, uwe land-
 schappen te verfraaien, zult gij te
 vuur en te zwaard, in 't midden der
 Zeeën, onder een brandenden hemel,
 geene andere gewesten gaan opzoeken.
 Die gewesten, die aan de uwe grenzen,
 of dezelve omringen, zijn uitgebreider
 dan uwe wenschen, en wagten, om
 hun-

XIII. hunne onuitputbare Schatkamers te openen, niet op bloed, maar op handen.

Hunne gelukkige gemaatigdheid zal u mischien de voortbrengzels weigeren, welke de Europeaansche weelde voor u tot weezenlijke behoeften heeft gemaakt. Uw hout, uw korn, uwe vischerijen, uw gezouten vleesch zullen ten allen tijde meer dan toereikende zijn om ze u te bezorgen.

Behalvén dat de Zeden en het Klimaat der Amerikanen langen tijd vredegezinde neigingen zullen inboezemen, zullen deeze dierbaare gezindheden door hunne Staatkundige bestaanlijkheid kragtdaadig versterkt worden. Zij zullen niet omringd worden van woelagtige en eersuchtige Natiën, die hen zullen noodzaaken, zonder ophouden, onder de wapens te zijn; zij zullen niet bloot gesteld zijn aan geduurige inwendige geschillen, hoewel zij afgezonderde Lichaamen uitmaaken: te duidelijk vast gesteld en te algemeen erkend zijn hunne wederzijdsche

reg-

kamers te ope-
 mar o. handen.
 igheid zal u
 zels weigeren,
 weelde voor u
 heeft gemaakt.
 e vischerijen,
 allen ten allen
 e zijn om ze u

en het Klimaat
 jd vredegezin-
 zemen, zullen
 en door hunne
 eid kragdaadig
 ullen niet om-
 ige en eezuch-
 en noodzaaken,
 de wapens te
 ot gesteld zijn
 geschillen, hoe-
 naamen uitmaa-
 esteld en te al-
 e wederzijdsche
 reg-

regten, zij zijn, daar boven, te naauw
 aan elkander verbonden, dan dat ze niet ^{BR. 7.}
 onophoudelijk zouden dienen om den
 onderdrukker in bedwang te houden.
 Behoeft, vreeze en onkunde hebben
 de krijgshaftige Natiën geformeerd; en
 Europa is niet zo zeer Oorlogzuch-
 tig geweest, dan om dat het bewoon-
 wierdt van barbaarsche, vreemde
 zwervende Volken, die strijdige
 oordeelen koesterden, strijdige zede-
 en
 strijdige belangen hadden; nog heden is
 het niet krijgzuchtig, dan alleenlijk in
 het niet krijgzuchtig, dan alleenlijk in
 gevolge van die tijden der duisternisfe.
 De menigte van Godsdienslige Aanhan-
 gen zal, waarschijnlijk, de eerste oor-
 zaak zijn, welke oneenigheden onder
 de Amerikanen zal voeden, hoewel zij
 aan dezelve hunne spoedige magt ver-
 schuldigd zijn, en, in 't toekomstige,
 hunne toeneemende grootheid aan dezel-
 ve zullen hebben dank te weten. Doch,
 te beweerden, dat de Verdraagzaamheid
 nadeelig zijn kan aan het geluk der Staa-

S ten,

XIII. ten, dit is, zo als het U voorkomt, BRIEF. eene verregaande afwijking van de denkbeelden, in deeze dagen algemeen aangenomen.

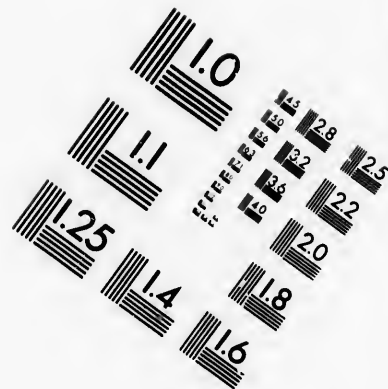
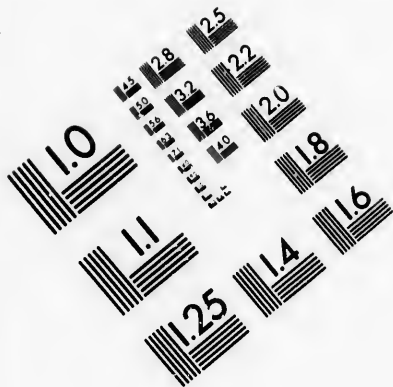
Zo lang de Menschen op zich zelve leeven, is de Verdraagzaamheid niet na-deelig, om dat de menschen, weinig verbintenis met elkander hebbende, minder gevaar loopen om in hunne begrippen tegen elkander aan te loopen, en, gevolglijk, minder aanleiding tot verdeeldheid hebben. Maar wanneer hunne gewesten, sterker bevolkt zijnde, hen nader tot elkander doen koomen, dan neemt ook de gemeenschappelijke onderhandeling toe; de strijdigheid der begrippen wordt menigvuldiger, ernstiger en gevaarlijker; dan ontstaan 'er Aanhangen en Faktiën. Twee bloeiende Staaten, *Holland* en *Engeland*, houden, egter, heden ten dage stand, niet tegenstaande zij in hunnen schoot eene menigte verschillende Godsdienstige Aanhangen voeden. Doch het eerstgenoemde Gewest,
ge-

EIZE

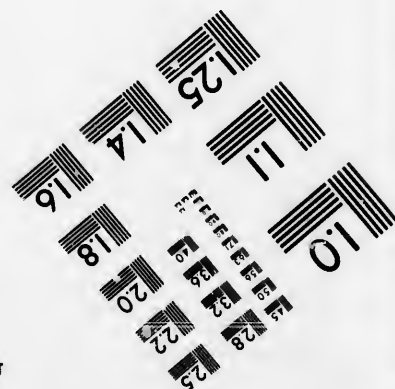
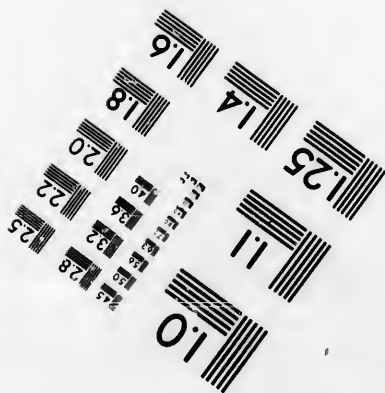
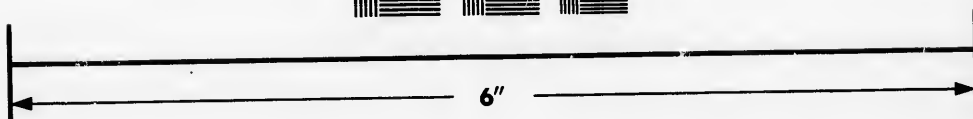
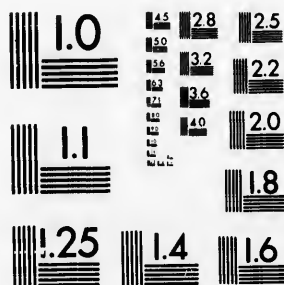
U voorkomt ,
ng van de denk-
n algemeen aan-

n op zich zelve
zaamheid niet na-
nschen , weinig
hebbende , min-
n hunne begrip-
te loopen , en ,
eiding tot ver-
ar wanneer hun-
olkt zijnde , hen
n koomen , dan
appelijke onder-
gheid der begrip-
er , ernstiger en
n 'er Aanhangen
beierende Staaten ,
houden , egter ,
niet tegenstaande
ene menigte ver-
Aanhangen voe-
noemde Gewest ,
ge-

**IMAGE EVALUATION
TEST TARGET (MT-3)**

**Photographic
Sciences
Corporation**

23 WEST MAIN STREET
WEBSTER, N.Y. 14580
(716) 872-4503

15 28 25
18 22
18 20
5

**CIHM/ICMH
Microfiche
Series.**

**CIHM/ICMH
Collection de
microfiches.**

Canadian Institute for Historical Microreproductions / Institut canadien de microreproductions historiques

11
10
28

© 1985

geheel ingenomen met ontwerpen van XIII. Koophandel, is oorzaak dat alle zijne leden onkundig of onverschillig zijn omtrent alles, wat geen voorwerp van winst is (*). De noodzaaklijkheid, daarenboven, om gemeenschap te houden met alle Natiën, maakt de Hollanders minder naauwgezet ten aanzien van hunne geschillen, voornaamlijk in gevolge van het denkbeeld dat hunne wisselvallige magt zonder dezelve wel haast zou gesloopt worden. — De zelfde oorzaaken hebben invloed op de *Engelsche* Natie, hoewel in mindere maate, om dat zij zich niet zo algemeen op den Koophandel toelegt; en om dat het volk, minder

(*) Hoe veel zou hier op kunnen aangemerkt worden, zo wel als op des Schrijvers geheele redekaveling over de Verdraagzaamheid? Zijne bekrompene denk wijze moet men hem ten beste houden, als een Lid der *Roomfche* Kerke, gelijk ook zijne schets van het karakter der Hollanders, dewijl hij, waarfchijnlijk, alleen op de berigten van anderen afgaat. Oorzaak genoeg, voorwaar, waarom hij, in beide gevallen, den bal zo deerlijk mislaat.

XIII. der werkzaam, minder ontwerpſmeeden-
 BRIEF. de, aldaar peinsagtiger is, meer rede-
 neert, zich meer met Leerſtellige be-
 grippen bemoeit: van hier dat alle Aan-
 hangen aldaar naijverig, vijandig zijn, en
 hunne Kerken onophoudelijk weergalmen
 van hevige twistredenen. Hunne haat
 zou menigmaalen heillooze gevolgen heb-
 ben, indien de eerwaardige agtbaarheid
 van den Roomſchen Godsdienst, die hen
 geſtadig in bedwang houdt, hen allen
 niet vereenigde tegen deezen gemeenen
 vijand, en indien de dreigende Magt van
Frankrijk hun niet bijkans onophoudelijk
 werk verſchafte.

Maar *Amerika*, 't welk meer inwen-
 dige rust zal genieten, 't welk zijne
 grootheid en magt niet zal verſchuldigd
 zijn aan uitwendige en ras voorbijgaande
 oorzaaken, 't welk, ten eenigen dage,
 even gelijk alle andere vrugtbaare gewes-
 ten, in zijnen ſchoot zal bevatten rijke,
 ledigloopende, verſtandig en valsch re-
 deneerende burgers, zal meer te vreezen
 heb-

EIZE

ontwerpsneeden-
is, meer rede-
Leerstellige be-
er dat alle Aan-
vijandig zijn, en
eljk weergalmen
n. Hunne haat
ze gevolgen heb-
dige agtbaarheid
dsdienst, die hen
oudt, hen allen
eezen gemeenen
gende Magt van
ns onophoudelijk

elk meer inwen-
, 't welk zijne
zal verschuldigd
as voorbijgaande
n eenigen dage,
rugtbaare gewes-
l bevatten rijke,
ig en valsch re-
meer te vreezen
heb-

DOOR NOORD-AMERIKA. 277

hebben van de verscheidenheid van Gods-
dienstige begrippen. Reeds hebben de
Schriften en de Leerredenen der Leeraa-
ren aldaar alte zeer ten doelwit, hunne
mededingers te bestrijden en in een be-
lachelijk licht te vertoonen, dan om hun-
ne aanhangers te stigten; en *Philadelfia*,
het middelpunt der Verdragzaamheid,
heeft de Aanhangen hunne regten zien
verdeedigen met scheldnaamen en stok-
slagen. Andere tijden zullen deeze ge-
vegten gevaarlijk doen worden.

Hoe meer verlicht, hoe de Godsdien-
sten onverdraagzaamer zijn. Het Hei-
dendom, zonder beginzels, zonder za-
menhang, duldde en verdroeg alle Eer-
diensten; het Joodendom, meer zamen-
hangende, meer verlicht, weerde ze al-
len; zelf zou het Mahometaendom niet
onverdraagzaam geweest zijn, indien niet
de Verkondiger zulks tot een uitdrukke-
lijk gebod gesteld hadde. De Aanhangen
van het Christendom zijn het insgelijks
niet ten aanzien van elkander, dan naar

XIII.
BRIEF.

XIII. gelange hunne Leerstellingen niet vast
 BRIEF. bepaald zijn. De Wijsbegeerte, die geschikt is om de menschen te vereenigen en hunne driften te beteugelen, moet, in de daad, hen vooreerst noopen tot de Burgerlijke Verdraagzaamheid; doch, daar zij alles wil onderzoeken, en alles beoordeelen, moet zij vervolgens doen gebooren worden de Leerstellige Onverdraagzaamheid, en wel haast insgelijks de Burgerlijke Onverdraagzaamheid, om reden dat de Wetten niet lang onverschillig zijn kunnen omtrent voorwerpen, ten aanzien van welke het hart niet onverschillig is.

- Hier uit volgt dat de gelukkigste Regeringsform, die op den langduurigsten voorspoed mag hoopen, zulk een is, welk alle de leden aan het zelfde Geloof, en aan den zelfden Eerdienst verbindt. De gezonde Staatkunde moet, derhalven, onophoudelijk trachten om hen daar heenen te brengen. De zucht om de Bevolking spoedig te vermeederen, heeft,
 op

lingen niet vast
geerte, die ge-
en te vereenigen
teugelen, moet,
erst noopen tot de
mheid; doch,
zoeken, en alles
vervolgens doen
eerstellige Onver-
d haast insgelijks
agzaamheid, om
niet lang onver-
ent voorwerpen,
het hart niet on-
e gelukkigste Re-
en langduurigsten
, zulk een is,
et zelfde Geloof,
rdienst verbindt.
moet, derhalven,
om hen daar hee-
ucht om de Be-
eederen, heeft,
op

op dit beginzel, een inbreuk kunnen XIII.
maaken. * Indien het bewezen zij dat BRIEF.
een gelukkig volk binnen den tijd van
twintig jaaren zijn getal verdubbelt, zou
het dan niet veiliger en roemruchtiger
zijn, tot dit middel de toevlugt te nee-
men? Dan zou men te gelijk voor zijne
Eeuw en voor de toekomstende tijden
werkzaam zijn. De Volken, welke
door de afkondiging van Verdraagzaam-
heid na een Land gelokt worden, ver-
krijgen aldaar regten, welke de Wetgee-
vende Magt zonder onregtvaardigheid
niet meer kan schenden. Door de her-
roeping van het *Edikt van Nantes* ver-
nietigde LODEWYK DE XIV, in zijne
heerschappijen, het beginzel van inwen-
dige verdeeldheden. Dit, wat men 'er
ook van zegge, is, mischien, het nut-
tigste, hoewel niet het regtvaardigste, 't
geen zijne Staatkunde heeft verrigt, om
dat de verbintenisfen, met Ketters aan-
gegaan, daarom niet te minder kragt be-
zitten.

XIII. Het Hoofd des Vaderlands, moet 'er
BRIEF. ook de Vader van zijn; zijne liefde
 moet, derhalven, bedagt zijn op middelen
 om de banden vaster toe te haalen, die
 zijn talrijk gezin zamensnoeren. Is 'er
 een kragtiger band dan een Godsdienst,
 die de zelfde gevoelens inboezemt, de
 zelfde pligten gebiedt, het zelfde lot
 belooft? De deugdzaame mensch, wiens
 uitzigten gestadig na de Eeuwigheid zijn
 uitgestrekt, voelt zijne genegenheden
 toeneemen, zijn hart ontstoken wor-
 den, wanneer hij kan hoopen, zijne
 vrienden en bloedverwanten te zullen
 kunnen beminnen, en van nieuws we-
 der vinden, aan geene zijde van het
 Graf.

Het aandoenlijkst Schouwspel, en 't
 geen het Heelal meest zou vereeren,
 zou het zijn, wanneer alle Natiën voor
 den ALMAGTIGEN de zelfde Tempels
 stigten, de zelfde Lofzangen tot Hem
 deden opklimmen; hier heenen moest
 de Wijsbegeerte, die het geluk van alle
 Vol-

ands, moet 'er
; zijne liefde
jn op middelen
te haalen, die
noeren. Is 'er
en Godsdienst,
inboezemt, de
het zelfde lot
mensch, wiens
euwigheid zijn
genegenheden
ontstoken wor-
noopen, zijne
ten te zullen
an nieuws we-
zijde van het
ouwspel, en 't
zou vereeren,
e Natiën voor
zelfde Tempels
ngen tot Hem
r heenen moest
t geluk van alle
Vol-

Volken omvat, haare poogingen richten. XIII.
Maar kan zij zich vleien, deeze omwen- BRIEF.
teling te zullen uitwerken, wanneer zij
het alleenlijk zal onderneemen, alle Ecr-
diensten te doen waggelen en te vernieti-
gen? Vóór dat zij deezen stouten stap waag-
de, zal zij een anderen moeten doen,
die op vaster gronden zou gesteund heb-
ben, die een grooter getal waarheden
zou voorgesteld hebben, die de uitge-
breidheid en de grenspaalen der Reden
naauwkéuriger zou aangewezen hebben,
die de deugd meer hadt doen beminnen,
de ondeugd meer vreezen, en beter zou
gestrookt hebben voor alle tijden, voor
alle plaatzen, voor alle levensstanden,
en voor alle verstanden. Anders te hande-
len, zou zo veel geweest zijn, als te zwee-
men naar den Wetgever, die, niet te
vrede over de Wetten van een Volk,
dezelve affchaft, zonder andere in de
plaats te stellen — naar een Artz,
die de kranken ongezonde spijsen ver-
biedt, zonder hun het gebruik van

XIII. beter voedsel te veroorlooven. Tot op BRIEF. dien tijd toe moest zij zich vergenoegen met hen te bestudeeren, hunne regten te onderzoeken, met aan te wijzen 't geen zij meest volmaakt of meest gebrekkig hadden in hunne gebruiken, in hunne Kerkelijke inrichtingen, in hunne Leerstellingen; met het doen ophouden van die ligtvaardige en onbezonnene geschillen, welke de menschen beter noch wijzer maaken; met aan te toonen dat de zagmoedige overtuiging en het voorbeeld, maar geenzins de heerschezuchtige overreeding, den mensch tot de waarheid en de deugd doen wederkeeren.

Mischien zal op deeze stoute en verdervende Wijsbegeerte, ten eenigen dage, eene andere volgen, die gemaatigder is en meer ter verzoeninge leidt. 't Zal zijn in het tijdstip, wanneer nieuwe heerschappijen zullen opstaan, wanneer bijkans alle Volken zullen beginnen te gevoelen de behoefte om kundiger te worden; wanneer zij, meer vereenigd door

looven. Tot op
 zich vergenoegen
 , hunne regten
 aan te wijzen 't
 kt of meest ge-
 ne gebruiken, in
 ingen, in hunne
 c doen ophouden
 onbezonnene ge-
 schen beter noch
 n te toonen dat
 ging en het voor-
 heerschzuchtige
 sch tot de waar-
 wederkeeren.
 ze stoute en ver-
 ten eenigen da-
 , die gemaatig-
 erzoeninge leidt.
 p, wanneer nieu-
 en opstaan, wan-
 a zullen beginnen
 e om kundiger te
 , meer vereenigd
 door

door den Koophandel, gereeder kundig- XIII.
 heden zullen ontvangen en mededeelen; BRIEF.
 wanneer het vernuft van een enig
 mensch, wanneer de gezindheid van
 ééne partij niet meer den zelfden invloed
 zullen hebben; wanneer de groote dwaal-
 lingen der Godsdiensten zullen uitgeput
 zijn, naa dat zij onder alle mogelijke
 gedaanten zich zullen vertoond hebben:
 in dit tijdstip zal dusdanig eene Wijsbe-
 geerte eenen aanvang kunnen maaken
 om de Natiën tot deeze Eenigheid te
 brengen: ijdele hoop, misfchien, maar
 altoos troostlijk, om zich daar mede te
 vleien!

Ik ben, enz.

Marsch

*Marsch en Legerplaatzen van het Leger van den
Graave DE ROCHAMBEAU, geduurende den
Veldtogt van den Jaare 1781.*

DAGEN.	LEGERPLAATZEN.	AFSTANDEN.
<i>Van Newport op Rhode-Eiland.</i>		
<i>Juny.</i>		Eng. Mijlen (*).
11	Na Providence. . .	30
11 tot 20	<i>Rustdag.</i>	
20	Na Waterman. . .	15
21	Na Plainfield. . .	16
22	Na Windham. . .	16
23	Na Dolten. . .	16
24	Na Eastharford. . .	12½
25, 26	<i>Rustdagen.</i>	
27	Na Farmington. . .	12½
28	Na Barons-Tavern. . .	13
29	Na Breakneck. . .	13
30	Na Newtown. . .	15
<i>July.</i>		
1	<i>Rustdag.</i>	
2	Na Ridgebury. . .	15
3	Na Northcastle. . .	20
4, 5	<i>Rustdagen.</i>	
6	Na Phillipsbury. . .	22
<i>Aug.</i>		
20	Na Northcastle. . .	22
21	Na Crampton. . .	14
22	Na Kings-Ferry. . .	18
23, 24	<i>Rustdagen.</i>	
25	Na Story-Point. . .	5
26	Na Sufferency. . .	16
27	Na Pompton. . .	14
28	Na Wipeny. . .	16
29	<i>Rustdag.</i>	
		321 Mijlen.

(*) Drie Engelsche Mylen telt men op eene Hollandische, of een
wur gaans.

t Leger van den
 gedurende den
 1781.

AFSTANDEN.	
Eng. Mijlen (*)	
30	
15	
16	
16	
16	
12½	
12½	
13	
13	
15	
15	
20	
22	
22	
14	
18	
5	
16	
14	
16	

321 Mijlen.

ene Hollandſche, of een

DAGEN.	LEGERPLAATZEN.	AFSTANDEN.
	<i>Van Newport op Rhode - Eiland.</i>	Eng. Mijlen.
	Transport	321
<i>Aug.</i>		
30	Na Ballions-Tavern.	16
31	Na Soumerſet.	17
<i>Sept.</i>		
1	Na Princetown.	13
2	Na Trenton.	12
3	Na Lions-Tavern.	15
4	Na Philadelphia.	15
5	<i>Rustdag.</i>	
6	Na Chester.	16
7	Na Newport.	18
8	Na Head-Eſfelke.	18
9	Na Susquinnah - Ferry.	16
10	Na Burk-Tavern.	14
11	Na White-March.	15
12	Na Baltimore.	12
13, 14, 15	<i>Rustdagen.</i>	
16	Na Spine.	16
17	Na Coath.	18
18	Na Annapolls.	8
	<i>Rustdagen, tot aan den 21,</i> <i>wanneer men in Cheſapeak-</i> <i>Baal na Jamestown is onder</i> <i>zell gegaan.</i>	
<i>Octob.</i>		
25	Na Jamestown.	178
26	Na Williamsburg.	6
27	<i>Rustdag.</i>	
28	Voor York.	12

Te zamen 756 Mijlen.
 Maakende 252 uren gaans.

Legerplaatzen 39.

Bij de Uitgeevers deezes zijn nog eenige
Exemplareen te bekoomen van de
volgende Werken.

- I. Staatsomwenteling van AMERIKA, door den
Heere Abt RAYNAL, groot 8vo. f 1:--
- II. A. LOOSJES, PZ. *Dichtkundige Gedenkzuil der
Onafhanklykhaid* van NOORD-AMERI-
KA, nevens eene beknopte *historij dier
Gebeurtnisse*, en *Bylaagen* daar toe betrek-
lijk, in gr. 8vo. 1:16:--
- III. Don JUAN en Don ANT. DE ULLOA,
*Historische Reisbeschrijving van geheel
ZUID-AMERIKA*, II deelen, met kaar-
ten en platen, in gr. 4to. 9:--
- IV. W. BAYER'S *Reize naar PERU*, in gr. 8vo. 1:5:--
- V. G. ANSON'S *Reize rondom de Waereld*, en
Reize naar de Zuidzee, II deelen, met
kaarten en platen, in gr. 4to. 9:--
- VI. L. DE BOUGAINVILLE'S *Reize rond-
om de Waereld*, II deelen, met kaar-
ten en platen, in gr. 4to. 5:10:--
- VII. KEYSZLER'S *Relzen door verscheidene
Rijken*, IV deelen, met pl. in gr. 4to. 15:10:--
- VIII. BJÖRNSTÄHL'S *Reize door Europa en
het Oosten*, IV deelen, in groot 8vo. 10:--
- IX. *Historische Beschrijving der Reizen*, XXI.
deelen, met kaarten en platen, in gr. 4to. 9:--

Ook nog eenige weinige proefdrukken van het POR-
TRAIT van zijne Excellentie den Heer Ambassa-
sadeur JOHN ADAMS; om gevoegd te worden
voor deszelfs Werkje over het Geschied met *Groot-
Britannie*. — Zie bladz. 260. deezes *Reize*.

zijn nog eenige
omen van de
rken.

RIKA, door den
root 8vo. f 1:-:-

ge Gedenkzuil der
OORD-AMERI-
pote 'historij dier
daar toe betrek.
1:16:-

DE ULLOA,
ing van geheel
eelen, met kaart.
9:-:-

ERU, in gr. 8vo. 1:5:-:-

de Waereld, en
II. deelen, met
gr. 4to. 9:-:-

's Reize rond-
eelen, met kaart.
5:10:-

oor. verscheidene
het pl. in gr. 4to. 15:10:-

door Europa en
in groot 8vo. 10:-:-

r Reizen, XXI.
plaat, in gr. 4to. --:-

fdrukken van het POR-
ntie den Heer Ambassa-
om gevoegd te worden
er het Geschied met Groot-
dz. 260. deezer Reize.

